

**Универзитет у Бањој Луци
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ**

ИВАНА ВУКОВИЋ

**ЖАРГОНИЗМИ У ГОВОРУ УЧЕНИКА НОВОГРАДСКИХ
СРЕДЊИХ ШКОЛА**

МАСТЕР РАД

БАЊА ЛУКА, 2018. ГОДИНЕ

Садржај

Сажетак	4
1.0. Уводне напомене.....	5
1.1. Предмет истраживања	5
1.2. Основна хипотеза у раду	5
1.3. Задатак и циљ истраживања.....	6
1.4. Методе рада	6
1.5. Општи појмови о језику	6
1.6. Језик и комуникација	7
1.7. Језик и култура	8
1.8. Појам жаргона	9
1.9. Језик младих	11
1.10. Истраживање жаргона на српског језичком подручју	13
2.0. Анализа	15
2.1. Листа прикупљених жаргонизама	15
2.2. Врсте прикупљених жаргонизама	17
2.3. Жаргонизација у творби ријечи	17
2.3.1. СУФИКС -ИЦА.....	17
2.3.2. СУФИКС -КА.....	18
2.3.3. СУФИКС -УША.....	18
2.3.4. СУФИКС -АР	19
2.3.5. СУФИКС -АЦ.....	19
2.3.6. СУФИКС -АВ(А)Ц	20
2.3.7. СУФИКС -АЧА.....	20
2.3.8. СУФИКС -ОР/-ЕР	21
2.3.9. СУФИКС -ЕТИНА.....	22
2.3.10. СУФИКС -АНЦИЈА	22
2.3.11. СУФИКС -АН/-ЕН.....	22
2.3.12. СУФИКС -КО.....	23
2.3.13. СУФИКС -АЈА.....	23
2.3.14. СУФИКС -ОС.....	23
2.3.15. ГЛАГОЛИ СА СУФИКСОМ -ИРАТИ	24
2.3.16. ГЛАГОЛИ НА -(ОВ)АТИ, -ЕТИ, -ИТИ.....	24

2.3.17.	ПРЕФИКС ИС-.....	26
2.4.	Осврт на творбену анализу жаргонизама.....	26
2.5.	Творбени модели настанка жаргонизама.....	28
2.5.1.	Жаргонизми изведени метафоризацијом.....	29
2.5.2.	Посуђенице.....	33
2.5.3.	Жаргонизми настали скраћивањем.....	34
2.5.4.	Шатровачко обликовање језика.....	38
2.5.5.	Вулгаризми и псовке.....	39
2.5.6.	Сливенице и специфични творбени модели.....	40
2.5.7.	Слагање у настанку жаргонизама.....	41
2.6.	Жаргонизми у функцији разговорног (конверзацијског) стила.....	42
2.7.	Садржински односи међу лексемама – синонимија у жаргонизмима.....	44
2.8.	Резултати анкете и осврт.....	52
3.0.	Закључна разматрања.....	67
4.0.	Прилози.....	69
4.1.	Анкета.....	69
4.2.	Табеле.....	73
5.0.	Рјечник.....	85
5.1.	Напомене.....	85
5.2.	Рјечник.....	86
6.0.	Литература.....	92

Сажетак

Овај рад бавиће се живим говором, тј. употребом жаргонизама у говору ученика средњих школа у Новом Граду. Рад ћемо започети општим појмовима о језику и механизму стварања ријечи, потом ћемо детаљније анализирати сам термин *жаргон*, након чега ће услиједити исцрпна анализа жаргонизама који су дати у анкети.

Након детаљне анализе, у раду ће бити представљени резултати анкете за сваку школу и разред појединачно. У прилогу ћемо ставити и примјер анкете, како бисмо показали на које су захтјеве ученици одговарали. Сви резултати биће представљени табеларно и графички.

Закључком ћемо сумирати укупне резултате, како резултате анализе жаргонизама, тако и резултате анкете (колико ученици познају и користе одређене жаргонизме).

Након закључка биће приказан рјечник прикупљених жаргонизама, као и литература кориштена приликом израде овог рада.

КЉУЧНЕ РИЈЕЧИ: жаргонизми, творба ријечи, метафоризација, стилистика, вулгаризми, шатровачки изрази, анкета, ученици, скраћенице, посуђенице.

Abstract

This paper (study) will be dealing with language in use, i.e. the use of jargons in students' speech in Novi Grad's high schools. We will commence this paper (study) with the general ideas about language and mechanisms of word formation and afterwards we will analyze the very term 'jargon' in detail, whereupon the complete analysis of jargons, given in the poll, will proceed.

After a detailed analysis, this paper will present the results of the poll for each school and class individually. In the attachment there will be an example of the poll so that the requests students were giving answers to would be indicated. All the results will be presented in tabular and graph forms.

In the conclusion, we will sum up the entire results, those of jargon analysis as well as those of the poll (to what extent students are familiar with and use certain jargons).

The conclusion will be followed by the dictionary of collected jargons and literature used over the course of this paper creation.

KEY WORDS: jargons, word formation, metaphorization, stylistics, vulgarisms, slang phrases, poll, students, abbreviations, loanwords.

1.0. Уводне напомене

1.1. Предмет истраживања

Предмет истраживања, као што и сам наслов каже, биће проучавање жаргонизама код ученика новоградских средњих школа. Проучавање жаргонизама у овом раду обухватиће важна језичка питања – како настаје жаргон, који су механизми настајања жаргона, који творбени процеси воде до стварања истог, да ли се тиме постиже економичност у језику и сл. Такође, у анкети, која ће бити основно средство информисања, ученици који буду имали улогу испитаника моћи ће да наведу примјере у којима користе одређене жаргонизме, као и да пишу синонине наведених примјера. Прикупљене информације ће послужити као основа за све истраживачке задатке којима ће се бавити овај рад.

Рад ће обухватити теоријске погледе на сам појам жаргона, што ће бити попраћено основним информацијама о проучавању ове језичке појаве, као и о механизмима настанка жаргонизама. Пажња ће бити посвећена приказу процеса жаргонизације у оквиру творбе ријечи, али и испитивању жаргона у лексикографском освјетљењу.

1.2. Основна хипотеза у раду

Основна хипотеза рада јесте сама дефиниција жаргона¹ која ће се у раду настојати оправдати. Жаргон ће бити приказан као жив говор једне групе која на специфичан начин омогућава себи лако споразумијевање.

Може се рећи да жаргон настаје као резултат особеног, спонтаног и по правилу усменог и анонимног вербалног стваралаштва, особито млађих генерација. Тако ослобођена језичка енергија испољава се изворно жаргонски, или пак кроз жаргонску прераду елемената домаћег језичког стандарда, архаизама, дијалектизама, па и професионализама, ако и преузимањем жаргонизама из других језика.

Такође, једна од битних карактеристика овог рада биће повезивање теоријског и практичног дијела – све оно што буде теоријски изложено, настојаће се и практично доказати кроз анкету, која ће бити основно средство комуникације са испитаницима.

---

¹ Жаргоном се може назвати сваки неформални и претежно говорни варијетет неког језика који служи за идентификацију и комуникацију унутар неке друштвено одређене групе – по професији, социјалном статусу, узрасту и слично – чије чланове повезује заједнички интерес или начин живота, а која уз то може бити и територијално омеђена. (Бугарски)

1.3. Задатак и циљ истраживања

Основни задатак рада јете приказивање жаргона као говорног варијетета који служи језику у улози „помоћника“ којим се једна група служи како би себи олакшала комуникацију. Један од основних задатака јесте прикупљање грађе која ће употпунити теоријски дио рада о жаргону. Рад би требало да прикаже младе људе, средњошколце као групу која потврђује дефиницију кројења и стварања жаргона.

Циљ истраживања јесте бављење жаргонизмима у граматичком и лингвистичком смислу – од творбе ријечи, подјеле жаргонизама на подврсте, начина како настају жаргони, у којем контексту се користе и сл. Циљ овог рада јесте и прављење рјечника од примјера који су наведени, али и од синонима који ће се добити од испитаника преко анкете коју ће испунити.

1.4. Методе рада

Основна метода која ће се користити при изради тезе јесте анкета, тј. анкетање ученика који ће бити главни испитаници у прикупљању грађе. Анкета се састоји од седам питања, од којих се прва три односе на опште информације о испитанику (узраст, школа, пол), док се четврто питање се односи на само познавање појмова *жаргон/жаргонизам*. Најважнији дио анкете јесте њено пето питање, односно табела са примјерима појединих жаргонизама и одређеним питањима која се на њих односе (да ли познају тај жаргонизам, да ли га користе у свакодневном говору, да ли умјесто те ријечи користе неку другу ријеч – а тражи се, такође, да наведу контекст у којем користе тај појам, те да објасне његово значење). Шесто и седмо питање односе се на захтијев да испитаници напишу нестандартне ријечи које користе, али и њихово значење, а које нису наведене у анкети.

1.5. Општи појмови о језику

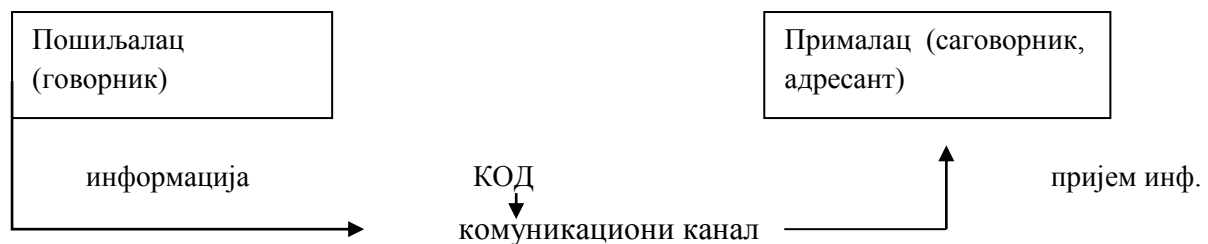
Од свих живих бића једино човјек има способност да говори и пише. Говором и писмом, односно системом вербалних знакова, човјек се споразумијева са другим људима. Такав систем општења назива се **језик**. Језик је основно и најсавршеније средство споразумијевања међу људима. Као такав, језик има неколико основних функција: **биолошку** – одређује човјека као људско биће, урођен му је; **друштвену** – раздваја друштва, али спаја одређену друштвену заједницу; **психолошку** – језик је лично обиљежје сваког појединца, омогућава му изражавање својих мисли и осјећања. Једна од најважнијих функција језика јесте она **комуникативна**, која означава могућност споразумијевања појединаца унутар једног друштва. Поред наведених, језик има и друге значајне функције: **сознајну** (језик омогућава људима обликовање, фиксирање и преношење мисли, осјећања и

знања), **изражајну** (језик омогућава људима да изразе своје мисли и своја осјећања о свијету који их окружује) и **акумулативну** (језиком се преносе искуства и знања из прошлости са једне генерације на другу) (Ђорђевић 2014: 15).

1.6. Језик и комуникација

Човјек, као друштвено биће, има урођену потребу да комуницира са другим људима, тј. да изражава и размјењује идеје, осјећања, искуства и сл. Да би се остварио процес комуникације потребни су **пошиљалац, порука (код), прималац поруке**, као и **медијум (комуникациони канал)** који их повезује.

Кроз канал пролазе **комуникационе јединице**, а скуп тих јединица чини **писмо или рјечник комуникационог система**, док скуп правила која се користе у овом процесу чине његову граматику. Ова два скупа јесу **код** комуникационог система. По правилима кода, устројен и повезан низ јединица које пролазе кроз комуникациони канал зове се **порука**. Пошиљалац је онај који осмишљава, шифрује и шаље поруку, уносећи у њу одређену информацију коју му је пошиљалац послао.

Неизоставан сегмент данашњег свијета представља комуникација, процес преноса и размјене информација, сигнала, порука и података. Човјек од најранијих времена покушава комуницирати најприје говором, а касније и помоћу графичких система, да би данас досегао ниво комуникације без које његов живот не би био могућ. Комуникација зависи од окружења у којем се остварује, па многе социолошке, културолошке и политичке промјене које захватају друштво утичу на развој језика. Језик не представља само аспект комуникације него постаје и чињеницом идентитета. Сваки појединац у сложен процес комуникације улази са својим језиком, са својим језичким кодовима, са својим идентитетом, но приликом сваког комуникацијског чина улази и у друге језичне кодове те преузима туђе, али истовремено и даје своје језичке особине. Тиме долази до претапања језичких кодова, до дјелимичног модификовања идентитета унутар тог друштва (Ђорђевић 2014: 318).

Чомски закључује да „лице које је стекло знање једног језика интернационализовало је један систем правила која на посебан начин повезују звук и значење“ (1979: 76). Он пише како је евидентно да је знање језика само један од многих чинилаца који одређују како ће се један исказ употријебити или разумјети у некој посебној ситуацији. По њему је сасвим логично да ће интересовање за језик остати у средишту изучавања људске природе, те да свако ко се бави проучавањем људских способности мора паралелно да се бави и чињеницом како људска бића савладавају језик.

1.7. Језик и култура

Ранко Бугарски у својој књизи *Језик и култура* (2005: 55–57) тумачи однос културе и језика на следећи начин:

„Култура је у суштини систем за организовање и усмеравање људског искуства, при чему поједине културе на различите начине упрошћавају – па тиме унеколико, и искривљено представљају – укупни свет стварности. Тако свака култура образује специфичан оквир унутар којег се интерпретирају одабрани спољни знаци „реалности“. А основни механизам за ову интерпретацију јесте језик – који, међутим, има и битну додатну улогу каква из тога израста. Језиком човек одвајкада тумачи природу и уобличава културу као свој сопствени, људски свет, при чему између језика и културе постоји стална интеракција.“

Из овог односа језика и културе, закључује Рајна Драгићевић, произилази један од кључних појмова у лингвокултурологији и когнитивистици, а то је *језичка слика свијета*. Сваки језик на свој начин рашчлањује свијет, тј. посједује сопствени модел концептуализације стварности. Због тога говорници сваког језика имају сопствену слику свијета, а језичка личност има задатак да организује садржај свог исказа у сагласју са колективном сликом свијета (Драгићевић 2010: 15–17).

У својој другој књизи *Језик и лингвистика* Бугарски пише о теорији језичке наглашавајући „да потиче од осећања да су у изражајним средствима сваке говорне заједнице током безбројних генерација наталожене традиционалне вредности, веровања и начини интерпретације околног света“ (1972: 124). Поред тога што се ова теорија односи на узајамну повезаност језика и културе, Бугарски истиче да је она и нешто дубље од тога: „...она тврди да постоји веза између језика и мишљења, манифестована превасходно у граматичкој структури сваког појединог језика придаје

извесну улогу у одређивању природе и граница онога што се посредством тога језика може мислити“ (2003: 125–126).

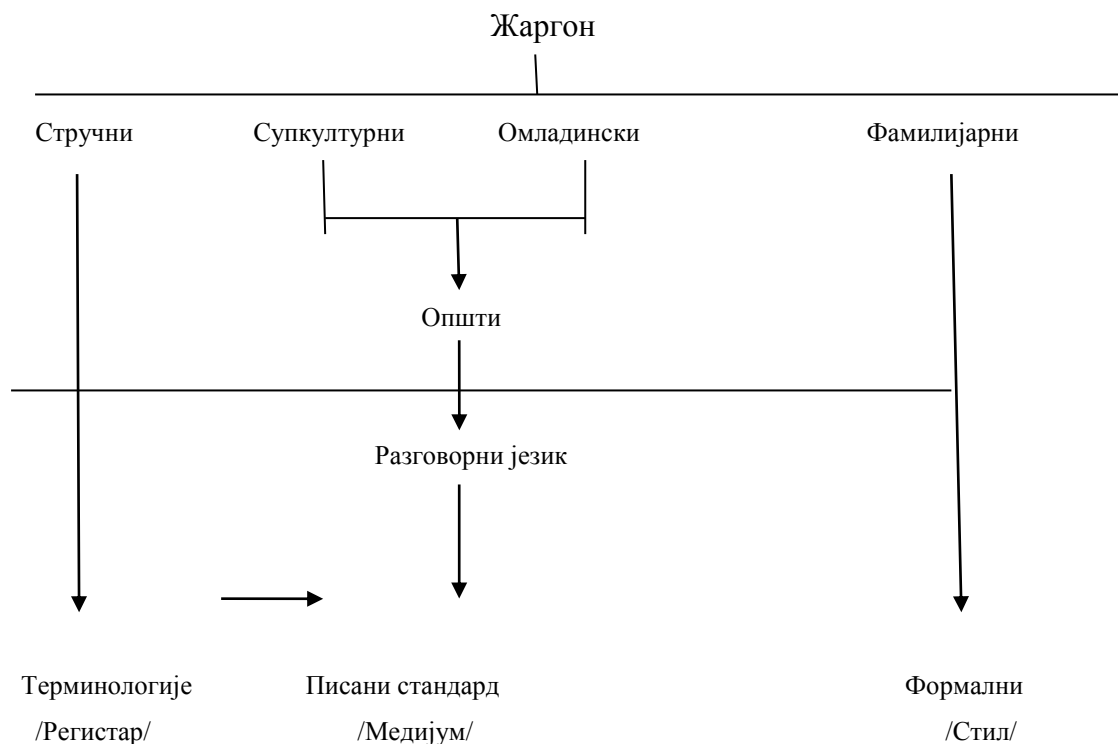
1.8. Појам жаргона

Ријеч *жаргон* употребљава се у различитим значењима, ширим и ужим, међутим, како каже Бугарски у својој лингвистичкој студији *Жаргон*, није унапријед јасно на коју се врсту (или врсте) језичких варијетета или говорних обиљежја овом ријечју заправо упућује у нашем језику, а слично је и са одговарајућим терминима у другим језицима.

Жаргоном се може назвати сваки неформални и претежно говорни варијетет неког језика који служи за идентификацију и комуникацију унутар неке друштвено одређене групе – по професији, социјалном статусу, узрасту и слично, а чије чланове повезује заједнички интерес или начин живота. Уз то, група која користи одређен жаргон може бити и територијално омеђена. Жаргон је обиљежен специфичним језичким средствима, лексичким и фразеолошким, али и граматичким и фонолошким, те је из тог разлога слабо разумљив другим говорницима истог језика. Такође, због ових специфичних обиљежја, жаргон је негативно вреднован у опозицији према стандардном или књижевном језику. Тако се може говорити о административном, политичком, правничком, уличном, лоповском, спортском, ђачком, студентском жаргону, али и многим другим жаргонима који су креирани унутар једне друштвене групе (Бугарски 2003: 9–10).

Бугарски наводи основну подјелу жаргона на *стручни*, *супкултурни* и *омладински тип жаргона*. За *стручне жаргоне* карактеристична је претјерана, шаблонска, а често и претенциозна употреба стручних назива, која нестручњацима пара уши. Насупрот овоме, *супкултурни* и *омладински жаргон* обилују маштовитим и живописним креацијама. Жаргони из ових категорија, посебно они криминогених група на удару закона, намјерно су неразумљиви изван дате групе, па се од свих језичких варијетета мијењају далеко најбрже, у циљу заштите „провале“ спољног свијета. Ријечи и изрази из ових жаргонских категорија често излазе из оквира појединих група, улазећи у шири оптицај као нека врста општег жаргона, и ту могу дуже да трају. Иако појам општег жаргона дјелује контрадикторно, он је нарочито потребан у данашње вријеме широке и брзе комуникације и размјене између ужих група, чија тајновитост отуда бива лакше угрожена. Све то чини проблем подјела унутар поља жаргона. Ту по правилу нема оштрих граница, већ наилазимо на „фине прелазе“, па се различити жаргони повремено стапају (неки супкултурни жаргони су у исто вријеме и омладински). Исто тако се и жаргон у ширем смислу, када се устали у употреби, може преко

разговорног језика преливати у стандардни језик, идући линијом која води од фамилијарног ка формалном језичком изразу. Бугарски у својој студији то илуструје следећом схемом (2003: 11):

Дакле, схема приказује претапања жаргона из једне скупине у другу, тј. нијансирања из једног типа језичког варијетета у други. За поједине жаргоне, нарочито оне са друштвене маргине, у нешто ужем значењу употребљавају се и интернационални термини *арго* и *сленг*. Од домаћих ту су још и *шатровачки* (традиционалан и увелико застарио, који асоцира на тајне језике циганских черги) и *фајерски* (новији, али такође већ изашао из моде). У примјени ових назива могуће је благо семантичко диференцирање, а и сами тако називани варијетети испољавају разлике које могу бити знатне. Највећа је она између стручних и свих других жаргона, и то потврђује преовлађујућа пракса именовања оних првих термином *jargon* у енглеском и францском језику, а ових других терминима *slang* односно *argot*, иако и ту неријетко има недоследности. Ипак, најадекватнији основни термин за збирни појам који обухвата све наведене варијетете јесте *жаргон*, па се тако може говорити о стручном, али и о шатровачком или фајерском жаргону. Тако Драгослав Андрић у *Двосмерном речнику српског жаргона* наводи да сам појам жаргона осцилира од језика струке до језика

улице, али се потом опредјељује за грађу блиску овом другом крају, ако неупоредиво живљу, оригиналнију и занимљивију.

Жаргон је у основи социолект, премда се у неким испољењима преклапа са функционалним стилем или регистром, па и дијалектом. Тако он учествује у сва три главна типа раслојавања у језику – социјалном, функционалном и територијалном (Бугарски 2003: 14).

Што се тиче начина на који настају поједине жаргонске ријечи, ту се може наћи десетак условно разграничених могућности:

1. Нова, жаргонска значења постојећих стандардних ријечи, често изведена метафоризацијом: *дизајнер* (аутомобил-дизалица, паук), *патолог* (душевно болесник), *тастер* (потказивач) и сл.
2. Позајмленице, често модификоване, из разних језика, данас најчешће из енглеског: *моинт*, *кул*, *фаца*, *шпреха*, *стика*, *цалнути*, *лукнути* и сл.
3. Пермутација слогова или гласова, укључујући и фонотактички „немогуће“ хуморне инверзије: *воздра*, *ткицаво*, *рнићпо*, *ркема*, *дсдра* и сл.
4. Преметалке са додацима, по устаљеним обрасцима шатровачког типа: *убицашиње* (шибица), *увазаглање* (глава) и сл.
5. Скраћивање: *профа*, *факс*, *бус*, *кока*, *Амер* и сл.
6. Иницијали: *и* (цабе), *ЦЗ* (Централни затвор), *сос* (сељак остаје сељак), *шббкбб* (шта би било кад би било) и сл.
7. Слагање: *баба-сера*, *шут-карта*, *шверц-комерц* и сл.
8. Сливање: *чопоративно* (чопор+колективно), *глупантрон* (глуп+питекатнтрон) и сл.
9. Суфиксација, укључујући и хипокористике. Овај творбени механизам свакако је најпродуктивнији од свих осталих: *пљувак*, *личњак*, *бруцошијада* и сл. (Бугарски 2003: 14).

1.9. Језик младих

Динамика друштвених процеса захвата све друштвене слојеве узрокујући тиме језичке промјене. Ово је посебно видљиво у језику младих јер се они развијају под утицајем технологије, то јест млади постају носиоци промјена у језику јер се друштвене, културне и политичке промјене очитују и путем језика који користе. Млади се рађају у новом добу, с

новим друштвеним поретком и новим језиком, због чега данас носе назив *глобалних тинејџера* (Чуновић 2015: 3).

Узрок промјена у језику није само одраз технолошког напретка већ велик допринос има и учење страних језика у школама. Наш образовни систем, а тиме и језик је отворен према другим језицима и обогаћивању ученичког знања, зато се учење страних језика сматра веома позитивном чињеницом. Пресудну је улогу у данашњем времену преузео енглески језик. Он као глобални језик свакодневно јача и често постаје примарним медијем у свеколикој свјетској комуникацији, стога се и поставља питање треба ли га и даље сматрати страним језиком или „другим језиком“. Млади су својим говором, личним језичким кодом, подложни утицају страног, али велик утицај имају и медији. Захваљујући технолошким иновацијама, медији имају велику улогу у преношењу, прихватању и мијењању постојећих језичких кодова. Веће промјене последица су растуће информатизације друштва, чему се оно не може одупријети. Популарни медији тако преносе разноврне информације о моди, музици, спорту, књигама, литератури уопште, а све су то дискурси који доприносе лакшем (и бржем) утицају страних језика. На овај начин долази до мијешања старих стилова и настајања нових, те остваривања контаката младих са старијим генерацијама. У контексту свега наведеног, емпиријска је чињеница да је јавност често подијељена између прихватања чињенице о утицају страног језика на домаћи језик, узевши у обзир природну човјекову тежњу за развојем (како карактерним тако и језичким), и пружања отпора страном утицају због могућих негативних последица, првенствено оних језичких (Чуновић 2015: 4).

Културу младих обиљежава специфичан језички израз склон непрестаним модификацијама. Употреба нових ријечи, мијењање значења старим ријечима, стварање властитих термина и израза, кориштење (понајвише) енглеских ријечи, проналажења више значења једној ријечи (семантичка експанзија), вулгаризми, жаргонизми, посебне стилизације у говору и писму само су неке од карактеристика језика данашњице. Језик младих, неоспорно, својим карактеристикама одудара од стандардног језика. Њиме се служе млади који, творећи свој животни стил и идентитет, творе и властити језик, желећи се идентификовати и издвојити од осталих друштвених скупина. Творба „њиховог језика“ састоји се у кориштењу свих стандардних ријечи и израза, али у прилагођеним условима – млади их ограђују од норме и ограничења типичних за свијет одраслих, осамостаљују га (Чуновић 2015: 16–17).

Данашњи језик младих не карактерише само појава англизама него и појава лексичке редувантности. Под тим појмом подразумева се постојање, условно речено, више ознака

за исто означено, што можемо сматрати синонимијом у језику. Наиме, млади врло често узимају један средишњи појам као главни, али кроз жаргон и низ међусобних језичких утицаја стварају или преузимају нове изразе, који се значењем не удаљавају од првобитног појма. Као примјери тога узимају се лексеме које означавају вањски изглед особе: *лук*, *оуtfит*, *стајлинг*, или лексеме за славне особе: *звјезде*, *целебови*, *целebritи* и сл. Поступак скраћивања такође је присутан у данашњем језику младих. Скраћивање се односи на испуштање морфема, па је тако врло честа употреба лексема *Фејс/фејс* (од *Facebook* те *влог* (од видеоблог).

Досадашња истраживања језика младих, као и емпирија, показују да млади својим језиком исказују тенденцију у издвајању од свијета одраслих, која се види у високом степену креативности и максималне економичности у језичким остварењима. У стварању властитих ријечи не поштују граматичку или ортографску норму, визуелност којој теже у писаној комуникацији све више узима маха те им поруке постају попут краћих видеоклипова, док кориштење емотикона доводи до знатнога поједностављивања поруке коју желе да упуте.

1.10. Истраживање жаргона на српског језичком подручју

Бугарски наводи како се бављење жаргоном на српскохрватском језичком подручју у највећој мјери сводило на састављање спискова жаргонске лексике карактеристичне за поједине стручне или друштвене групе. Он наводи и сљедеће:

„У ранијим фазама тежиште је било на тзв. тајним језицима одређених заната, односно скитница, лопова и других преступника, да би затим прешло на савремене омладинске жаргоне. Овакви спискови, било да су штампани у виду чланака у стручним публикацијама, глосара за интерну полицијску или терапијску употребу, или пак књига са мањим или већим лексикографским претензијама, обично су праћени различитим објашњењима и коментарима“ (2003: 13).

У проучавању жаргона неки од аутора правили су рјечнике, а најзначајнији од њих су: *Двосмерни речник српског жаргона* Драгослава Андрића, два рјечника Томислава Сабљака – *Рјечник шатровачког жаргона* и *Рјечник хрватског жаргона*, затим *Београдски фрајерски речник* Петрита Имамија, те *Речник савременог београдског жаргона* Наташе Герзић и Боривоја Герзића. Сви ови рјечници садрже предговоре у којима се расправља о природи и обилежјима жаргона, као и библиографске упуте.

С друге стране, закључује Бугарски, на нашем говорном подручју није било озбиљнијих покушаја да се појам жаргона теоријски проблематизује. Једним дијелом то је свакако и због утицаја раширених стереотипа о њему као другоразредном језичком феномену, за разлику од књижевног језика. Због тога се сматрало да он не заслужује пажњу озбиљних језичких стручњака него само аматера-ентузијаста (Бугарски 2003: 14). Бугарски наводи један „редак изузетак“ који представља расправа Ивана Иваса *Идеологија у говору* (1988: 113–131). Ивас је у овој расправи на трагу филозофско-идеолошких, а не само лингвистичких преокупација, те закључује да жаргон заправо обиљежава простор неслободе и спутаности, а не распојасане креативности, како се иначе закључивало.

На нашем говорном подручју су биљежени и летимично коментарисани поједини жаргони, док жаргон као цјеловит језички и друштвени феномен није систематски проучаван са разних релевантних становишта. Књига Ранка Бугарског *Жаргон – лингвистичка студија*, која је била основно полазиште овог рада, описује и дефинише жаргон са различитих становишта, али описује и начине творбе у оквиру жаргона, те однос жаргона и лексикографије. Бугарски описује и начине настајања жаргона, које су то језичке скривалице у језику, те је на тај начин много допонио у освјетљавању овог не тако изучаваног језичког феномена.

2.0. Анализа

Прецизна листа жаргонизама биће приказана у наставку. Анализа жаргонизама подразумеваће детаљнију обраду с обзиром на њихову класификацију у литератури. Након тога приступиће се творбеној и семантичкој анализи, док ће се у завршетку рада проматрати анкета и њени резултати.

2.1. Листа прикупљених жаргонизама

Листа прикупљених жаргонизама (94) представљена је азбучним редом:

<i>'ајде ћику</i>	<i>дерПе</i>	<i>лези-бези</i>
<i>алапача</i>	<i>дробити</i>	<i>лова</i>
<i>алкос</i>	<i>дрпати</i>	<i>ложити се</i>
<i>баја</i>	<i>ђускати</i>	<i>ЛОЛ</i>
<i>баљезгати</i>	<i>жеМо</i>	<i>мачор</i>
<i>бгм</i>	<i>зимоћа</i>	<i>мјуза</i>
<i>бејбе</i>	<i>имати шифру</i>	<i>мрак</i>
<i>билдати</i>	<i>испалити</i>	<i>мувати се</i>
<i>бити ин/аут</i>	<i>исфурати</i>	<i>мутавац</i>
<i>бити у шеми</i>	<i>јбг</i>	<i>набријан</i>
<i>блеја</i>	<i>јебозован</i>	<i>навлакуша</i>
<i>блефирати</i>	<i>кењац</i>	<i>најкице</i>
<i>бос</i>	<i>киксати</i>	<i>но сикирики</i>
<i>бус</i>	<i>клинка</i>	<i>одјебаус</i>
<i>бураз</i>	<i>краветина</i>	<i>опичен</i>
<i>влог</i>	<i>крими рад</i>	<i>о'лади</i>
<i>воЗдра</i>	<i>куја</i>	<i>папучар</i>
<i>глуварити</i>	<i>курваја</i>	<i>парти</i>
<i>готива</i>	<i>лаганица</i>	<i>пацијент</i>
<i>дегенерик</i>	<i>лајковати</i>	<i>пешко</i>

пицнути

постовати

провући кроз филтер

профа

риба

сабити се

сељобер

сигурица

синовати

скриниотовати

скроловати

смарати

спанђати се

стика

стари/стара

сукнути

топ

трокирати

ћуза

фак!

фотка

фрајер

хот

џвике

џуга

'чка

шајбати

швалеранција

шверц-комери

шевити

шерати

шит

шљивити

шмекати

2.2. Врсте прикупљених жаргонизама

Претходно приказана листа показује различите врсте жаргонизама. У раду ћемо их класификовати на: *посуђенице*, *неосемантизме*, *ријечи настале скраћивањем*, *вулгаризме*, *шатровачке жаргонизме* и *ријечи творене постојећим елементима у језику*. Овом класификацијом приказана је лепеза настанка жаргонизама, али и различито бројчано стање садржаних примјера. Највише је жаргонизама насталих посуђивањем, и то из енглеског језика, док најмање примјера, према овој анкети, припада шатровачким жаргонизмима.

2.3. Жаргонизација у творби ријечи

Проучавање жаргона као особених језичких варијетета, али и жаргонизама као специфичног слоја лексике и фразеологије, има већ дугу традицију, како у свијету, тако и код нас. Већ је свима познат и добро дефинисан појам *жаргонизације*. Овим термином означена је појава нове продуктивности старих именичких суфикса, као и појављивање нових суфикса и других творбених форманата (Бугарски 2003: 16-17).

Бугарски се у својој лингвистичкој студији *Жаргон* бави суфиксацијом, те ћемо на основу његове подјеле класификовати жаргоне из приказане анкете са суфиксима: -ица, -ка, -уша, -ар, -ац, -ав(а)ц -ча, -ер, -ина, -анција, -ан, -ко, -аја, -ези, -ос, -ћа.

2.3.1. СУФИКС -ИЦА

Овај суфикс спада међу најпродуктивније наставке у нашем језику. Клајн као двије главне функције овог суфикса издваја моциону и деминутивну (2003: 115). Из анкете издвајамо три жаргонизма са суфиксом -ица: *сигурица*, *лаганица*, *најкице* (мн. од *најкица*). Жаргонизми *сигурица* и *лаганица* настали су од придјева „сигуран“ и „лаган“ и додавањем суфикса -ица. Ови жаргонизми, према анкети, означавају нешто што је „сигуран добитак“ (кладионичарски термин), а жаргонизам *лаганица*, према анкети, означава „атмосферу без напетости“, „опуштеност“, „стање у којем нема притиска никакве врсте“. Жаргонизам *најкице*, који је у суштини множина од *најкица*, настао је посуђивањем. Наиме, сам назив „најк(ице)“ долази од личног имена, америчког спортског брэнда *Nike*, који је метонимијом постао синоним за патике (тј. најкице). Дакле, овај жаргонизам настао је спајањем личног имена и суфикса -ица. Петрит Имами биљежи жаргонизам истог значења, али другачијег суфикса – *најке*:

најке (мн.) спортска одећа и обућа спортске марке *Nike* (2003: 328).

2.3.2. СУФИКС -КА

У словенским језицима -ка је један од најважнијих суфикса, а биљежимо га у примјерима *фотка* и *клинка*. Када је у питању жаргонизам *фотка*, овдје можемо говорити о суфиксу -ка, али у духу „језичке економије“, како то наводи Клајн (2003: 133). Он истиче да су захтјеви језичке економије наметнули стварање универбација као што су *петролејка* (петролејска лампа) или *реалка* (реална гимназија) и сл. (2003: 133). Жаргонизам „фотка“ преузет је из енглеског језика, од именице *photo*:

photo ['fəʊtəʊ] s fotografija, snimak (Englesko-hrvatski rječnik 1995: 801).

Сама именица „фотографија“ већ је изузетно присутна у нашем језику, док је жаргонизам *фотка* настао скраћивањем ове именице и додавањем суфикса -ка. Имами је биљежи и у свом *Речнику*:

фотка фотографија (2003: 109) или са суфиком -ос: **фотос** фотографија (2003: 109).

Када је у питању именица *клинка*, свакако се закључује да је она именица женског рода. Ова именица има значење, у жаргону, „дјевојчица“, „млада дјевојка“, „тинејџерка“. Петрит Имами наводи овај жаргонизам:

клинка девојчица (2003: 173).

Овдје суфикс -ка има деминутивни карактер. У истом значењу функционише и именица мушког рода, *клинац* – дјечак, малољетник, млађи човјек, наивна особа, мали ексер за поткивање (Имами 2033: 173). Сматра се да ријеч води поријекло из њемачког језика, од придјева *klein*:

klein *adj.* malen, poznatan, slab, mlad (Njemačko-hrvatski rječnik 1994:433).

Ученици ову именицу наводе у реченицама:

Ма, мала је још *клинка*. Шта ће ти та *клинка*? Ма, још си ти *клинка* за мене.

2.3.3. СУФИКС -УША

Овај суфикс веома је плодан и експресиван. Има готово увијек пејоративан призвук, нарочито у моционим изведеницама из именица мушког рода (Клајн 2003: 198). Клајн наводи да је овај суфикс продуктиван у изведеницама са глаголским основама, а наводи и примјер *навлакуша* који је заступљен у анкети (2003: 199). Бугарски истиче да је овај суфикс изразито „женски“. Овај суфикс има негативну експресивност и један је од оних који се одскора наглашеније жаргонизују, а по традицији има два главна подручја употребе. Прво подручје тиче се конзумације јела и пића, нпр. *кромтируша* (пита), а сада и *подригуша* (салама лошег квалитета), потом *шећеруша* (ракија), а потом и разне намјене или врсте кафе – *дочекуша*, *сиктеруша*, *шербетуша* и сл. Насупрот томе, у другој области примјене овог

суфикса, указује се на одбојне или неморалне жене: *простакуша*, *намигуша*, *торокуша* и сл. (Бугарски 2003: 55–66).

Изван наведених подручја овај суфикс сусрећемо у карактеристичном и актуелном жаргонизму *сачекуша* (убиство из засједе), а овдје Бугарски спомиње и именицу *навлакуша* (од несвршеног глагола *навлачити*) која овдје има значење „навлачење у замку“. У анкети добили смо неколико тумачења ове именице, а то су: „лаж“, „нешто неистинито“, „нешто што је сумњиве природе“. Неке од реченица у којима су ученици употребили ову ријеч су:

Не купуј то, то је *навлакуша*. Превише је то добро – *навлакуша*!

2.3.4. СУФИКС -АР

Са суфиксом -ар издвојићемо једну именицу, која првенствено, у женском свијету има позитивно, али у мушком свијету, посве негативно значење. Именица *папучар* настала суфиксалном творбом, заправо, на први поглед и нема никакве везе са својим значењем („особа мушког рода, муж који је под женином папучом, чија је жена доминантна у браку“). Клајн је уврштава и у своју *Творбу* у рубрику „по разним особинама, склоностима или начину живота“, објашњавајући да *папучар* долази од фигуративног израза „бити под папучом“ (2003: 45). Поставља се питање зашто баш *папуча*, а одговор се налази у обичају који каже да приликом обреда вјенчања једно од младенаца треба другом стати на ногу (папучу). Ко први искористи ту прилику, држаће оног другог „под папучом“ до краја брачног живота. Данас је обичај да и момци, дакле они који нису ожењени, а који придају значаја романтици и дружењу са женама, бивају названи „папучићи“.

2.3.5. СУФИКС -АЦ

Суфикс -ац изузетно је продуктиван и са великим бројем изведеница са именичким и придјевским основама, а у нешто мањем броју са глаголским. Има опште релационо значење, које се код именичких основа испољава у виду било какве везе са појмом у основи, код придјевских означава носиоца особине означене придјевом, а код глаголских *nomen agentis* или *nomen actionis* (Клајн 2003: 51).

Са суфиксом -ац биљежимо именицу *кењац* – досадна, неспретна особа (Имами 2003: 165). Именица *кењац* настала је, по свему судећи према глаголу *кењати*, што значи у буквалном значењу „вршити велику нужду“, али у омладинском жаргону, Андрић наводи сљедећа тумачења: „срати“, „говорити којешта“, „трабуњати“, „лагати“ (1976: 77). Слично значење наводи и Имами:

кењати вршити велику нужду, много причати, празнословити, приговарати, звоцати (2003: 166). Према овом значењу изведена је суфиксацијом именица *кењац*, која се према Андрићевој одредници у *Речнику* тумачи као „магарац“, „сероња“, „досадан човјек“, „гњаватор“, „онај ко досадно прича“ (1976: 76).

2.3.6. СУФИКС -АВ(А)Ц

Суфикс -ав(а)ц је сложен, а најчешће га налазимо у придјевима на -ав (*ћораваци*, *чупаваци* и сл.) (Клајн 2003: 54). Иако Клајн не наводи именицу *мутавац*, можемо потврдити да је она настала на исти начин као што је случај са именицама *ћораваци*, *чупаваци* и сл. Када се ради о именици *мутавац*, може се потврдити да је она настала од придјева *мутава*, а овај придјев у *Речнику жаргона* Драгослав Андрић (1976: 110) тумачи као „неспретан“, док Имами наводи више значења у различитом контексту:

мутава муцава, ћутљив, неспретан, неспособан, наиван

није мутава = није наиван

прави се мутава = прави се да не зна

нисам ни ја мутава = нисам ја баш наиван! (2003: 232).

У анкети која је рађена ова именица има и значење „глуп“, „дебилан“, „збуњен“.

2.3.7. СУФИКС -АЧА

С овим суфиксом биљежимо само једну именицу, чије значење има негативну конотацију – *алапача*. Ранко Бугарски у својој лингвистичкој студији са именицом *алапача* ставља и именице *ружњача*, *лудача*, *блесача*, *лапарача*, *климактерача* и *половњача* у значењу „старија жена, распуштеница“ (2003: 58). Ова именица води поријекло од турског глагола (*х*)*алакати* што значи „говорити стално Алах, Алах“. Петар Скок у свом *Етимологијском рјечнику хрватскога или срскога језика* објашњава детаљно:

alah (Daničićev akcenat) = *halah* (Vuk) = *halaj* = -*ālāh*. gen. *alāha* (akcenat bosanskih muslimana, učeniji muslimani oponašaju i arapsku geminatu *allāh*) »boga, samo kod muslimana«. Odatle uzvik vala = *vālāj* »boga mi, bog me« за isticanje istinitosti tvrdnje, koji upotrebljavaju i kršćani obaju zakona na Baniji, Kordunu, Lici i dalje na istoku. Početno v- potječe od arapske partikule toa, koja služi pri zaklinjanju: *wallah* »Boga mi«. Postoji još uzvik za sokol jenje, čuđenje i žalost *jalāh* ~ *jala* (Vuk), od arapskoga *jallah* »bože« i prilog *alalem* (Vuk) »po svoj prilici«, od arapskoga *allalem* »boga zna«. U Kosmetu se govori uzvik *ala-čerim* »kako bog daš, od arapskoga *allah qerim* »boga je milostiv«. Ovaj religiozni arabizam proširen je na čitavom Balkanu. Pored toga

postoji u narodnoj pjesmi *ilah* m u vezi *ilah ičum*, od arapskoga *'andkum*, po turskom izgovoru *indkum* »bog s vama«. Od *alah* postoji i glagolska izvedenica *halačati*, *-čaju* (Turci) (Milutinović) = *halékati*, *hàlêkâm* i *halēčēm* (17. v., Dubrovnik) = *haldkatii-acem*, impf., *haláknuti*, *halāknēm* pf. (17. v.) »vikati halah, kad se govori o Turcima i njihovoj vojsci«. Nije izvjesno da li je od te glagolske osnove izvedena imenica *halakuša* f (Dalmacija) »vinova loza crna grožđa«, kao ni to da li je u prvom dijelu imenice (*h*)*alabuka* sadržano *alah*. Glagoli su potvrđeni i bez *h* (*alàkati*, *alaknuti*, -em -kam, -čem) i sa *j*- *jalàkati*, *jalaknuti*. *j*- potječe od *jalah* (v. gore). Obrazovani su kao *tíkati*, *vikati* »govoriti ti, vi«, i *aékati* i nemaju nikakve veze s turskim *almak* »uzimati«, kako je mislio Daničić. Značajno je da su Arbanasi skadarskog gegičkog narječja posudili naš infinitiv i prenijeli ga u svoju pasivnu konjugāciju: *allakatem* »zerstreue mich«. S obzirom na ovo preneseno značenje moglo bi biti da u vezi s osnovom ovih glagola stoji i pridjev *ōlakast* »razuzdan« i imenica *alâkaca* f »razuzdano žensko čeljade« (Vuk). U Kosmem ima *álatat*, -am impf, različita značenja »larmati, graj ati, tražiti, preturati, pretraživati«. Kako glagol, pridjev i imenica imaju onomatopejski izgled (opetovanje istoga samoglasnika, tvorenje sa -kati), nije čudo što postoje različite varijante suglasnika (p mjesto k: **alapača**) i nadovezivanja na glagol *orlati* impf, (*arlakača*) (1971: 24).

Клајн наводи овај суфикс, као и чињеницу да се њиме творе „погрдни називи за жене“ (2003: 66), али примјер *алапача* не наводи. У анкети, ученици су наводили сљедећа значења ове ријечи: „жена“, „досадна жена“. Неке од реченица у којима су искористили ову именицу јесу:

Види оне *алапаче!* Мама ти је *алапача!*

2.3.8. СУФИКС -ОР/-ЕР

Са суфиксом -ор/-ер биљежимо сљедеће именице: *мачор*, *сељобер*, *фрајер*. Именица *мачор*, по анкети, има значење „згодан момак“, „лијеп момак“, а настала је од именице *мачак* чије значење можемо поистовијетити са именицом *мачор*. Имами наводи слично значење, али уз жаргонизам *мачак*, док *мачор* има значење „пенис“ (2003: 209). Именица *сељобер* има значење „сељачина, особа која је некултурна“. Имами наводи да је овај жаргонизам настао сажимањем „сељо“ и „дибер“, а наводи значење „примитивац“ (2003: 312).

Именица *фрајер* има исто значење као именица *мачор*, односно, у анкети ученици наводе да има значење „згодан, лијеп момак“. Именица *фрајер* посуђена је из њемачког језика *Freier*:

Freier der, -s prosac, ženik (Njemačko-hrvatski rječnik 1994: 261).

2.3.9. СУФИКС -ЕТИНА

Суфикс -етина пронађен је у једном примјеру погрдног карактера, а који има значење „глупа дјевојка“, „дебела жена“ – *краветина*. Ова именица је аугментатив – има још експресивније значење од лексеме *крава* у истом погрдном значењу (Клајн 2003: 78). Неке од реченица у којима су ученици исористили ову лексему су:

Јоој, која *краветина*! Ма, *краветина* једна глупа!

2.3.10. СУФИКС -АНЦИЈА

Овај суфикс пронађен је у примјеру *швалеранција*. Објашњење ове лексеме налазимо у *Великом речнику страних речи и израза*:

швалер, -а, мн. -и **швалер**, -ера м, мн. швалери, ген. мн. швалера [аустр. нем. *Schwalier* од фр. *chevalier* витез, кавалџер] фам. љубавник, женскарош, лола

швалерација, -е ж. [в. швалер] фам. в. швалерај. швалери

швалерисати се, -ишем се несврш. [в. швалер] фам. тражити љубавне везе, имати љубавника односно љубавницу (Клајн, Шипка 2006: 1471).

2.3.11. СУФИКС -АН/-ЕН

Са суфиксом -ен биљежимо придјев *опичен* у значењу „блесав, луцкаст, луд“ (Андрић 1976: 125). Андрић биљежи и глагол *опичити* у значењу „ударити“, а често је синоним за придјев „опичен“ лексема „ударен“. Дакле, све су назнаке да је овај придјев настао од глагола *опичити*. Имама наводи следећа значења:

опичен 1. сулуд, луд; **2.** екстравагантан/ изв. од *пичити*, аналогно „ударен“

жестоко опичен = добро ударен

е, јест опичен = е, јест луд (2003: 255).

Суфикс -ан, истиче Клајн, додаје се углавном именичким основама, рјеђе придјевским, а само изузетно глаголским као у *домишљан*, *заврзан* и сл. (2003: 38). Са суфиксом -ан биљежимо једну сложеницу *јебозован* (јџб+о+зов+ан). Овај придјев има значење „изазован“ (Андрић 1976: 70), а у анкети ученици наводе значења „секси“, „згодан“, „лијепог изгледа“. Ова лексема настала је слагањем вулгаризма *је*ати*, спојног вокала *о*, глагола *звати* и суфикса -ан.

Придјев *набријан* има значење „љутит, раздражљив“. Придјев је настао од глагола *набријати се* (на некога или нешто – на- + *бријати*) у значењу „наљутити се на некога,

наоштрити се“. Често се глагол „бријати“ у значењу „мислити, радити, понашати се“ чује у хрватском омладинском жаргону „кај бријеш ти?“, у значењу „шта мислиш/радиш?“.²

2.3.12. СУФИКС -КО

Суфикс -ко је хипокористични суфикс, мушког рода и искључиво у том облику (Клајн 2003: 141). Рјеђе се овим суфиксом граде именице, али у анкети смо нашли примјер *пешко*. Имами наводи да је ова именица изведена од именице *пешкир* што у погрдном смислу има значење „хомосексуалац“ (2003: 267). Други изведени називи који се сусрећу су *пешкир*, *пешкирић*.

2.3.13. СУФИКС -АЈА

Суфикс -аја налазимо у примјеру *курваја*. Именица *курваја* женског је рода, настала је суфиксацијом именице *курва* која у негативном контексту означава особу женског пола промискуитетне природе. Ученици у анкетама наводе значење ове ријечи „проститутка“, „особа која продаје своје тијело за паре“, „жена лаког морала“. Драгослав Андрић у свом *Речнику* наводи именицу *курва* и даје значење „проститутка, дроља“ (1976: 90). Овај суфикс спомиње и Иван Клајн „с дугоузлазним -а-, у неким речима ненаглашено“ (2003: 25). Неке од реченица у којима су ученици искористили ову ријеч јесу:

Види оне *курваје*! Ма, она је само *курваја* (ха-ха). Ала, *курваје*.

2.3.14. СУФИКС -ОС

Именица *алкос* настала је првенствено скраћивањем именице *алкохоличар* и додавањем суфикса -ос. Андрић у свом *Речнику* даје објашњење „пијанац“, дакле особа склона алкохолисању (1976: 3). Ранко Бугарски каже да је овај суфикс шпанског поријекла, а популаран је у извођењу жаргонизама за које је карактеристична шалјива и често живописна комбинација латиноамеричког звука и ироничног значења. Заступљен је у неколико домена, а један од њих је и онај којем припада и именица *алкос* – хуморна неутрализација негативне експресивности (овдје најчешће скраћених) која обиљежаваа друштвено санкционисане или маргиналне категорије људи (Бугарски 2003: 70).

---

² www.jezikoslovac.com (учитано 14. новембра 2017. у 17.09 h).

2.3.15. ГЛАГОЛИ СА СУФИКСОМ -ИРАТИ

Иако Бугарски у својој лингвистичкој студији на коју се позивамо није навео глаголе са суфиксом -ирати, наша анкета биљежи неколико глагола које не можемо изоставити. Суфикс -ирати обично се јавља у позајмљеницама, и то оним које су преузете из њемачког језика. Овај суфикс је, у ствари, хибридне природе јер садржи два елемента: њемачки инфикс -ier-, графички адаптиран на -ir- и наш инфинитивни наставак -а-ти (Скок 1954/55: 25).

Из анкете издвајамо два примјера: *трокирати* и *блефирати*. Глагол *трокирати* је и сам Драгослав Андрић уврстио о свој *Речник*, а за њега даје објашњење „пропасти, црћи“ (обично се каже за аутомобилски мотор), а даје и још једно објашњење „замуцкивати, муцати“ (1976: 172). Ученици који су радили анкету дају сличне одговоре „заблокирати“, „стати“, „не функционисати“. Трагајући за поријеклом и настанком саме ријечи, наишли смо на објашњење да је ријеч њемачког поријекла. Наиме, у рјечнику стоји следеће објашњење:

trocken adj. suh; suhoparan, dosadan; **auf dem trocken sitzen** ostati bez novca (Њемачко-хрватски рјечник 1994: 819). Имами наводи још неколико значења – покварити се, попустити са здрављем, забрљати, пропасти (2003: 362).

Што се тиче глагола *блефирати*, он је настао од енглеске ријечи *bluff*:

bluff [blɒf] vt/i I vt 1. prevariti, blefirati 2. fig preneraziti, zapanjiti, zastrašiti, prevesti u bludnju, II vi varati, zavarati (Енглеско-хрватски рјечник 1995: 106).

Сама лексема, али и глагол *блефирати* означава обману коју обмањивач проводи тако да себе или нешто друго приказује бољим, вреднијим него што јесте. Андрић наводи ову ријеч у свом *Речнику* и дефинише је као „заваравати, претварати“ (1976: 14). Ученици у анкети наводе иста значења, а овај глагол наводе у реченицама:

Ма, само *блефира*. Лаже, *блефира*! Не вјеруј му, *блефира*.

2.3.16. ГЛАГОЛИ НА -(ОВ)АТИ, -ЕТИ, -ИТИ

Навешћемо позајмљенице, углавном из енглеског језика, настале под утицајем савремених друштвених мрежа, а припадају и њиховој терминологији: *лајковати*, *синовати*, *шерати* (*шеровати*), *постовати*, *скриншотовати*, *скроловати*, *киксати*, *билдати*.

Све ове ријечи изведене су према енглеском језику и постојећим суфиксима -(ов)ати, -ети и -ити. Дакле, *лајковати* према енглеском *like*:

like [laɪk] s ono što se sviđa (komu), ono što tko voli; vt/i I voljeti (Енглеско-хрватски рјечник 1995: 641).

Овај англицизам односи се на термин који у друштвеним мрежама означава појаву „свиђања фотографија“ (у анкети: „*Лајковао* сам јој слику.“).

Глагол *синовати* изведен је од енглеског глагола у перфекту *seen*:

seen [si:n] vt/i I vidjeti, opaziti ugledati (Englesko-hrvatski rječnik 1995: 985).

У друштвеним мрежама односи се на појаву „прегледања поруке“ (у анкети: „*Синовао* сам је/ *Синовала* ми је поруку“).

Глагол *шерати* (*шеровати*) значи „подијелити нешто на зиду своје друштвене мреже“ (према анкетама), а настао је према енглеском *share*:

share [ʃeə] vt/i I. vt dijeliti što, dijeliti mišljenje; sudjelovati II. vi imati udjela (Englesko-hrvatski rječnik 1995: 999).

Из анкете издвајамо сљедеће примјере: „*Шеровала* је овај пост/ *Шеровала* сам ту слику/ *Шерај* то на друштвену мрежу/ *Шеруј* ону пјесму/ *Шеровао* сам твоју објаву.“) Глагол *постовати* значи „поставити нешто“, односно, „поставити нешто на друштвену мрежу (фотографију или објаву *пост* неке друге врсте)“. Већина ученика у анкети тумачи овај глагол као „поставити“ према енглеском *post*, што је и исправно:

post [pəʊst] vt mil postaviti, dovesti na stražu; dati posebnu zadaću, dužnost (Englesko-hrvatski rječnik 1995: 831). Овај глагол ученици користе у реченицама: „*Постовала* сам нову слику“, „Управо је *постовала* слику“.

Глагол *скринишотовати* је заправо сложеница, а посуђена је од енглеског израза *screen shoot* што у преводу значи „фотографисати екран“. У рјечницима енглеског језика не наводи се овај неологизам, па смо зато пронашли преводе ријечи *screen* и *shoot*:

screen [skrin] s 1. zaslon, zaklon, paravan, zaštita, krinka 2. grubo sito (Englesko-hrvatski rječnik 1995: 977).

shot [ʃɒt] s *phot* snimka (Englesko-hrvatski rječnik 1995: 1007).

Опција фотографисања екрана омогућена је на мобилним, паметним, телефонима, па је овај термин заживио у нашем језику као *скринишотовати* (у анкетама: *Скринишотуј* ту слику, Не брине, *скринишотвала* сам, *Скринишотвала* сам поруке, Имам тај *скринишот*.).

Глагол *скроловати* непознат је скоро свим ученицима, и онда када наводе да познају овај глагол, не наводе његово значење. Сам глагол настао је према англицизму *scroll*:

scroll [skrɔːl] vt/i smotati u obliku svitka papira (Englesko-hrvatski rječnik 1995: 978).

Овај англицизам, заправо, означава помијерање компјутерског миша на екрану ка „доље“ ради даљег читања текста или обављања неке друге радње.

Глагол *киксати* такође је преузет из енглеског језика од именице **kick** [kɪk], што значи „погријешити“ (Имама 2003: 169). Овај глагол има исто значење као и сама именица

преузета из енглеског језика, а наши ученици је употребљавају у значењу „заостајати“, „изгубити“ (*Киксала сам на парама*).

Глагол *билдати* настао је према енглеском *building*:

building ['bildɪŋ] s грађење, градња (Englesko-hrvatski rječnik 1995: 130).

Односи се првенствено у омладинском жаргону на „грађење мишића“, односно жаргон потиче из спорта. Према овом глаголу настала је и именица *билдер* која означава особу која вјежба и има „изграђену мишићну масу“ (према анкети: Идем *билдати* у теретану, Он стално *билда*).

2.3.17. ПРЕФИКС ИС-

Видљива је чињеница да је префиксација у жаргону мање заступљена, а ми биљежимо један врло заступљен жаргонизам код младих – *исфурати*. Прије него што уђемо у траг томе како је настао овај жаргонизам, треба напоменути да је према анкетама највећи број ученика чуо, али и користи активно овај глагол. Они га дефинишу као „оно кад те не примијете“ (Ал' ме *исфура*), „не одговорити“ (Данас сам *исфурао* једног познаника), „не обраћати пажњу на некога“ (Ја ћу га данас *исфурати*), „осрамотити се, рећи нешто погрешно, урадити нешто погрешно“ (Ал' се *исфура*), „игнорисати“ (*Исфурај* је).

Дакле, познат је префикс ис- , али сам глагол *фурати* долази из њемачког језика од глагола *führen*:

führen voditi; povesti; voziti; upravljati; *ein Gespräch, eine Unterhaltung führen* voditi razgovor s nekim (Njemačko-hrvatski rječnik 1994: 268).

За глагол *фурати* Имамаи наводи сљедећа значења:

фурати 1. трчати; 2. бежати; 3. кретати се брзо; 4. ићи, кретати се; 5. возити; 6. превозити; 7. радити нешто; 8. опонашати; 9. одржавати интимну везу 10. спроводити (2003: 115).

Према овоме настао је и глагол *исфурати*, који има негативно значење у односу на глагол *фурати*.

2.4. Осврт на творбену анализу жаргонизама

У овом одјелјку направићемо осврт на резултате претходне творбене анализе. Забиљежено је, дакле, највише примјера жаргонизама насталих суфиксацијом, а у грађењу жаргонизама учествују сљедећи суфикси: *-ица, -ка, -уша, -ар, -ац, -ва, -ача, -ер, -ина, -аница, -ан/-ен, -ко, -аја, -ос, -ћа, -ирати, -ати/-ети/-ити*. Са префиксом (*ис-*) је забиљежен само један жаргонизам (*исфурати*).

Већина форманата је у граматичкој служби извођења именица (-ица, -ка, -ар, -ац, -ва, -ача, -ер, -ина, -аница, -ко, -ос) неки форманти учествују у творби придјева (-ва, -ан), а мали број њих у творби глагола (-ирати, -ати/-ети/-ити и префикс ис-). Неки од ових форманата знатно скраћују основе или их пак продужавају, а неки од форманата модификују значење саме лексеме (у позитивном или негативном контексту). Форманти који скраћују основе јесу: -ка (фотка, клинка), -ко (пешко), -ос (алкос). Форманти који учествују у продужавању основе су: -ица (сигурица, лаганица, најкице), -ер/-ор (сељобер), -етина (краветина), -аница (швалераница), -аја (курваја). Неки форманти мијењају значење ријечи, и то углавном у негативном контексту: -аја (жаргонизам *курва* има сам по себи негативно значење, али суфикс -аја још више истиче то значење), -етина (краветина), -ац (кењац), -ав(а)ц (мутавац).

По граматичком роду, форманти су подједнако распоређени између мушког и женског. Семантички, посматрани форманти покривају веома широку лепезу, гдје се издвајају сљедеће области: психофизичке и моралне карактеристике мушкараца и жена (*клинка, папучар, мутавац, кењац, алапача, сељобер, фрајер, мачор, краветина, јебозован, опичен, набријан, пешко, курваја, алкос*) и то углавном негативне, затим, жаргонизми који покривају области секса (*одјебаус, шајбати, јбг, фак, 'чка, спанђати се, шевити, ложити се, шмекати*), групне припадности (*бос, профа*), забаве (*парти, мјуза, сабити се, ђускати, глумарити, пицнути*), осјећања (*шит, омг, ЛоЛ, бгм, о'лади, хот, топ*), обуће (*најкице*), различитих радњи (у вези са активностима на друштвеним мрежама – *скриншотовати, постовати, шерати, скроловати*).

Оно што је запазио и Ранко Бугарски у својој лингвистичкој студији *Жаргон*, запажамо и ми на основу урађених анкета, а то је чињеница да различити творбени форманти који учествују у грађењу жаргонизама, посједују „разноврсност асоцијативних спона“ (2003: 93). Тако нпр. глагол *сукнути* ученици тумаче на два начина: „попити неко алкохолно пиће (брзо)“ и „слагати“. Германизам *шмекати* (у њемачком језику: **schmecken** 1. imati okus (Njemačko-hrvatski rječnik 1994: 706) протумачен је такође на два начина: „одмјеравати момка/дјевојку“ и „пробавати неку храну“. Андрић наводи сљедеће значење „симпатисати, гледати, очијукати, кибицовати“ (Андрић 1976: 218). Посуђеница *мувати се* (према енглеском *move: move* [mu:v] (po)micati, romaći, pokretati se) (Englesko-hrvatski rječnik 1995: 707) протумачена је на два начина „флертовати“ и „бити у ходу“.³ Поред овог облика, у само једном значењу „шетати се“, Андрић наводи и облик *мувинг* („мување, шетање,

³ Сва значења жаргонизама из овог параграфа изведена су на основу добијених резултата из анкета.

гурање, покретање“) (1976: 109). Управо се из овог примјера може видјети колико је језик жива материја и како сваки дан у језику добијамо нова значења. Андрић, дакле, биљежи само једно значење овог жаргонизма, које су и забиљежили наши ученици, али, они додају и још једно ново значење, које је добијено или откривено током одређеног временског периода под утицајем различитих друштвених околности.

Жаргонизација је повезана са експресивношћу, а експресивној и жаргонској вриједности доприносе и шаливе комбинације елемената из различитих језика. Домаћи и одомаћени суфикси додају се страним основама (нпр. *спика*, *фотка*, *фрајер*, *швалеранција*, *пешко*, *алкос*, *билдати*, *синовати*, *скриншотовати* и сл.). Бугарски поставља питање да ли се експресивност лексема може приписати основама или, пак, једним дијелом, творбеним формантима. Он закључује да је за наш појам жаргонизације свакако одлучујуће ово друго рјешење. Показало се да у многим случајевима добар дио експресивности носе форманти (2003: 99). То се види и у примјерима *навлакуша*, *пешко*, *алкос*, *сељобер*, *курваја*, *мутавац*, *кењац*, *алапача* и сл.

Трагајући за значењима жаргонизама, наишли смо на жаргонизме који су имали исту основу, али различите наставке, односно форманте. И сам Бугарски свој корпус ставља на „тест“ како би испитао експресивност форманата. Постоје, дакле, примјери у којима иста основа може да функционише са више наставака, а да има исто значење (можда у неким облицима и експресивније). Према нашим анкетама биљежимо примјере: *клинка/клинкица*, *папучар/папучић*, *мутавац/мутавак*, *готива/готивица*, *сељобер/сељачина/сељачић*, *пешко/пешкирић/педерчина*, *курваја/курветина/курвица*.

Дакле, сви ови примјери изузетно потврђују чињеницу да је језик жива материја која се из дана у дан мијења, посебно у овом смијеру нестандардног језика који је још живљи него стандардни. Може се рећи да се сваког дана рађају нови облици жаргона који нуде велику лепезу творбених форманата са различитом дозом експресивности.

2.5. Творбени модели настанка жаргонизама

Већ је детаљно обрађен један творбени модел у настанку жаргонизама, а то је **суфиксација**, а поред суфиксације, пронађен је и примјер **префиксације** у творењу жаргонизама код глагола *исфурати*. Постоји још, поред овог творбеног модела, десетак условно разграничених могућности, а Бугарски (2003: 15–16) их наводи овим редом:

- нова, жаргонска значења постојећих стандардних ријечи, често изведена метафоризацијом,

- позајмљенице, често модификоване, из разних језика, најчешће из енглеског језика,
- пермутација слогова или гласова, укључујући и фонотактички „немогуће“ хуморне верзије,
- преметаљке са додацима, по устаљеним обрасцима шатровачког типа,
- скраћивање,
- иницијали,
- слагање,
- сливање.

Овим редом наводићемо и примјере из анкете која је урађена, те их класификовати у одређене творбене моделе уколико за њих постоје одговарајући примјери.

2.5.1. Жаргонизми изведени метафоризацијом

Прије него што почнемо наводити примјере жаргона насталих метафоризацијом, требало би да дефинишемо метафору у оквиру лексикологије.

Иако се о метафори најчешће размишља као о стилској фигури, постоје три нивоа метафоре. То су **појмовна метафора** (механизам мишљења), **лексичка метафора** (језички механизам) и **метафора као стилска фигура** (поетска метафора). За нас је битна **лексичка метафора**. Лексичка метафора заснива се на појмовној метафори, а подразумијева *пренос имена са једног појма на други на основу сличности*. Сличност изворног и циљног појма никад није апсолутна и комплетна, већ је заснована на некој компоненти, као што су: функција, облик, боја, положај, поријекло итд. Постоји неколико различитих типова метафоричких асоцијација: по облику, по боји, мјесту, положају, метафоричке асоцијације засноване на трансформацијама типа конкретно-апстрактно и обратно, метафоричке асоцијације засноване на семемама колективне експресије, метафоричке асоцијације типа простор-вријеме. (Драгићевић 2007: 147–149).

Метафоризацијом су настали сљедећи жаргонизми који су били предложак у анкети: *дегенерик, пацијент, мрак/страда, риба/мачка/кока, мачор, ложити се, провући кроз филтер, о'лади, мутавац, испалити, дробити, краветина, куја/кучка*. Неки од ових жаргонизама су, заправо, синоними, те их можемо посматрати под истим значењем. Ово закључујемо на основу добијених резултата у анкетама, гдје су ученици на сличан или исти начин дали објашњење за сљедеће лексеме: *дегенерик/пацијент/мутавац, риба/мачка/кока,*

краветина/куја/кучка, мрак/страва. Засебно ћемо посматрати жаргонизме: *мачор, ложити се, провући кроз филтер, о'лади, испалити, дробити*.

Жаргонизме *мрак/страва* помиње и Драгослав Андрић у свом *Речнику*: *мрак* – глупак, глупост, запањеност, несвестица, сексуална невиност, док *мрачан* има објашњење „одличан, сјајан“ (1976: 108). Занимљиво је то да ученици који су радили анкету жаргонизам *мрак* објашњавају као „супер, одлично, добро“. Жаргонизам *страва* је синоним жаргонизма *мрак*, а томе у прилог иде чињеница да су ови жаргонизми у анкетама исто дефинисани. Драгослав Андрић не наводи овај жаргонизам, али наводи „страшан“ и „стравичан“ у значењу „одличан, сјајан, добар“ (1974: 152). Може се закључити да је *страва* настало скраћивањем лексеме *стравичан* у претходно наведеном значењу.

На сличан начин функционишу жаргонизми *мачка/кока/риба*, а овдје можемо придодати и жаргонизам *мачор*. Сви ови жаргонизми имају једнако значење, које смо извели на основу добијених анкета, а оно се односи на особу мушког/женског пола која има привлачан физички изглед. Андрић наводи жаргонизме *мачка*, односно *мачор* у наведеном значењу (1976: 104), а жаргонизму *кока* приписује и значења „проститутка“, али и скраћени назив за кокаин (1976: 83). Жаргонизам *риба* има код Андрића значење „девојка, жена, женско, женски полни орган“ (1976: 151). Жаргонизам *ложити се* користи већина анкетираних ученика, углавном у свим узрастима (од 15 до 18 година). Ученици, покушавајући да објасне значење овог жаргонизма, заправо дају неке од синонима („палити се“, „свиђати се“), а неки и објашњавају („узбудити се“, „занимати се за некога“, „жељети секс са неким“ и сл). Андрић наводи значење овог жаргонизма „интересовати се“, а глаголску именицу *ложење* тумачи као „лагање“ (1976: 96).

Жаргонска фраза *имати шифру* није наведена у Андрићевом *Речнику*. Ученици наводе сљедећа значења „бити луд, скренути с памети, бити будала, онај који није нормалан, неко ко није добар с главом“ и сл. Нисмо могли пронаћи тумачење овог жаргонског израза, међутим, може се повезати са медицинским шифрама за различита обољења, па и она психичка (свака болест има своју шифру – нпр. заразне и паразитне болести А00- Б99, тумори Ц00-Д48, душевни поремећаји и поремећаји понашања Ф00-Ф99). У народу се душевни или психички болесник обично погрдно назива лудаком, луђаком и сл., па нам се чини да се ове медицинске шифре доводе у везу са нашим жаргонским изразом.

Много је жаргонских фраза или израза које свакодневно користимо, а неке од њих, поред претходно наведене, јесу: *провући кроз филтер, бити ин/аут, но сикирики, 'ајде ћиКу*. Ирази *провући кроз филтер, бити ин/аут* и *но сикирики* настали су под утицајем енглеског језика и друштвених мрежа (*провући кроз филтер*). Жаргонски израз *провући кроз филтер*,

у свијету друштвених мрежа, значи подвргнути фотографију кроз одређену обраду како бисмо је уљепшали или уредили. Један од синонима који ученици наводе јесте и *фотошопирати* (према програму за обраду фотографија *Photoshop*). *Филтер* у *Речнику српскога језика* има више значења: 1. техн. *направа или уређај за прочишћавање течности или гасова, одн. за уклањање честица чврстих материја из течности и гасова*. 2. ел. *уређај за пригушивање одређене фреквенције и пропуштање таласа одабране, жељене фреквенције*: електрични - . б. *уопште направа за задржавање одређених зракова (топлотних, светлосних и др.)* топлотни -, светлосни -. 3. фот. *обојено стакленце које се ставља пред објектив камере и служи за апсорпцију непожељног дела спектра светлости*: оптички-. 4. *шупљикави, порозни део цигарете који прочишћава никотин*: цигарете са филтером (РСЈ МС: 1408). За нас је битно ово треће значење „обојено стакленце које се ставља пред објектив камере и служи за апсорпцију непожељног дела спектра светлости“. На друштвеним мрежама *филтер* се може дефинисати као већ уређена датотека одређених боја и спектра коју једним кликом миша преносимо на фотографију.

Израз *бити ин/аут* у вези је са енглеским језиком, а то се види у дијелу овог израза *ин/аут* (in/out). У преводу *in* значи „унутра“, а *out* „вани“. Дакле, говоримо о антонимима. Када спојимо ова два англицизма са глаголом *бити* добијамо у буквалном преводу „бити унутра/ван“. Из анкета сазнајемо да се овај жаргонски израз обично користи у сфери моде и стила. *Бити ин* је ознака за некога ко прати стил и моду, а *бити аут* је ознака онога ко не прати моду и нема себи својствен стил. Код Андрића се појављује израз *бити аутсајд* у значењу „скренути с памећу“ (1976: 12). У рјечнику проналазимо следеће објашњење:

be in ['bi:'in] vi 1. biti unutra

be out ['bi:'aut] vi biti vani (Englesko-hrvatski rječnik 1995: 80).

Жаргонски израз *но сикирики* сложен је од енглеске негације *но* (**no** [nəʊ] adj nijedan, nikoji, zabrana, odričnost) (Englesko-hrvatski rječnik 1995: 725) што значи „не“, а у овом случају има значење „без“ и од именице, која се често погрешно изговара, *секирација*, а у погрешној интерпретацији је *сикирација*. Поигравање са овом именицом дало је жаргонизам *сикирики*, те смо добили израз *но сикирики* у значењу „без секирације, без стреса“.

Код жаргонизама можемо говорити о сличним значењима, као што је случај код именица *мутавац/пацијент/дегенерик*. Жаргон *мутавац* налазимо и у Андрићевом *Речнику*, али са другим суфиксом (-ан), дакле, *мутан*, а има значење „сумњив, нерасположен, лукав, вешт, леп“, док придев *мутав* има значење „неспретан“ (1976: 110). Из анкета добијамо образложење да је *мутавац* „особа која је глупа, глупан, глупак, кретен“. *Пацијент* је код Андрића протумачен као „неважна особа, неспособњак“ (1976: 132), док му у анкети

ученици дају слична значења као и жаргонизму *мутавац* – „лудак, глупан, ненормална особа“. *Дегенерик*, или како наводи још Андрић *деген*, је „будала, блесан, особењак, лудак“ (1976: 34), а скоро исто тумачење налазимо и код ученика који су радили анкету. У *Великом речнику страних речи и израза*⁴ наводе се следеће лексеме и објашњења:

деген, -ена м скр. од [дегенерик] жарг. глупак, кретен.

дегенеративан, -вна, -вно [нлат. *degenerativus*] који представља дегенерацију; који је праћен дегенерацијом, слабљењем, изопачавањем.

дегенерација, -е ж [лат. *degeneratio*, В. дегенерисати се] 1. процес опадања, слабљења биолошких и психичких особина биљке, животиње, човека (или појединих њихових органа) током живота, старење. 2. постепено заостајање неког рода, врсте, заједнице, изрођавање, изопачавање.

дегенерик, -а м, н. дегенерици, ген. мн. дегенерика в. дегенерација] 1. мед. дегенерисан, физички и умно закржљао човек; потомак који је гори од својих родитеља, изрод. 2. експр. наказа, чудац; глупак, кретен (Клајн, Шипка 2006: 321).

Жаргонизми *куја/кучка/краветина* могу се такође посматрати као синоними јер им се значења подударaju. За сва три жаргонизма ученици наводе слична значења „глупача, промискуитетна жена, курва, жена непримјереног понашања“. Ове жаргонизме нисмо пронашли у Андрићевом рјечнику. Оне јесу изведене метафоричким значењем, јер као што се види, и куја/кучка, а и крава, односно краветина, јесу жива бића животињског поријекла. Код нас је честа појава да се људи погрдно називају животињским називима, па је тако и вријеђање жена добило ове лексичке реализације.

Жаргонизам *дробити* или *баљезгати* значи „причати, фразирати, навгаждати“ (Андрић 1976: 40). Оба ова жаргонизма је и Андрић уврстио у свој *Речник*, а можемо их посматрати као синониме јер оба имају и негативну конотацију (у анкетама ученици наводе да *дробити* и *баљезгати* значе „причати неповезано, причати глупости“).

Глагол *испалити* у жаргонској интерпретацији тумачимо као „ударити, побећи“ (Андрић 1976: 67). Међутим, ученици који су радили анкете наводе и значење „не испоштовати договор“, а доводе га у везу и са глаголом *исфурати* који смо претходно већ обрадили.⁵ Имама наводи следећа значења овог глагола:

испалити 1. обманути; 2. преварити; 3. покрасти; 4. рећи глупост (2003: 137).

Занимљива је употреба жаргонизма *стари*, односно *стара* у значењу „отац“, односно „мајка“. Андрић наводи само именицу мушког рода (1976: 162), па се може рећи да је

⁴ Клајн Иван, Шипка Милан 2006: *Велики речник страних речи и израза*, Нови Сад: Прометеј.

⁵ Глагол *исфурати* је детаљно анализиран у поглављу творбе жаргонизама (са префиксом ис-).

именица женског рода настала аналошким путем. Сви ученици на исти начин тумаче ове именице, без изузетака. (Мој *стари* је прејак! *Стара* ме нешто смара.)

Императив *о'лади* има више значења: *убити, нокаутирати, покрасти, отићи у затвор, умукнути, не досађивати* (Андрић 1976: 125). Једино се, од свих понуђених Андрићевих значења, са резултатима анкете поклапа значење „не досађивати“, односно „не досађуј ми!“. Као синоним овом императиву, ученици наводе и слједеће: *сјаши!, не смарај ме!, од(а)биј*.

2.5.2. Посуђенице

Познато је, али и већ наведено, да је већина жаргонизама настала преузимањем ријечи из неког страног језика (углавном енглеског) и додавањем домаћих творбених форманата. Посебно смо обрадили глаголске посуђенице (*лајковати, мувати се, синовати, шерати, постовати, билдати, скриниотовати, киксати, скроловати, имекати*), а у овом дијелу ћемо анализирати именичке (*бос, мјуза, бејбе, парти*) и придјевске посуђенице (*хот, топ*).

Све наведене именичке посуђенице воде поријекло из енглеског језика - *бос, мјуза, бејбе, парти*. Неке од њих су настале скраћивањем (*мјуза* према *music* – музика). *Бос* долази од англицизма *boss*:

boss [bos] s sl gazda, poslodavac, pretpostavljeni, šef; najvažnija ličnost, pokretač, gospodin, tiranin (Englesko-hrvatski rječnik 1995: 113).

У жаргонском тумачењу има значење „онај који је главни“, дакле, жаргонско значење се поклапа са буквалним значењем. У анкетама ученици користе ову ријеч у реченицама „Ма, он је *бос!*“, „Види *боса!*“.

Бејбе потиче, такође, из енглеског језика од ријечи *baby*:

baby ['beibi] s dijete, beba, dojenče, djetesce 2. djetinjast čovjek 3. malen predmet 4. mladunče; 5. sl djevojka, „mala“, „maca“, lutkica (Englesko-hrvatski rječnik 1995: 66).

Из анкета сазнајемо да је ово назив који користе заљубљени, односно, тако се називају („Хеј, *бејбе!*“, „Шта радиш, *бејбе?*“).

Жаргонизам *мјуза* настао је скраћивањем од *музика*, енгл. *music*:

music ['mju:zik] s glazba, svirka, muzika (Englesko-hrvatski rječnik 1995: 710).

Сви ученици познају овај жаргонизам и сви га користе, а то наводе и у реченицама: „Одврни ту *мјузу!*“, „Баш је добра та *мјуза!*“. Андрић наводи и жаргонизам *мјуза* (1976: 107).

Парти је ријеч која се често чује (**party** ['pa:ti] s 1. stranka, partija; udruženje, grupa ljudi istog mišljenja; društvo 2. posijeloi, priredba, zabava) (Englesko-hrvatski rječnik 1995: 778), а користи умјесто ријечи „забава, прослава, журка“. Неки ученици наводе и синониме

„жураја, фешта“, а већина их користи англицизам *парти* („Идемо вечерас на *парти*.“, „Вријеме је за *парти*.“).

Од придјевских посуђеница издвајамо *хот* и *топ*. Ове двије посуђенице могу се посматрати као синоними. У употреби су онедавно, па их ниједан рјечник којег смо користили не наводи. Међутим, као припадници генерације новог, савременог доба, можемо се позабавити овим придјевским посуђеницама. Из анкета сазнајемо да ова два жаргонизма имају врло слична значења, а тичу се физичког изгледа мушкарца или дјевојке. Ученици наводе сљедећа значења „згодан/а, секси, лијеп/а, предобар/предобра, презгодан/презгодна“. *Хот* (**hot** [ˈhɑt] vruć, žarki) (Englesko-hrvatski rječnik 1995: 541) у преводу значи „вруће“, а *топ* (**top** [tɑp] s 1. najgornji dio čega; vrh, **on the top**, biti na vrhu) (Englesko-hrvatski rječnik 1995: 1168) „бити на врху, врх“. Дакле, метафоричким извођењем ових посуђеница добили смо сасвим нова жаргонска значења.

Из ових примјера види се да у креацији жаргонизама не постоји само једно правило за једну ријеч, већ, понекад више различитих начина креирања жаргонизама ствара нову ријеч.

2.5.3. Жаргонизми настали скраћивањем

Скраћивање, као један од начина грађења жаргона, врло је продуктиван начин стварања, али и извођења нових жаргонизама. Скраћивање додаје нека нова семантичка значења ријечима, али и показју маштовитост оних који их користе и оних који их творе. У анкетама које смо спровели код ученика, биљежимо сљедеће жаргонизме настале скраћивањем: *профа*, *стика*, *бус*, *алкос*, *влог*, *о'лади*, *блеја*, *цуга*, *ћуза*, *фак*, *шит*, *'чка*, *педер*, *лези-бези*, *лова*, *страва*, *готива*. Овдје ћемо убројати и оне жаргонизме који су настали под утицајем данашњих друштвених мрежа, а у свом саставу садрже само иницијале: *бгм*, *ЛОЛ*, *јбг*.

Жаргонизам *профа* настао је скраћивањем именице *професор*. Овај жаргонизам сви ученици су препознали, и често га користе, као нпр. у реченицама „Ај, *профа*, питајте други час.“, „Ево *профе!*“, „Да ли је *профа* у школи?“, „Данас нема *профе*.“, „Е јел' пита *профа* сутра?“ и сл. Андрић наводи овај жаргон у свом *Речнику*, али и синоним, са другачијим суфиксом – *профан* (1976: 145).

Жаргонизам *стика* заправо је англицизам *сpeak*:

speak [spi:k] vi/t govoriti, besjediti, zboriti, razgovarati se (Englesko-hrvatski rječnik 1995: 1051).

Чест је и жаргон *стикати* што значи „причати“. Дакле, *стика* је настала скраћивањем овог жаргонизованог глагола (Имами 2003: 325). Већина ученика тумачи ову ријеч на овај

начин, али неколицина ученика додаје нека нова значења као што су: „изговор, извлачење, устаљена фора, неке приче“, а користи их у реченицама: „То је та *спика*.“, „Каква је то *спика*?“, „Кужиш ли *спику*?“, „Шта бацаш *спике* неке?“.

Жаргонизам *бус* препознали су сви ученици, што је и било очекивано. Овај жаргонизам настао је, претпоставља се, због економичности језика и лакшег изговора (лакше је и брже изговорити „Ено буса!“ него „Ено аутобуса!“). Андрић наводи још једно значење овог жаргонизма, које ниједан ученик није навео: „будало узалуд стојиш“ (1976: 19). Видљиво је да је жаргонизам којег наводи Андрић настао од почетних слова у ријечима и да представља игру ријечима.

Именицу *алкос* већ смо анализирали у поглављу о творби жаргонизама. Андрић у свом *Речнику* даје објашњење „пијанац“, дакле особа склона алкохолисању (1976: 3). Ранко Бугарски каже да је овај суфикс шпанског поријекла, а изванредно је популаран у извођењу жаргонизама за које је карактеристична шаљива и често живописна комбинација латиноамеричког звука и ироничног значења. Ученици су препознали о којем се жаргону ради и одмах су указали на његово основно значење што су потврдили и у реченицама: „Е, мој *алкосе*!“, „Он је тотални *алкос*.“, „Види оног *алкоса*!“, „Он је *алкос*.“.

Жаргонизам *влог* је настао под утицајем друштвених мрежа. Некада је *ин* био *блогер* (онај који пише *блог*, односно интернетски дневник, према енглеском *web log*⁶), а данас су *блогери* и њихови *блогови* пали у сјену јер су се појавили *влогери* и *влогови*. Сам жаргонизам *влог* је настао у енглеском језику од ријечи *video log*, што значи да је *влог* скраћена верзија (ради лакшег изговарања). Ово скраћивање иде у корист сливања ријечи, а припада трећем творбеном моделу, према Бугарском, онеме у којем сливају први дио прве ријечи и цијела друга ријеч (2003: 137). Основна разлика између *блога* и *влога* је у томе што се *блог* пише, а *влог* снима и поставља у облику видео записа на друштвене мреже. Врло мало ученика користи овај жаргонизам, али доста њих објашњава његово значење: „онај ко снима видео“, „видео у којем снимаш свој дан“, „снимање дана“, „онај који снима за друштвене мреже“.

У жаргонизму *о'лади* не можемо говорити о неком претјераном скраћивању, већ о редукцији сугласника *x* што је често у нашем говору, односно изговору. Овај жаргонизам има значење „немој бити досадан“, „не досађуј ми“, „не љути се“, а ученици га користе у реченицама: „'Ајде *о'лади*!“, „*О'лади* мало!“, „Смараш, *о'лади*!“. И Андрић у свом *Речнику* наводи значење „не досађивати“ (1976: 125).

---

⁶www.rjecnik.neologizam.ffzg.unizg.hr

Жаргонизми *блеја* и *цуга* настали су на исти начин – скраћивањем наставка –ти у инфинитиву глагола *блејати* и *цугати*. *Блеја* и *цуга* су тако постале именице које имају значење „дружење“ и „алкохол“. У анкетама ученици наводе значења именице *блеја*: „дружење, зезање, опуштено дружење, проводити опуштено вријеме са друштвом, спрдња са другарима“, док *цугу* обично дефинишу као „пиће“. Андрић не наводи именицу *блеја*, док именицу *цуга* дефинише као „алкохолно пиће“ (1976: 201). Имама наводи *блеја* – „место где млади проводе слободно време“, док глагол се *блејати* подудара са тумачењем које смо добили из анкета: „доколчити, не радити ништа, проводити време на једном месту“ (2003: 46). Што се тиче самог настанка жаргонизма *блејати*, може се говорити и о метафоричном значењу у контексту прављења жаргонизма – *блејање* је ономотопејски израз гласа овце, а преко овог значења је изведено и једно друго значење „блебетање, причање без икаквог смисла“ (*Шта блејиш ти?*).

Жаргонизам *ћуза* објашњен је у Андрићевом *Речнику* као шатровачки израз (тј. израз „из подземља“, односно средине професионалних преступника и кругова који ка њима гравирају), а има значење „затвор“ (1976: 20). Већина ученика је препознала значење овог жаргонизма, али се изјашњава да га не користи. Умјесто овог жаргонизма користе књижевни израз, тј. „затвор“.

Жаргонизми, који истовремено припадају и вулгаризмима, али их наводимо и у овом одјељку су *фак*, *шит*, *’чка*. *Фак* и *шит* су псовке преузете из енглеског језика, а објашњени су као: *фак* („јботе, нешто лоше, у ку*ац, зајеби“), а *шит* („срање“)⁷. Ученици су се устручавали писати у којим реченицама користе ове ријечи, па су писали да је ово вулгарна ријеч, вулгаризам, псовка. *Фак* је, заправо, англицизам објашњен у рјечнику на сљедећи начин:

fuck [flk] vt/i *vulg* spolno općiti (Englesko-hrvatski rječnik 1995: 448).

Енглеско-хрватски рјечник наводи и објашњење жаргонизма *shit*:

shit [ʃit] s *vulg* govno, vi *vulg* srati ((Englesko-hrvatski rječnik 1995: 1004).

Жаргонизам *’чка* је скраћена верзија ријечи којом се обично назива женски полни орган. Неки ученици пишу пуни назив овог жаргонизма објашњавајући да је то „особа која не смије нешто да уради“, а то објашњавају реченицом „Ала, пи*ке!“.

Придјев *страда* изведен је од придјева *страшан* у значењу „одличан, сјајан, узбудљив“. Андрић у свом *Речнику* не биљежи примјер *страда*, али биљежи *стравичан*

---

⁷ Значење преузето из анкета.

што, у суштини има исто значење. Ученици који су радили анкету, за овај придјев биљеже значења „предобар“, „одличан“, „прејак“, те наводе овај придјев у реченицама:

Овај филм био је *страва*! Он је *страва*!

Придјев *готива* у значењу, према резултатима анкете, „добро ми је“, „супер“, „уживанција“, настао је од глагола *готивити*. Андрић га тумачи као „имати, посједовати, симпатисати, вољети“ (1976: 29). Имами наводи да је овај жаргонизам насао од германизма *Gott* (Бог), а наводи значења: „симпатисати, волети, свиђати се, наговарати“. Наводи и жаргонизам *готива* – дивота, а тумачи да је изведен од глагола „готивити“ (2003: 123). У Вуковом *Речнику* из 1818. године забиљежена је именица *готивица* у значењу „ракија“, а у истом је значењу наводи и Андрић у свом *Речнику* (1976: 29).

Именицу *лова* *Речник српског језика* објашњава:

лова ж разг. *новац, паре* (2011: 634). Може се закључити да је ова именица мотивисана именицама *лов* или *ловина*:

лов, лова м (ретко у мн. ловови) **1. а.** *хватање или убијање животиња (дивљачи, птица, риба и др.) помоћу оружја или разних направа. б.* *хватање слабијих животиња за храну од стране других животиња. 2. оно што се лови или улови, улов, ловина: велики (добар).*

ловина ж *оно што се лови, оно што се улови, плен, улов.*

Жаргонизми који су настали скраћивањем, а у себи садрже само иницијале су *бгм* (богами), *ЛОЛ* (од енглеског „laughing out loud“/ „lots of laugh“) што на нашем језику значи „смијем се наглас“, а многи га користе због мале удаљености слова Л и О на тастатури (Matt 2001: 89) и *јбг* (јебига). Све ове скраћенице користе се у писању, односно куцању порука (СМС порука или порука на друштвеним мрежама) ради бржег писања и слања.

Још ћемо навести два жаргонизма настала скраћивањем: *педер* и *лези-бези*. Жаргон *педер* користи се у погрдном називању особа мушког пола, а који су хомосексуалне оријентације. Овај жаргон скраћен је од лексеме *педерастичја* која се налази у *Речнику српскохрватског књижевног језика*⁸ с објашњењем:

педерастичја ж грч. мед. нагон за полним односом мушкарца с мушкарцем (1971: 376).

Андрић наводи и синониме: *педос, педикир, педи* (1976: 132). У Клаићевом *Рјечнику* овај израз је протумачен на следећи начин:

педераст (грч. pais, paidos – дјечак, erastes – љубитељ, љубавник) човјек који осјећа сполни нагон према особама истог пола; хомосексуалац

⁸ *Речник српскохрватског књижевног језика* књига IV: 1971, Нови Сад: Матица српска.

недерастија (грч. paiderastia – љубав према дечацима) болесна и протуприродна сполна страст према истом полу, особито мушкарца према мушкарцу (2002: 1068).

Жаргонизам *лези-беџи* настао је скраћивањем лексеме *лезбијка* (жена хомосексуалне оријентације) и слагањем друге хуморне ријечи како би цјелокупна лексема била још хумористичнија и погрднија. Клаић не наводи овај примјер, међутим наводи значење ријечи *лезбијски*:

лезбијски (грч. Лезбос) који припада отоку Лезбосу, који потјече с отока Лезбоса, у Егејском мору; лезбијска љубав неприродно задовољавање сполног нагона између двију жена, по лезбијској пјесникињи Сапфи (трибадија) (2002: 808). Андрић у свом *Речнику* наводи облик *лејзи-бејзи*, а у значењу ставља „лезбијка“ (1976: 93). Ученици који су радили анкету препознали су о којем се значењу ради, али су навели да не користе ову ријеч, те дају синониме: *лезбача, лезба, лезбејка*.

2.5.4. Шатровачко обликовање језика

Шатровачки говор (често погрешно називан шатровачки језик) је жаргон у јужнословенским језицима. Распрострањеност шатровачког у регионима примјене језичког простора некадашње Југославије је неравномјерна. Највише се користи у већим урбаним центрима - Београду, Загребу и Сарајеву - затим мањим градовима Србије и Босне и Херцеговине, Славонији и Истри. Шатровачког готово да нема у Хрватском Загорју и Црној Гори. Широко је распрострањен и у свакодневној употреби у неформалном говору, поготово међу младим људима, али и међу онима који желе да „остану млади“. Име „шатровачки“ долази од ромског „шатра“ што је у почетку означавало ромске ријечи које су ушле у српскохрватски језик. Свака генерација има „свој“ шатровачки језик. Нове ријечи у шатровачком се стварају пермутовањем слогова. На примјер, ријеч пиво постаје вопи. Нова ријеч има исто значење као и оригинална. Неке ријечи се чешће користе у шатровачкој верзији од других, али не постоји правило. Шатровачки говор је веома кориштен у затворским заједницама гдје је потребно да се размјењују информације које се тешко могу разумјети од стране формалног затворског система. У том случају обично се додаје још један слог између пермутованих слогова који отежавају препознавање конкретне ријечи - поруке. Сличне језичке игре постоје и у верлану (француски) и весрану (аргентински шпански)⁹.

⁹ Ћосић, Павле 2004: *Правила жаргонске метатезе* (преузето са интернет странице www.opismenise.com, учитано 25. новембра 2017. у 13.43h).

Из анкете биљежимо неколико шатровачких израза: *жеМо* („може“), *'ајде ћиКу* („ајде кући“), *воздра* („здрово“), *депПе* („педер“). Сви ученици су препознали да је ријеч о шатровачком начину говора, те су одмах написали лексему која се користи у стандардном језику. Дакле, може се закључити како млади владају шатровачким говором, али како су данас и сами креатори овог начина изговора. Наводе реченице у којима користе ове ријечи: „*Жемо*, брате мој!“, „*Ма, депне!*“, „*'Ајмо ћику!*“, „*Воздра*, пријатељу!“.

2.5.5. Вулгаризми и псовке

Псовке и вулгаризми нису обавезан дио разговорног стила, али у њему се најчешће јављају. У тим случајевима разговорни стил излази изван норме. Занимљиво је да нема много истраживања овог аспекта језичке употребе, вјероватно управо због изузетно ниског престижа вулгаризама и увјерења да је већ само истраживање тог феномена такође „снижено“. За лингвостилистику, међутим, свака форма у којој се језик јавља, сваки варијетет и стил могу и треба да буду предмет проучавања.

Псовке и вулгаризми припадају сфери емоционалног и експресивног говора, а изразито су негативно маркиране. Осим разговорног стила, оне се јављају у књижевноумјетничким текстовима ради стилизације и говорне карактеризације ликова. У том стилу ови језички елементи могу имати и функцију стварања комичног ефекта. Посљедњих десетак година псовке и табу ријечи продиру и у журналистички стил, у језик медија, примарно у језик омладинске и тзв. жуте штампе, затим у контакт-емисије радија и слично. Јасно је да то ширење сфере употребе псовки и вулгаризама изазива бурне дискусије, од тога да ли их уопште треба уврштавати у рјечнике, па до многих питања њихове оправданости у неком контексту. У неким аспектима вулгаризми су комуникацијски ефектнији јер прецизно именују предмете и појаве саобраћање језиком. Псовке су по правилу кратке и састоје се од само једне ријечи или од кратке фразе – мада се могу забиљежити и дуге секвенце код „вјештих“ псовача. Као њихови извори најчешће долазе ријечи из семантичког поља секса, екскреције и натприродног (па и религијског), иако се може прихватити тврдња да право значење ријечи из псовки није фактор који условљава њихову употребу. Функције псовки могу бити разноврсне – од начина за испољавање фрустрације или реакције на шок па до испољавања агресивности, док у неким случајевима оне представљају својеврсни знак припадности некој групи. Социолозима остаје да анализирају већину ових питања, док лингвостилистика може проучавати њихову структуру и мјесто у различитим типовима дискурса (Катнић Бакаршић 2001: 84-85).

Издајамо једанаест вулгаризама из анкете које су ученици коментарисали: *шајбати*, *шевити*, *дрпати*, *фак*, *одјебаус*, *куја/кучка*, *'чка*, *јобзован*, *ложити се*, *јбг*, *курваја*. Већину ових жаргонизама, односно вулгаризама смо већ протумачили у оквиру понуђених категорија (*фак*, *'чка*, *јбг* – у оквиру жаргонизама насталих скраћивањем, *куја/кучка*, *ложити се* – у оквиру метафоричког значења жаргонизама, *курваја* – у оквиру творбе суфиксима).

Занимљиви су вулгаризми, који истовремено функционишу као синоними *шајбати/шевити/дрпати*. Сва три вулгаризма имају једнако значење (имати сполни однос) са одређеним семантичким нијансама. Вулгаризам *дрпати* према резултатима анкете има „најблаже значење“: *дирати* („Синоћ смо се мало *дрпали*“). Имами *дрпати* тумачи као *грлити се*, *миловати се*, дог глаголску именицу *дрпање* тумачи као „еротско миловање“ (2003: 79). Након тога долази вулгаризам *шевити* којег сви објашњавају „имати сексуални/сполни однос“ („*Шевили* смо се у колима“), а најпогрдније значење има вулгаризам *шајбати* којег већина ученика и не дефинише, изјашњава се да га и не користи, а неколицина пише његово значење као „опалити цуру, секс успут, имати секс са лаком цуром“. Овдје се истиче да је врло мало правих синонима, поготово код жаргонизама. Имами поред *шевити* наводи и дублет *шевати* – упражњавати секс (2003: 339).

Вулгаризам *одјебаус* занимљив је због свог суфикса. Основа за творбу овог императива (закључили смо да се ради о императиву из анкета јер су ученици користили овај вулгаризам у реченицама: „*Одјебаус*, брате!“, „*Мрш*, *одјебаус!*“, „*Ма*, *одјебаус!*“, што би без овог суфикса значило *одјеби!*) је глагол „одјebати“ што значи „оставити (некога) на миру, пусти (некога) с миром. Сви ученици користе овај вулгаризам, међутим, рјеђе са овим суфиксом, а чешће без суфикса „одјеби“.

2.5.6. Сливенице и специфични творбени модели

Ранко Бугарски у својој лингвистичкој студији, коју смо и претходно помињали, говори о творбеним моделима, односно механизмима сливања појединих жаргонизама. Овај појам обухвата и акрониме и друге скраћенице, а неки жаргонизми представљају неку врсту лексичке игре, која је ограничена на писани језик. Бугарски наводи шест творбених модела:

1. први („класични“) модел, у којем долази до сливања првог дијела једне и другог дијела друге ријечи у нову цјелину (у овај модел можемо „укалупити“ и један од жаргонизама који се појављује у анкети: *зимоћа* (зима+хладноћа)
2. други модел обухвата сливање цијеле прве и другог дијела друге ријечи (нпр. *чопоративно* (чопор+колективно), *глупантроп* (глуп+питекантроп) и сл.)

3. трећи модел, обрнут у односу на претходни: сливање првог дијела прве и цијеле друге ријечи (нпр. *школигрица* (школа+игрица), *књиғралиште* (књига+игралиште), у анкети: *влог*)
4. четврти модел обухвата сливање двије цијеле ријечи, тако да се свака може интегрално ишчитати (нпр. *попустоловина* (попуст+пустоловина) и сл.)
5. пети модел обухвата једну ријеч унутар друге, уз обавезно истицање: нпр. *БЕОград*, *оГЛАСНИ*, *ВРЕМЕ*лов и сл.
6. Бугарски у посебну категорију сврстава различите међујезичке, најчешће српско-енглеске бленде (*Jazzbina*, *Bestovizija*, *isCOOlriraj* и сл.) (Бугарски 2003: 134-139). Овдје ћемо навести и један примјер из анкете: *но сикирики*, што би у преводу значило „без секирације“, због енглеског *no* (не).

Навели смо само двије лексеме које се уклапају у ову скупину, што показује да је највише жаргонизама настала према другим творбеним моделима које смо навели.

2.5.7. Слагање у настанку жаргонизама

Слагање је врло продуктиван начин за настанак нових жаргонизама. Жаргонизми настали слагањем семантички су обојени, имају дозу хуморног, али понекад и погрдног значења. У наставку ћемо навести неке од полусложеница које су настале, углавном комбинацијом једне стране ријечи и домаће ријечи:

шверц-комерц – значење овог жаргонизма су препознали сви ученици, а дефинисали су га као „илегално бављење неким пословима“, „мутни послови“, „кријумчарење“, „илегална размјена“; ријечи *шверц*, *шверцати*, *шверцер* објашњава Клаић у свом *Рјечнику*:

шверц (њем. *Schwerzung*) кријумчарење, "црна бурза"; кријумчарена роба

шверцати (њем. *schwarzen*) кријумчарити

шверцер (њем. *Schwarzer*) кријумчар (2002: 1374).

Други дио ове полусложенице је страног поријекла, што такође налазимо у Клаићевом *Рјечнику*:

комерцијалан (лат. *commercialis*) трговачки, обртни, привредни, прометни; друштвени; комерцијална улица трговачка улица; *комерцијалне игре* друштвене игре; *комерцијални сустав* сустав државне привредне политике који повлашћују трговину, особито на рачун пољопривреде; *комерцијални трактат* трговински уговор

комерцијалист (лат. *commercium*) стручна особа за вођење трговачких послова; особа која се бави трговачким пословима

комерс (лат. *commercium*, фр. *commerce*) трговина, трговање, трговинство; карташка игра (2002: 710).

Полусложеница *крими-рад* настала је од ријечи *криминал* и *рад*. Именицу *криминал* појаснио је Клаић:

кримен (лат. *crimen*, злочин) прав. кажњиво дјело, злочин, злочинство, пријеступ;

криминација (лат. *crimatio*) окривљавање, оптужба; клеветање;

криминалан (лат. *criminalis*) прав. који се односи на казнено право или казнени поступак; казнени; злочиначки, зликовачки, кажњив (2002: 760).

Ученици дефинишу ову полусложеницу као „нешто у криминалном стилу“, илегална радња“, „криминално“, „мутни послови“. Можемо закључити да се ове двије полусложенице које смо навели могу посматрати као синоними, по резултату анкета, јер су ученици углавном наводили иста значења и код једне и код друге полусложенице.

2.6. Жаргонизми у функцији разговорног (конверзацијског) стила

Овај је стил низом карактеристика супротстављен другим функционалним стиловима. Прије свега, он се примарно реализује у усменој форми (свако биљежење овога стила у писменој форми захтијева увођење специфичних ознака за фонетско-интонациона обиљежја). Тек с појачаним занимањем за дијалог, те са прагматингвистичком теоријом говорних чинова, лингвисти се окрећу овоме стилу, схватајући његову посебну важност у односу на друге стилове. Такође, будући да је у њему доминантна форма дијалога, овај стил неријетко служи као подлога драмскоме подстилу књижевноумјетничкога стила. Драмски текст често опонаша, тј. стилизује разговорни стил (Катнић Бакаршић 2001: 34).

Стилистика је понекад сводила разговорни стил на сферу снижено маркираних јединица, те је овакво схватање заправо унијело значајне корекције и допринијело бољем разумијевању природе овога стила. Чини се да је његово најважније обиљежје употреба стилски неутралних средстава, и то у различитим сферама комуникације, тако да је он на неки начин базични функционални стил, његова основа, одакле се даље развијају други стилови (Катнић Бакаршић 2001: 34).

Разговорни стил одликује се неприпремљеношћу, спонтаношћу, будући да се реализује у неформалним ситуацијама, а захтијева брзо реаговање, смјену говорника који измјењују реплике, некада и прекидају исказе, упадају у ријеч једни другима и слично. Типично за овај стил јесте нагло мијењање тема (започета тема прекида се

новом, да би се касније наставила нека трећа...). Због спонтаности и неприпремљености честе су паузе, звуци оклијевања (хм, мм, а...), поштапалице (овај, онај, разумијеш/разумијете...), понављање дијела исказа (Катнић Бакаршић 2001: 34).

Осим тога, важан елемент овога стила свакако је реализација фатичке функције, која се препознаје на више начина. Прије свега, фатичка је функција заступљена у убаченим нелексичким гласовним елементима у шутњу (е, да...; и тако..., јах...): без обзира на форму, они немају лексичко значење, већ значење успостављања и продужавање контакта. Други аспект може се видјети у комуникацији блиских људи, у породици, када постоје ситуације које призивају стално понављање истих вербалних образаца (препричавање истих догађаја, свима већ добро познато), специфичне фразе и "приватне шале". Треба имати на уму да фатичка функција није нимало једноставна: познавање/ непознавање њених неписаних правила битно одређује статус појединца у некој заједници. Истовремено, и устаљене формуле поздрављања, ословљавања и представљања могу се проматрати као засебни говорни акти. Фатичку функцију имају и специфична средства у свакодневној комуникацији која се могу тумачити као оквир тога текста (чуј, слушај, видиш, разумијеш, знаш...) (Катнић Бакаршић 2001: 34).

На *фоностилистичком плану* овај стил одликује се повећаном брзином говора, с чим је у вези непотпуни стил изговора - редукција (пропуштање неких гласова који би били неопходни у званичном, "потпуном" стилу изговора). Разговорном стилу био би непримјерен брижљиви изговор својствен званичним сферама комуницирања. С друге стране, њему је својствена богата прозодијско-интонациона варијативност, која потпомаже изражавању емоционалних, субјективних нијанси говора (Катнић Бакаршић 2001: 35). Навешћемо неке примјере из анкете и примјера које су дали ученици: *'ајде ћику, о'лади, 'чка*.

На *лексикостилистичком плану* својствена му је употреба емоционално-експресивне лексике, уз присуство ријечи субјективне оцјене (хипокористика, пејоратива...). У колоквијалној употреби биљеже се и вулгаризми и жаргонизми (Катнић Бакаршић 2001: 35). Ово је, дакле, и предмет анкете. Навешћемо неке хипокористике и пејоративе који су карактеристични за разговорни стил, а притом исказују субјективну оцјену онога који упућују те лексеме: *краветина, сељобер, курваја, лаганица, сигурица*. Прве три ријечи имају негативну конотацију, односно негативан призвук онога ко упућује ове ријечи, док жаргонизми *лаганица* и *сигурица* имају позитивну конотацију (ученике асоцирају на нешто опуштзено, без притиска).

У *морфостилистици разговорног стила* истиче се фреквентност глагола – овај је стил супротстављен научном и административном стилу као именским стиловима. У именским синтагмама брише се носећа именица, а придјев, тј. атрибут се супстантивизује (Катнић Бакаршић 2001: 35). Дакле, и у анкети коју су радили ученици, доста је глагола (и домаћег и страног поријекла), затим по бројности долазе именице, а потом придјиви.

Осим тога, разговорни стил карактерише присуство узвика, партикула, анафоричких и катафоричких елемената. У вези с тим, на *синтаксичкостилистичком плану* доминирају непотпуне, елиптичне реченице, реченице у којима одсуствује конгруенција, неповезани убачени елементи (Катнић Бакаршић 2001: 35). Иако су ученици наводили само по један примјер реченице у којој користе одређени жаргонски израз, може се закључити да су то непотпуне реченице, па ћемо навести неколико њих¹⁰:

- Јеси ли видио моју нову фотку?
- *Лајкуј, јесам.*
- *Скриншотуј оно.*

- Погледај шта је обукла!
- *Курваја! Мачка! Роба! Јебозновно!*
-
- Јеси уплатио тикет?
- *Ма, сигурица!*

- Који *сељобер!* Који *дерПе/пешко!*
- Прејакe *цвике!*

2.7. Садржински односи међу лексемама – синонимија у жаргонизмима

У својој књизи *Лексикологија српског језика*¹¹ Рајна Драгићевић поставља питање постоји ли заправо синонимија. Она наводи како у науци о језику није уједначен однос према постојању ове појаве. Према неким ауторима синонимија не постоји, а према другим мишљењима, које је уједно и најраспрострањеније, синоними се могу подијелити на **истозначнице** и **блискозначнице**. Истозначнице имају идентично значење, а

¹⁰ Контекст додаје аутор рада.

¹¹ Драгићевић, Рајна 2007: *Лексикологија српског језика*, Београд: Завод за уџбенике.

блискозначнице имају слично значење. За истозначнице се често као примјери наводе стручни или научни термини (нпр. *малокрвност – анемија*). Сматра се да блискозначница у језику има далеко више него истозначница. У литератури се још говори о **правим и неправим синонимима**, а успоставља се и дистинкција између **апсолутних и релативних синонима**. Према трећем гледишту, постоје само истозначнице. Четврто гледиште на проблем је увођење **скеале синонимности**. На скали синонимности се налази **апсолутна синонимија** (водоник-хидроген), **потпуна синонимија** (липсати-преминути), **дескриптивна синонимија** (кућа-дом) и **приближна синонимија** (ходати-шетати). Дакле, може се закључити да семантичка сличност међу лексемама може бити различитог интензитета и да је зато боље говорити о скали синонимности него о бинарном односу истозначница и блискозначница (Драгићевић 2007: 245)

Уобичајена дефиниција лексичке синонимије гласи да је то однос између двије лексеме различитог облика а истог или блиског значења. Рајна Драгићевић (2007: 246) пише како ова дефиниција која се провлачи кроз уџбенике има „проблема у оба своја дијела“. Као образложење ове констатације она наводи то да не постоје двије лексеме које имају исти облик и исто значење зато што би то била једна лексема. Она прихвата подјелу на **једнокоријенске синониме** (спасилац–спаситељ) и **разнокоријенске синониме** (домовина-отаџбина).

У вези са темом овог рада, треба посветити пажњу изворима лексичке синонимије. Најчешћим начином стварања и настајања синонима наводи се **стварање експресивне лексике** (нпр. за говорити – *зукати, лајати, блејати, лапрдати, квоцати, трабуњати* и сл.). Други, врло продуктиван начин за настајање синонима јесте **стварање секундарних значења лексема**, прије свега метафоричних и метонимијских. Секундарно значење једне лексеме може бити синонимно са примарним или секундарним значењем друге (лексеме *злато* и *анђео* могу бити контекстуални синоними када у својим секундарним значењима означавају *дијете*). Трећи начин за настајање синонима јесу **творбени процеси**. Тако настају једнокоријенски синоними (*заћутати – ућутати, заспати – уснути, спасилац – спаситељ*). Четврти начин настајања јесте **позајмљивање лексема из страних језика** које се врши упоредно са преузимањем предмета из иностранства (нпр. *компјутер – рачунар*) (Драгићевић 2007: 250).

Анкета, којој су приступили ученици, била је „плодно тле“ за праћење жаргонизама и њихових синонима. Једна рубрика у анкети односила се на захтијев да ученици напишу коју сличну ријеч користе умјесто понуђеног жаргонизма. Тако смо добили низ синонима, али првенствено оних „неправих“, оних који су блиског значења, али се семантички разликују

од контекста у којем се налазе. Исто тако, у анкети је аутор понудио неколико жаргонизама сличног значења, који се могу посматрати као синоними, али опет, нијансе их чине таквима да их посматрамо „неправим синонимима“ или „блискозначницама“. У наставку рада, направићемо табелу и мали рјечник синонима из грађе коју је пружила анкета.

ЛЕКСЕМА	ВРСТА	ЗНАЧЕЊЕ	СИНОНИМИ
АЛАПАЧА	именица, женски род, пејоративно	<i>брбљивица,</i> <i>торокуша</i> (РСЈ, МС: 24) „жена која прича глупости, глупача“ ¹²	краветина ¹³
БАЈА	именица, мушки род	„мушкарац који се не понаша културно“	сељобер, сељачина ¹⁴ , сељо
БАЉЕЗГАТИ	глагол, -ам, пејоративно	<i>говорити којешта,</i> <i>што не приличи,</i> <i>бенетати, лупати,</i> <i>трабуњати</i> (РСЈ МС: 60) „причати глупости“	дробити, смарати, мљети, срати
БИЛДАТИ (БИЛДОВАТИ)	глагол, -ам, -дујем, енгл.	<i>бавити се боди-билдингом, радити специјалне вјежбе у настојању да се постигне неприродно велика маса мишићног ткива</i> (РСЈ МС: 81)	пумпати

¹² Значење изведено на основу анкетирања.

¹³ Синоними су изведени на основу анкетирања.

¹⁴ РСМ не наводи примјер „баја“, али наводи „сељачина“ у значењу „пејоратив од сељак, суров, прост човек, простачина, простак“ (РСЈ МС: 1189)

		„вјежбати“	
БИТИ ИН/АУТ	глаголска фраза (енгл. <i>be(ing) in/out</i>) (Ераковић 2002: 18)	„бити у моди, у тренду/ван моде/ван тренда“	модеран, тренди
БИТИ У ШЕМИ	глаголска фраза	„почетак везе, започињање везе“	мувати се ¹⁵ , барити се, спанђати се, шмекати ¹⁶
БОС	именица, мушки род (енгл. <i>boss</i>) (Ераковић 2002: 22)	<i>газда, послодавац, шеф</i> (РСЈ МС: 98) „онај који је главни“	шеф, газда, краљ
БУРАЗ	именица, мушки род	„неко кога сматрамо братом иако нам није рођени“	брате, буразер ¹⁷ , бруда
ВОЗДРА	рјечца, шатровачки	„поздрав, здраво“	ћао, бај, пој (<i>роу</i>) ¹⁸
ДЕРПЕ	именица, мушки род, шатровачки	<i>хомосексуалац</i> , фиг. <i>безвредна, презрења достојна особа (о мушкарицу)</i> (РСЈ МС: 905) „мушкарац, хомосексуалац“	пешко, пешкирић, педерчина, геј, хомо, фег ¹⁹
ЋУСКАТИ	глагол, -ам	<i>играти у колу живо поскакујући и трескајући, трупкати</i> (РСЈ МС: 322) „плесати“	плесање, играње
ЖЕМО	глагол, могу, можеш	<i>бити у стању, бити</i>	ОК ²⁰

¹⁵ РСЈ МС не помиње „бити у шеми“, али налазимо значење „мувати се“ – разг. показивати узајамне симпатије, међусобно се удварати (РСЈ МС: 726).

¹⁶ Жаргонизам *шмекати* нема потпуно исто значење као *мувати се* или *спанђати*. *Шмекати*, према анкетама, значи „одмјеравати особу супротног пола“, а у везу са *мувати се* доводимо јер се особе „прије везе и у току мувања одмјеравају, тј. *шмекају*“.

¹⁷ РСЈ МС помиње „буразер“ – тур. фам. брат, друг, пријатељ (РСЈ МС: 116).

¹⁸ Настало на друштвеним мрежама као заштитни знак једног популарног корисника друштвених мрежа.

¹⁹ Од енглеског *faggot* што представља погрдан назив за особе хомосексуалне оријентације.

	(шатровачки)	<i>кадар, способен учинити, урадити нешто; садржавање основа за неку тврдњу (РСЈ МС: 720) „у реду“</i>	
ИСФУРАТИ	глагол, -ам	„игнорисати, не обраћати пажњу“	испалити, искулирати
КУРВАЈА	именица, женски род	<i>она која живи неморално, која се одаје блуду, блудница; проститутка (РСЈ МС: 602)²¹ „жена промискуитетног понашања“</i>	куја, кучка, курветина ²² , курава, курвача
ЛАГАНИЦА	именица, женски род	„нешто опуштено, лако, угодно“	готива ²³ , до јаја, опуштено, но сикирики ²⁴

²⁰ Иако веома популарна рјечца у енглеском језику, али у нашем језику, далеко слабије је познато њено пуно значење. Има значење „у реду“ а скраћено „ОК“ или „О.К.“ долази од *all correct*. Поставља се питање зашто скраћена верзија није „АК“ или „А.К.“ будући да су то прва два почетна слова ове двије ријечи. Ово се правда тврдњом да то потиче из „моде тих година“, односно намјерно неправилно написане скраћенице *oll korekt* (онако како се и изговара). Неки други извори сматрају да је ово скраћеница сјеверноамеричке војске којима је „ОК/О.К.“ служило за рутинску потврду наредбе „Known order“. Постоје и друга тумачења: једно исто из подручја војне лексикологије као „zero (0) kileed“, а још једна од интерпретација у вези је са временом доласка досељеника, када је услед недостатка правописних вјештина настала ова скраћеница. Када би цариници питали људе да ли је пртљак у реду, они би одговарали са „all clear“ (ol klear), односно скраћеницом ОК. Један одговор на питање о поријеклу долази из западне Африке, премакоме су робови донијели у Америку тај израз. Ова претпоставка се темељи на резултатима истраживања Дејвида Далбија, који је открио да у западноафричком језику постоји ријеч *wouka* што значи „добар“. Извор: www.telegraf.rs (учитано 8. децембра 2017. у 18.52h).

²¹ Значење од „курва“ што је и један од синонима жаргонизма „курваја“.

²² РСЈ МС наводи поред „курва“ и ово значење „пејоратив од курва“.

²³ РСЈ МС наводи глагол „готивити“ у значењу „вољети“ (некога или нешто). Готива настаје скраћивањем у значењу „опуштена, угодна атмосфера“ (закључак аутора).

²⁴ Жаргонизам *но сикирики* смо уврстили као синоним жаргонизму *лаганица* јер и он сам означава стање „опуштености, без секирације и нервирања“.

ЛАЈКОВАТИ	глагол, -ам, -ујем (енгл. <i>like</i>) (	„означити нешто да ти се свиђа (фотографију)“	лајкати, свиђати се
ЛЕЗИ-БЕЗИ	именица, женски род	<i>жена ненормалних сексуалних склоности, усмерених према другим женама, хомосексуалка</i> (РСЈ МС: 619) ²⁵ „жена хомосексуалка“	лезбача, лезбејка, лезба
ЛОВА	именица, женски род	разг. <i>паре, новац</i> (РСЈ МС: 634) „новац“	паре, мани (money), кинта
ЛОЖИТИ СЕ	глагол, -им	„некога сексуално привлачити“	(на)палити се, горјети (за неким)
МЈУЗА	именица, женски род	<i>тонски, ритмички, мелодијски и хармонски организовани звуци</i> (РСЈ МС: 728) ²⁶ „музика“	мјузишн, зика, музика
МРАК	именица, мушки род (у контексту функционише као придјев) ²⁷	„супер, одлично“	топ, прејако, премоћно, лудило, екстра ²⁸
МУТАВАЦ	именица, мушки род	<i>онај који је мутав,</i>	идиот, кењац,

²⁵ Значење према синониму „лезбејка“.

²⁶ Значење према синониму „музика“.

²⁷ Он је мрак! (Он је супер/занимљив/добар!)

²⁸ РСЈ МС наводи значење овог синонима: *засебан, одвојен; посебан, нарочит; изванредан, изузетан* (РСЈ МС: 332).

		<i>нем;</i> према <i>мута</i> : <i>умно ограничен, туп,</i> <i>блесав, будаласт, луд</i> „онај који је глуп“	дегенерик, ретард, дебил, мајмун
НАБРИЈАН	придјев, -ан/-ана/-ано	„нервозан“ према РСЈ МС: <i>који има</i> <i>слабе живце, лако</i> <i>раздражљив,</i> <i>узнемирен,</i> <i>нестрпљив</i> (РСЈ МС: 812)	надркан, надрндан
ОПИЧЕН	придјев, -ен/-ена/-ено	„луд“	имати шифру, пацијент, блентав, шашав, поремећен, болесник
ПОСТОВАТИ	глагол, -ујем (енгл., <i>posting</i>)	„ставити неку објаву на друштвене мреже“	објавити, поставити
ПРОВУЋИ КРОЗ ФИЛТЕР	глаголска фраза	„уљепшати фотографију“	пицнути, средити, филтрирати
РИБА	именица, женски род	фиг. <i>девојка, обично</i> <i>лепа, атрактивног</i> <i>изгледа</i> (РСЈ МС: 1143) „згодна жена“	мачка (мачор/мачак – за мушкарце), кока, 'чка, треба, јебозован/јебозовна, хот
САБИТИ СЕ	глагол, -ем	„напити се“	убити се, олешити се, уликачити се
СТАРИ/СТАРА	именица, мушки/женски род	„отац“, „мајка“	ћале ²⁹ , тата, мама, мајкара, мати, кева ³⁰
ТОП	рјечца	„дивљење“	врх, јебеница

²⁹ Ћале – жарг. *отац* (РСЈ МС: 1329).

³⁰ Кева – жарг. *мајка, мама*. (РСЈ МС: 516).

ТРОКИРАТИ	глагол, -ам	„застати, заблокирати, погријешити“	киксати ³¹ , блокирати, фулати, баговати ³²
ЋУЗА	именица, женски род	„затвор“	ћелија
ФАК!	рјечца	„ово изговарамо када нам не иде нешто како треба“	шит, срање ³³ , јебига
ФОТКА	именица, женски род	жарг. <i>фотографија</i> (РСЈ МС: 1414)	слика, слица, селфи
ЦВИКЕ	именица, pluralia tantum	РСЈ МС наводи <i>цвикери: наочари</i> <i>које се на носу држе</i> <i>помоћу металне</i> <i>штипалъке; наочари</i> <i>уопште</i> (РСЈ МС: 1449) „наочале“	цвице, 'чале, ћороскоп
ЦУГА	именица, женски род	РСЈ МС наводи глаголе <i>цугати</i> и <i>цугнути: испити</i> <i>чашу с пићем на</i> <i>душак; попити мало</i> <i>више него што</i> <i>треба; поднапити</i> <i>се; али и цуг: гутљај</i> <i>пића</i> (РСЈ МС: 1468) „алкохол“	пиће, ћепи, алкохолоитос, Цек ³⁴
ШВЕРЦ-КОМЕРЦ	именица, мушки род	„незаконита радња,	крими-рад

³¹ РСЈ МС наводи именицу „кикс“ – енгл. *погрешка, промашај* (РСЈ МС: 518).

³² Овај глагол води поријекло из енглеског језика, од ријечи *big* што значи „буба“, али у пренесеном значењу „грешка“. Рачунарски *bag* је популарни назив за грешку или пропст у рачунарском програму. Извор: www.baguje.com (учитано 8. децембра 2017. у 18.40h).

³³ РСЈ МС наводи значење овог синонима: *гл. им. од срати; вулг. нешто ружно, гадно, непријатно, неприхватљиво, лоше и сл.; безначајна, безвредна ствар, особа; узвично изговорено (срање!) – псовка којом се изражава велико незадовољство* (РСЈ МС: 1236).

³⁴ Према марки пића *Jack Danel's* (Цек Денијелс).

		<p>илегална радња“ <i>шверц</i> – нем. илегално, недозвољено преношење робе и новца преко границе, кријумчарење; уопште илегално обављање промета, трговине (РСЈ МС: 1501)</p>	
ШЕВИТИ	глагол, -им	<p>жарг. <i>имати</i> сексуални однос с неким (РСЈ МС: 1501) „имати сексуални однос, сполни однос“</p>	шајбати, је*ати, дрпати ³⁵

2.8. Резултати анкете и осврт

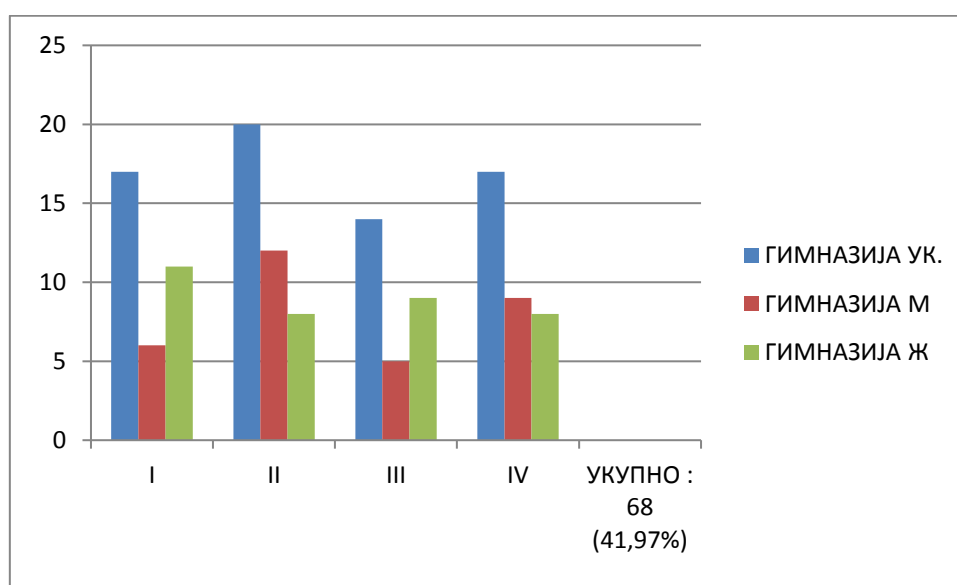
Анкета, коју су радили ученици средњих школа у Новом Граду (ученици Гимназије и средње стручне школе), показала се доста обимном. На прве реакције ученика и њихових коментара, било је очекивано да ученици неће одговорити на сва питања, а један школски час (45 минута) био је довољан да се анкета испуни. Анкета (биће достављена у прилозима) била је поприлично захтјевна. Она се састоји из седам питања: прва три питања се тичу општих података – коју школу похађају, који су разред и којег су пола, док су остала четири питања практичног типа. Четврто питање провјерава да ли ученици знају шта то значи појам *жаргон*, док је пето питање најобимније. Оно је представљено табелом у којој су наведени жаргонизми (њих 94), а ученици у табели одговарају на сљедеће захтијеве: да ли познају наведени жаргонизам, да ли га употребљавају у свакодневној комуникацији, треба да наведу

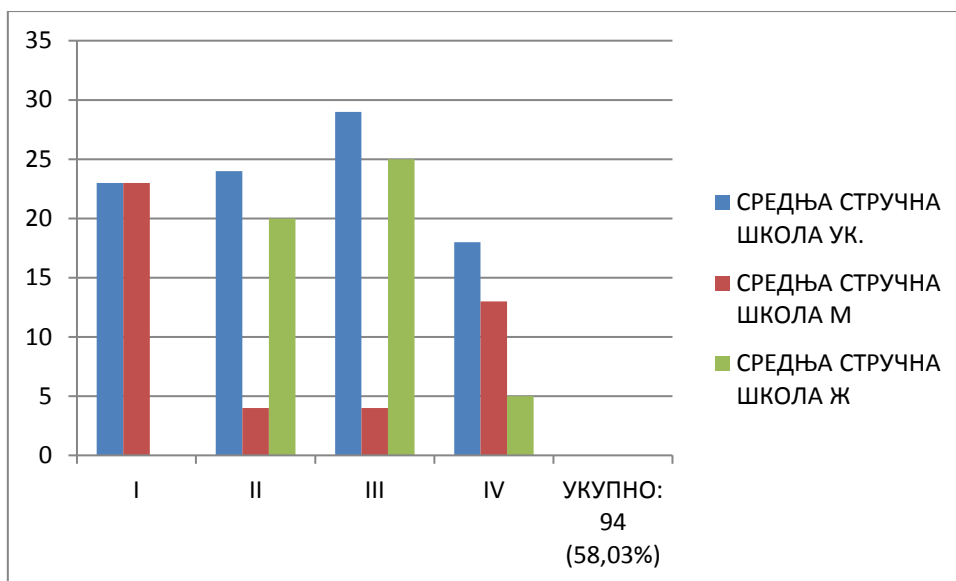
³⁵ Наводимо и ово значење као синоним, међутим, можемо говорити о блискозначницама јер се *дрпати* у анкетама тумачи као „дирати непосредно прије сексуалног чина“.

значење наведеног жаргонизма, реченицу у којој користе жаргонизам (уколико га користе) и синоним којим замјењују у говору дати жаргонизам. У шестом питању ученици би требало да наводе жаргонизме који нису заступљени у анкети, а чести су у употреби, а у седмом питању би требало да наведу значење наведеног жаргонизма.

Анкету је требало да одради 200 ученика. Анкетирању је приступило стотину шездесет и двоје ученика (162), и то деведесет и четири (94) ученика средње стручне школе и шездесет и осам ученика гимназије (68). Уколико бисмо процентуално представљали овај број, то би изгледало овако: 41,97% ученика из Гимназије и 58,03% ученика из средње стручне школе.

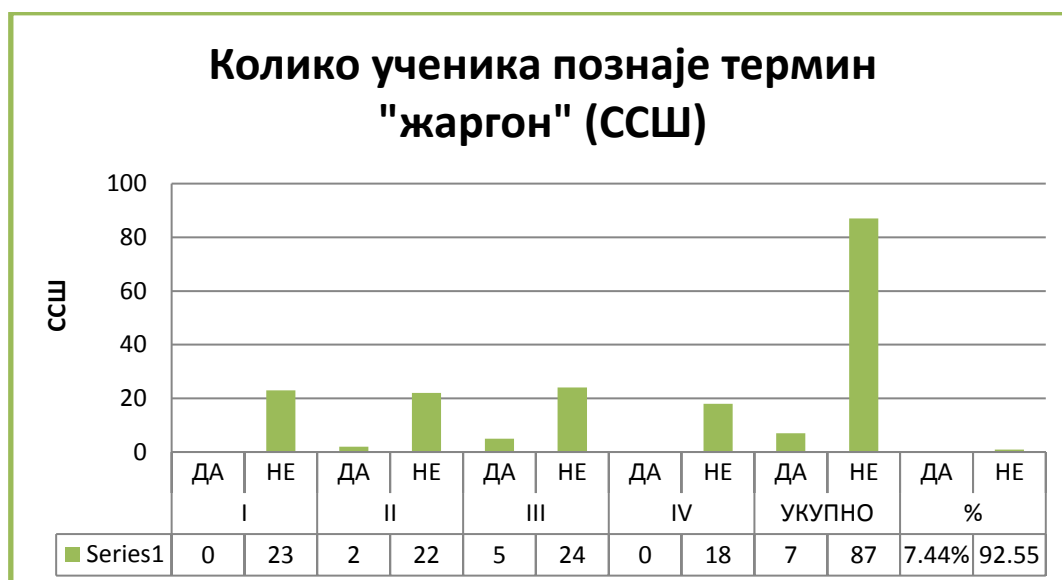
УКУПНО УЧЕНИКА							
ГИМНАЗИЈА				СРЕДЊА СТРУЧНА ШКОЛА			
Раз.	УК.	М	Ж	Раз.	УК.	М	Ж
I	17	6	11	I	23	23	0
II	20	12	8	II	24	4	20
III	14	5	9	III	29	4	25
IV	17	9	8	IV	18	13	5
УКУПНО : 68 (41,97%)				УКУПНО: 94 (58,03%)			
УКУПНО (ГИМНАЗИЈА+ССШ): 162 ученика							

Графиконима и табелом обрађена су прва три питања из анкете (пол, разред и школа коју ученици похађају. Табеларно и сликовито, графиконима, можемо представити и четврто питање анкете – колико ученици и да ли познају термин *жаргон*.

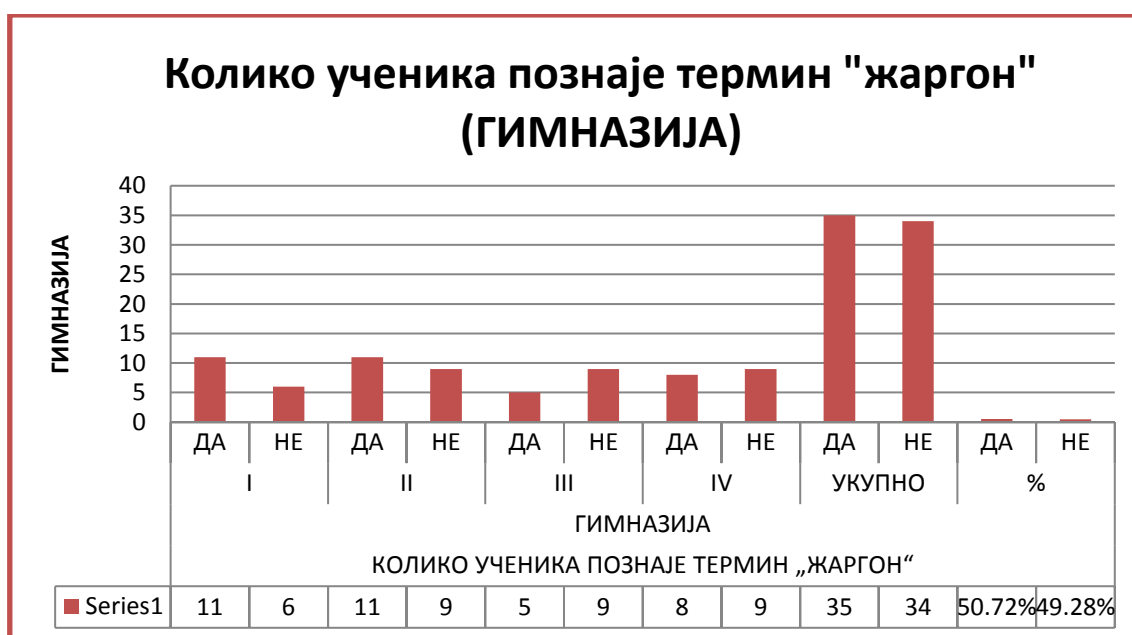
КОЛИКО УЧЕНИКА ПОЗНАЈЕ ТЕРМИН „ЖАРГОН“											
СРЕДЊА СТРУЧНА ШКОЛА											
I		II		III		IV		УКУПНО		%	
ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ
0	23	2	22	5	24	0	18	7	87	7,44%	92,55%

Из наведене табеле и графикана види се да је врло мали број ученика знао шта то значи термин *жаргон*, само њих 7,44% (укупно седам ученика). Међутим, према урађеним анкетама видљиво је да ученици баратају примјерима и да користе жаргон, али да нису знали да се једним именом те лексеме које користе називају жаргоном. Ови ученици који наводе да познају овај термин, објашњавају га потпуно лаички: „говор улице“, док један ученик наводи и објашњење да је то употреба нестандардног језика. Било је очекивано да ученици неће знати да се њихова језичка употреба назива *жаргоном*, иако су признали да све примјере у анкети познају и да углавном све користе, посебно вулгаризме и шатровачке изразе.

У Гимназији је познавање жаргона нешто боље:

КОЛИКО УЧЕНИКА ПОЗНАЈЕ ТЕРМИН „ЖАРГОН“											
ГИМНАЗИЈА											
I		II		III		IV		УКУПНО		%	
ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ
11	6	11	9	5	9	8	9	35	34	50,72%	49,28%

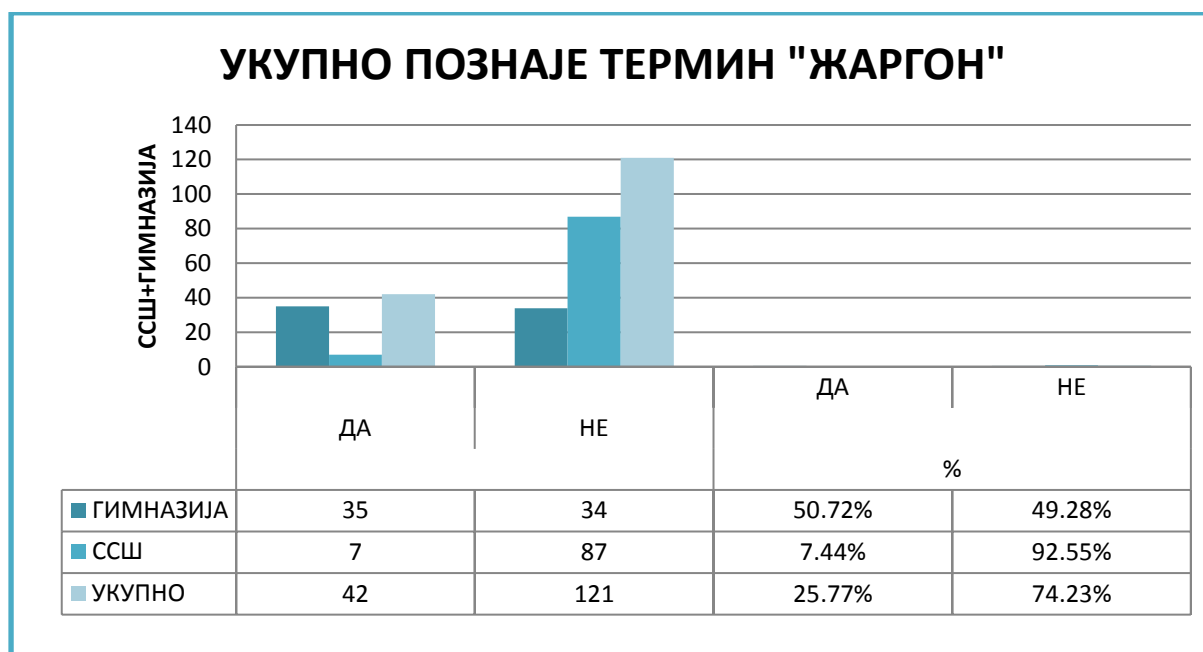
Дакле, много је боље стање код ученика новоградске гимназије – чак 50,72% ученика препознаје и дефинише термин *жаргон*, док њих 49,28% не познаје овај термин. Објашњења су слична као и код ученика средње стручне школе: „нестандардни језик“, „језик улице“, „језик различитих социјалних група“, „језик младих“. И ученици Гимназије

баратају свим изразима који су наведени у анкети, што ће се такође табеларно и графиконски представити у наставку рада.

Може се закључити да доста ученика није чуло или није се сусрело с овим термином или његовим значењем, иако су баш они најчешћи корисници жаргона, али и они који данас креирају жаргон.

Укупно стање познавања термина *жаргон* представићемо табеларно и графиконом:

УКУПНО ПОЗНАЈЕ ТЕРМИН „ЖАРГОН“				
	ДА	НЕ	%	
			ДА	НЕ
ГИМНАЗИЈА	35	34	50,72%	49,28%
ССШ	7	87	7,44%	92,55%
УКУПНО	42	121	25,77%	74,23%

Дакле, укупно 25,77% ученика познаје и дефинише термин *жаргон*, док велики број ученика, иако користи жаргон, не зна шта значи овај термин (74, 23%).

Као што је наведено, анкета садржи деведесет и четири примјера жаргонизама. Ученици су се изјашњавали да ли познају сваки од жаргонизама и да ли га користе. Већи број ученика, као што ће бити и приказано, познаје жаргонизме, док неке у већем, а неке у мањем броју и користи. У овом одјелку рада приказаћемо укупно стање познавања и кориштења жаргонизама (дакле, обје школе), а у прилозима ћемо доставити податке појединачно, за обје школе.

Приказаћемо стање познавања свих жаргонизама укупно за обје школе, табеларно и графички:

ЖАРГОНИЗМИ	УКУПНО ПОЗНАЈЕ							
	ГИМН.		ССШ		УКУПНО		%	
	ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ
СИГУРИЦА	60	8	59	35	119	43	73,45 ³⁶ %	26,54%
ЛАЈКОВАТИ	68	0	68	26	136	26	83,95%	16,04%
БОС	62	6	76	18	138	24	85,18%	14,81%
БУРАЗ	67	1	93	1	160	2	98,76%	1,23%
ОПИЧЕН	67	1	93	1	160	2	98,76%	1,23%
МРАК/СТРАВА	66	2	89	5	155	7	95,67%	4,32%
БИТИ ИН/АУТ	65	3	81	13	146	16	90,12%	9,87%
БИТИ У ШЕМИ	58	10	80	14	138	24	85,18%	14,81%
МУВАТИ СЕ	65	3	91	3	156	6	96,29%	3,70%
'АЈДЕ ЂИКУ	61	7	84	10	145	17	89,50%	10,49%
ЛАГАНИЦА	65	3	91	3	156	6	96,29%	3,70%
СИНОВАТИ	66	2	73	21	139	23	85,80%	14,19%
ТРОКИРАТИ	55	13	77	17	132	30	81,48%	18,51%
КУРВАЈА	62	6	69	25	131	31	80,86%	19,13%
ЖЕМО	67	1	79	15	146	16	90,12%	9,87%
НО СИКИРИКИ	67	1	79	15	146	16	90,12%	9,87%
ПРОФА	68	0	91	3	159	3	98,14%	1,85%
ШВЕРЦ-КОМЕРЦ	61	7	84	10	145	17	89,50%	10,49%
СПИКА	66	2	77	17	143	19	88,27%	11,72%
ИСФУРАТИ	68	0	91	3	159	3	98,14%	1,85%
ШЕРАТИ	64	4	80	14	144	18	88,88%	11,11%

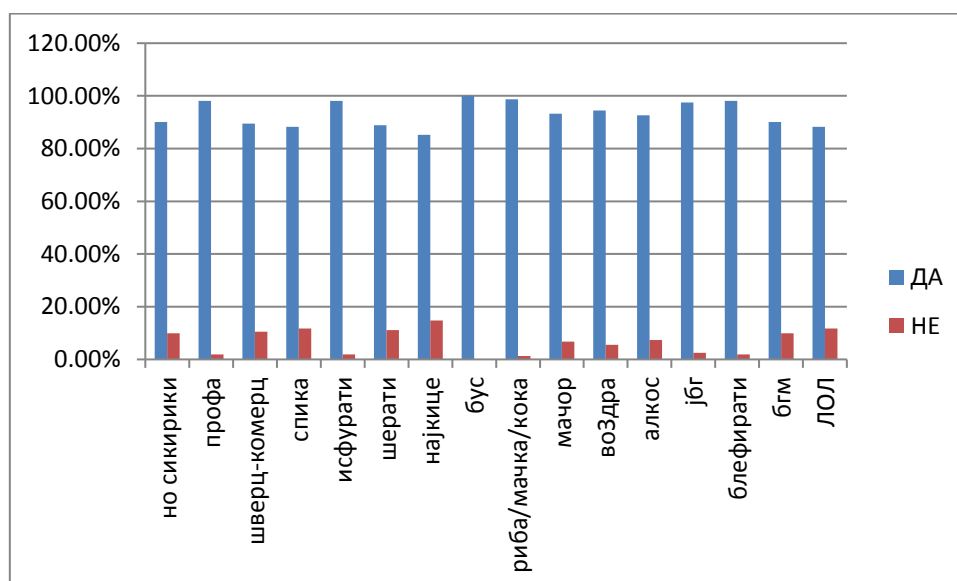
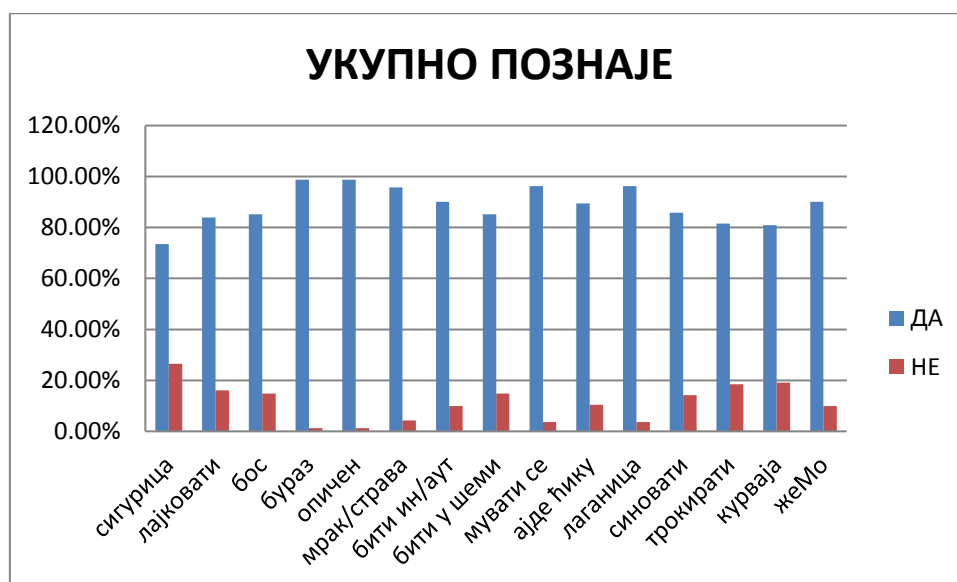
³⁶ Од укупног броја ученика – 162.

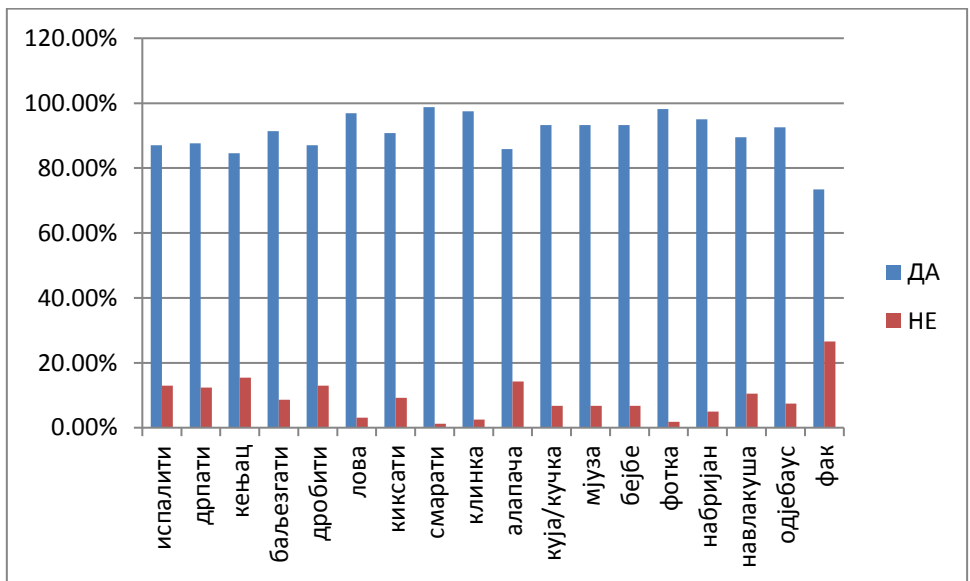
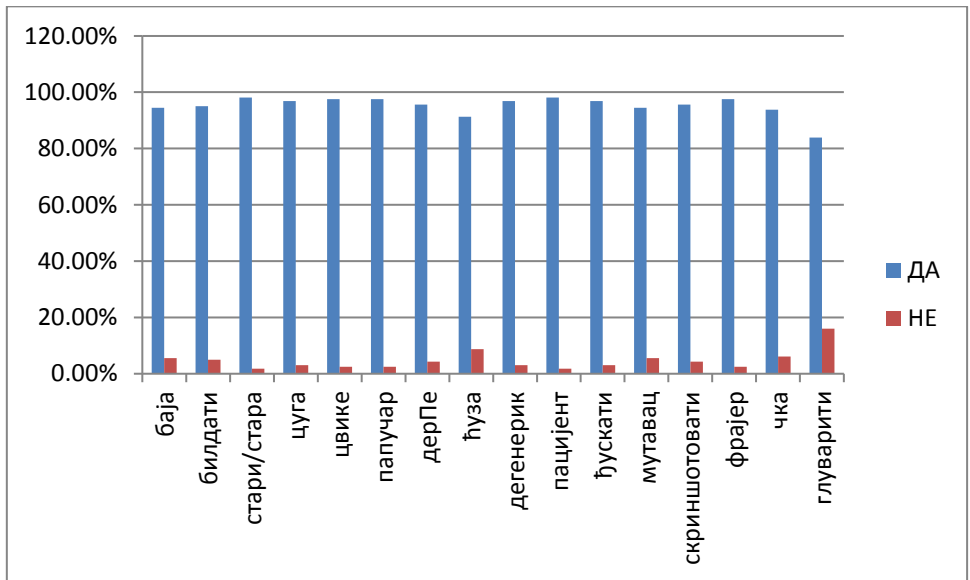
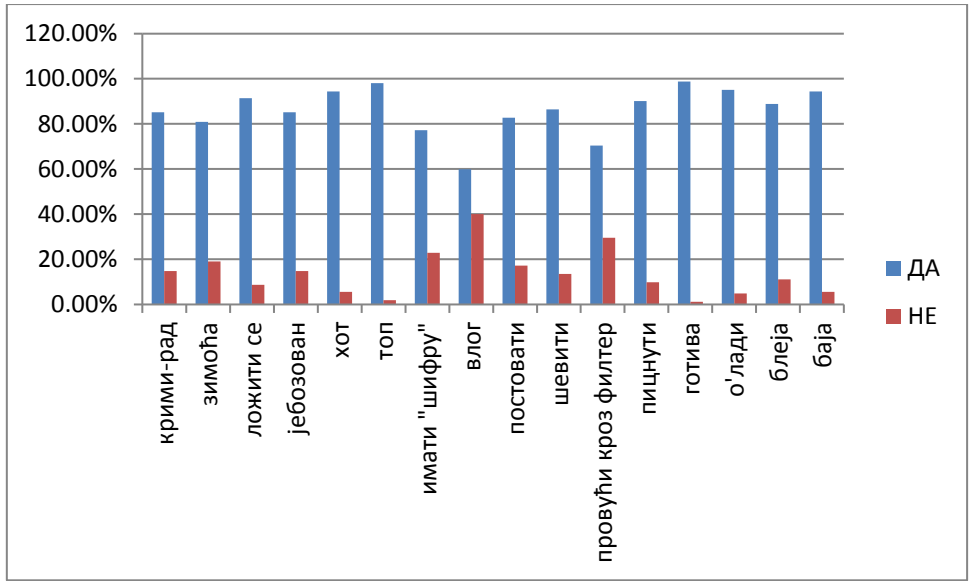
НАЈКИЦЕ	62	6	76	18	138	24	85,18%	14,81%
БУС	68	0	94	0	162	0	100%	0%
РИБА/МАЧКА/КОКА	68	0	92	2	160	2	98,76%	1,23%
МАЧОР	65	3	86	8	151	11	93,20%	6,79%
ВОЗДРА	68	0	85	9	153	9	94,44%	5,55%
АЛКОС	66	2	84	10	150	12	92,59%	7,40%
ЈБГ	68	0	90	4	158	4	97,53%	2,46%
БЛЕФИРАТИ	68	0	91	3	159	3	98,14%	1,85%
БГМ	64	4	82	12	146	16	90,12%	9,87%
ЛОЛ	67	1	76	18	143	19	88,27%	11,72%
КРИМИ РАД	62	6	76	18	138	24	85,18%	14,81%
ЗИМОЋА	59	9	72	22	131	31	80,86%	19,13%
ЛОЖИТИ СЕ	61	7	87	7	148	14	91,35%	8,64%
ЈЕБОЗОВАН	65	3	73	21	138	24	85,18%	14,81%
ХОТ	66	2	87	7	153	9	94,44%	5,55%
ТОП	68	0	91	3	159	3	98,14%	1,85%
ИМАТИ „ШИФРУ“	52	16	73	21	125	37	77,16%	22,83%
ВЛОГ (НЕ БЛОГ)	55	13	42	52	97	65	59,87%	40,12%
ПОСТОВАТИ	63	5	71	23	134	28	82,71%	17,28%
ШЕВИТИ	61	7	79	15	140	22	86,41%	13,58%
ПРОВУЋИ КРОЗ ФИЛТЕР	55	13	59	35	114	48	70,37%	29,62%
ПИЦНУТИ	62	6	84	10	146	16	90,12%	9,87%
ГОТИВА	67	1	93	1	160	2	98,76%	1,23%
О'ЛАДИ	66	2	88	6	154	8	95,06%	4,93%
БЛЕЈА	63	5	81	13	144	18	88,88%	11,11%
БАЈА	66	2	87	7	153	9	94,44%	5,55%
БИЛДАТИ	67	1	87	7	154	8	95,06%	4,93%
СТАРИ/СТАРА	68	0	91	3	159	3	98,14%	1,85%
ЦУГА	67	1	90	4	157	5	96,91%	3,08%
ЦВИКЕ	67	1	91	3	158	4	97,53%	2,46%
ПАПУЧАР	68	0	90	4	158	4	97,53%	2,46%
ДЕРПЕ	68	0	87	7	155	7	95,67%	4,32%
ЋУЗА	64	3	83	11	147	14	91,30%	8,69%
ДЕГЕНЕРИК	68	0	89	5	157	5	96,91%	3,08%
ПАЦИЈЕНТ	68	0	91	3	159	3	98,14%	1,85%
ЋУСКАТИ	68	0	89	5	157	5	96,91%	3,08%

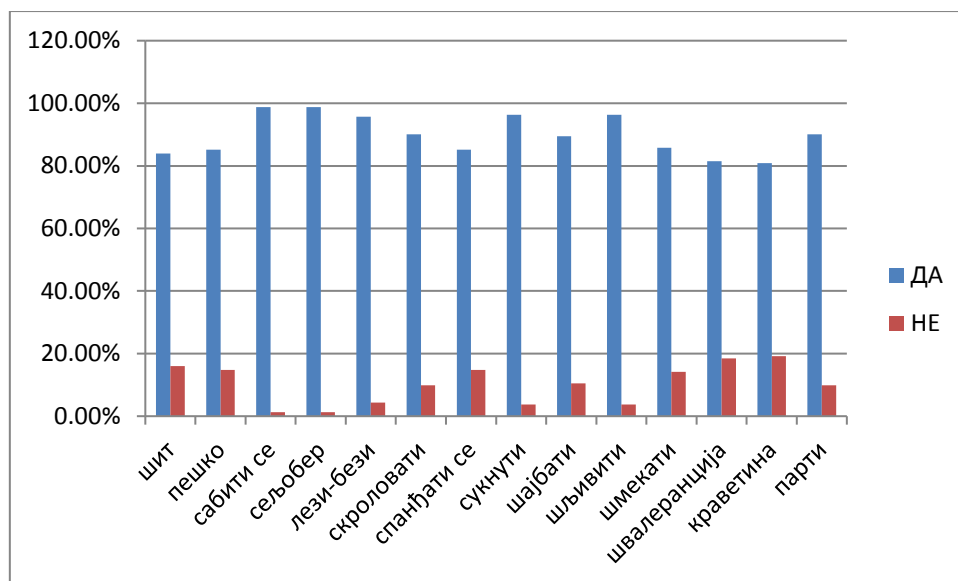
МУТАВАЦ	66	2	87	7	153	9	94,44%	5,55%
СКРИНШОТОВАТИ	67	1	88	6	155	7	95,67%	4,32%
ФРАЈЕР	68	0	90	4	158	4	97,53%	2,46%
'ЧКА	65	3	87	7	152	10	93,82%	6,17%
ГЛУВАРИТИ	64	4	72	22	136	26	83,95%	16,04%
ИСПАЛИТИ (НЕКОГА)	66	2	75	19	141	21	87,03%	12,96%
ДРПАТИ	58	10	84	10	142	20	87,65%	12,34%
КЕЊАЦ	60	8	77	17	137	25	84,56%	15,43%
БАЉЕЗГАТИ	63	5	85	9	148	14	91,35%	8,64%
ДРОБИТИ	65	3	76	18	141	21	87,03%	12,96%
ЛОВА	68	0	89	5	157	5	96,91%	3,08%
КИКСАТИ	59	9	88	6	147	15	90,74%	9,25%
СМАРАТИ	68	0	92	2	160	2	98,76%	1,23%
КЛИНКА	68	0	90	4	158	4	97,53%	2,46%
АЛАПАЧА	57	11	82	12	139	23	85,80%	14,19%
КУЈА/КУЧКА	65	3	86	8	151	11	93,20%	6,79%
МЈУЗА	63	5	88	6	151	11	93,20%	6,79%
БЕЈБЕ	66	2	85	9	151	11	93,20%	6,79%
ФОТКА	68	0	91	3	159	3	98,14%	1,85%
НАБРИЈАН	65	3	89	5	154	8	95,06%	4,93%
НАВЛАКУША	64	4	81	13	145	17	89,50%	10,49%
ОДЈЕБАУС	62	6	88	6	150	12	92,59%	7,40%
ФАК!	68	0	85	9	153	9	73,45%	26,54%
ШИТ!	68	0	88	6	156	6	83,95%	16,04%
ПЕШКО	46	22	79	15	125	37	85,18%	14,81%
САБИТИ СЕ	54	14	70	24	124	38	76,54%	23,4%
СЕЉОБЕР	64	4	72	22	136	26	83,95%	16,04%
ЛЕЗИ-БЕЗИ	53	15	84	10	137	25	84,56%	15,43%
СКРОЛОВАТИ	62	6	83	11	145	17	90,12%	9,87%
СПАНЂАТИ СЕ	66	2	84	10	150	12	85,18%	14,81%
СУКНУТИ	60	8	88	6	148	14	96,29%	3,70%
ШАЈБАТИ	47	21	85	9	132	30	89,50%	10,49%
ШЉИВИТИ	60	8	71	23	131	31	96,29%	3,70%
ШМЕКАТИ	60	8	82	12	142	20	85,80%	14,19%
ШВАЛЕРАНЦИЈА	64	4	87	17	151	21	81,48%	18,51%
КРАВЕТИНА	63	5	94	0	157	5	80,86%	19,13%

ПАРТИ	66	2	92	2	158	4	90,12%	9,87%
-------	----	---	----	---	-----	---	--------	-------

Што се тиче познавања појединих жаргонизама, може се рећи да је оно врло добро, међутим, неки од њих се посебно издвајају са високим процентом познавања: бус (162 ученика – 100%), *бураз* (160 ученика – 98,76%), *риба/мачка/кока* (160 ученика – 98,76%), *готива* (160 ученика – 98,76%), *смарати* (160 ученика – 98,76%), *профа* (159 ученика – 98,14%), *исфурати* (159 ученика – 98,14%), *блефирати* (159 ученика – 98,14%), *топ* (159 ученика – 98,14%), *стари/стара* (159 ученика – 98,14%), *пацијент* (159 ученика – 98,14%), *фотка* (159 ученика – 98,14%), *јбг* (158 ученика – 97,53%), *цвике* (158 ученика – 97,53%), *папучар* (97,53%). Са нижим процентом познавања издвајају се жаргонизми *влог* (97 ученика – 59,87%), *провући кроз филтер* (114 ученика – 70,37%) и *имати шифру* (125 ученика – 77,16%). Графиконима, резултати су представљени на следећи начин:

Дакле, обрадили смо податке колико укупно ученика познаје наведене жаргонизме, а сада ћемо на исти начин приказати колико укупно ученика користи наведене жаргонизме.

Највише ученика користи следеће жаргонизме: *бус* (159 ученика – 98,14%), *профа* (157 ученика – 96,91%), *исфурати* (157 ученика – 96,91%), *стари/стара* (155 ученика – 95,67%), *бураз* (153 ученика – 94,44%), *испалити* (140 ученика – 86,41%). Жаргонизми које ученици најмање користе су: *влог* (49 ученика – 29,69%), *алапача* (89 ученика – 54,93%), *зимоћа* (87 ученика – 53,70%), *бгм* (92 ученика – 59,79%), *трокирати* (92 ученика – 56,79%).

Укупно кориштење жаргонизама представљамо табелом и графиконима:

УКУПНО КОРИСТИ								
ЖАРГОНИЗМИ	ГИМН.		ССШ		УКУПНО		%	
	ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ
СИГУРИЦА	42	26	56	38	98	64	60,49 ³⁷ %	39,50%
ЛАЈКОВАТИ	60	8	64	30	124	38	76,54%	23,45%
БОС	40	28	67	27	107	55	66,04%	33,95%
БУРАЗ	65	3	88	6	153	9	94,44%	5,55%
ОПИЧЕН	47	21	83	11	130	32	80,24%	19,75%
МРАК/СТРАВА	51	17	76	18	127	35	78,39%	21,60%
БИТИ ИН/АУТ	55	13	78	16	133	29	82,09%	17,90%
БИТИ У ШЕМИ	43	25	74	20	117	45	72,22%	27,77%

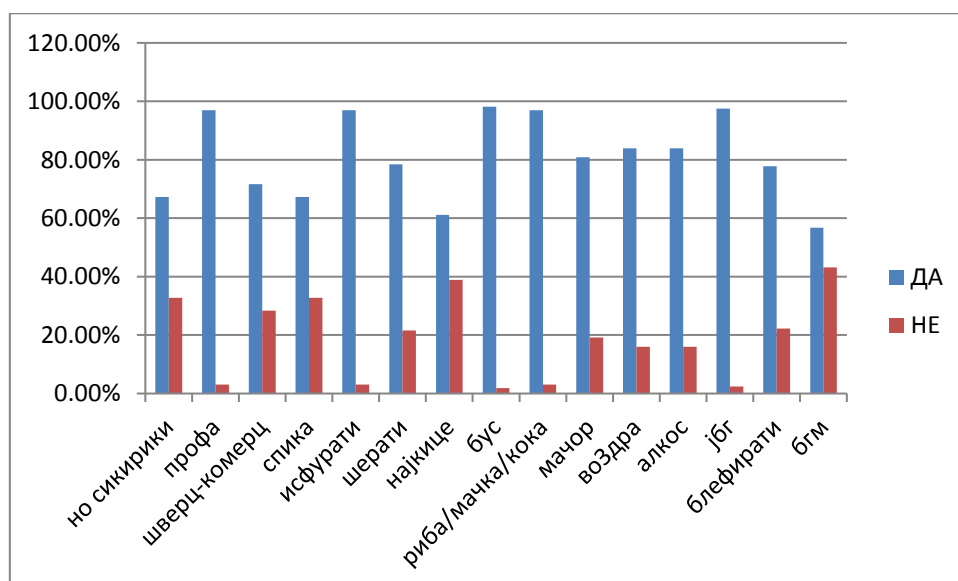
³⁷ Постотак од укупног броја ученика – 162.

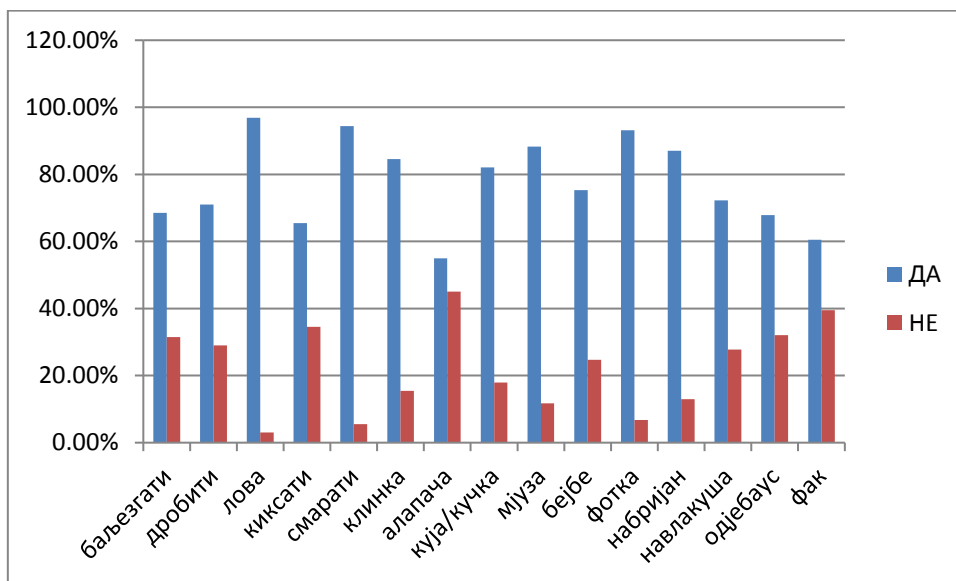
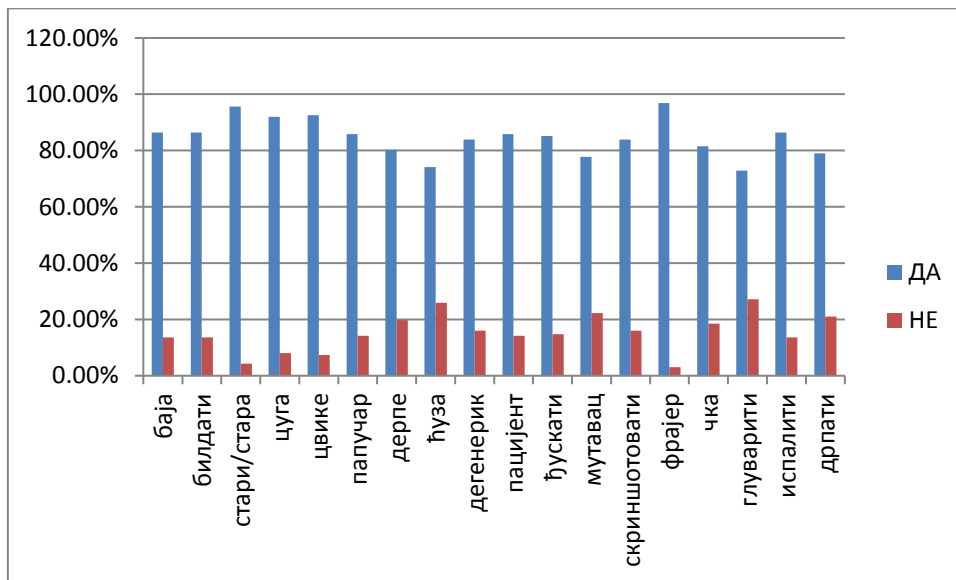
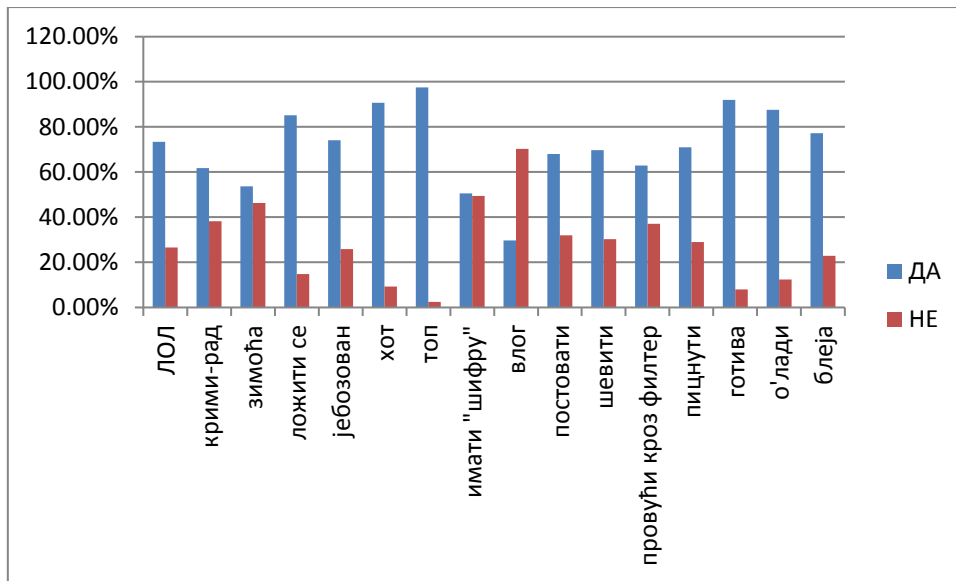
МУВАТИ СЕ	54	14	89	5	143	19	88,27%	11,72%
'АЈДЕ ЋИКУ	41	27	78	16	119	43	73,45%	26,54%
ЛАГАНИЦА	53	15	90	4	143	19	88,27%	11,72%
СИНОВАТИ	62	6	64	30	126	36	77,77%	22,22%
ТРОКИРАТИ	24	44	68	26	92	70	56,79%	43,20%
КУРВАЈА	43	25	67	27	110	52	67,90%	32,09%
ЖЕМО	62	6	77	17	139	23	85,80%	14,19%
НО СИКИРИКИ	37	31	72	22	109	53	67,28%	32,71%
ПРОФА	68	0	89	5	157	5	96,91%	3,08%
ШВЕРЦ-КОМЕРЦ	36	32	80	14	116	46	71,60%	28,39%
СПИКА	35	33	74	20	109	53	67,28%	32,71%
ИСФУРАТИ	68	0	89	5	157	5	96,91%	3,08%
ШЕРАТИ	50	18	77	17	127	35	78,39%	21,60%
НАЈКИЦЕ	27	41	72	22	99	63	61,11%	38,88%
БУС	68	0	91	3	159	3	98,14%	1,85%
РИБА/МАЧКА/КОКА	67	1	90	4	157	5	96,91%	3,08%
МАЧОР	50	18	81	13	131	31	80,86%	19,13%
ВОЗДРА	54	14	82	12	136	26	83,95%	16,04%
АЛКОС	55	13	81	13	136	26	83,95%	16,04%
ЈБГ	68	0	90	4	158	4	97,53%	2,46%
БЛЕФИРАТИ	41	27	85	9	126	36	77,77%	22,22%
БГМ	19	49	73	21	92	70	56,79%	43,20%
ЛОЛ	54	14	65	29	119	43	73,45%	26,54%
КРИМИ РАД	36	32	64	30	100	62	61,72%	38,27%
ЗИМОЋА	31	37	56	38	87	75	53,70%	46,29%
ЛОЖИТИ СЕ	54	14	84	10	138	24	85,18%	14,81%
ЈЕБОЗОВАН	54	14	66	28	120	42	74,07%	25,92%
ХОТ	66	2	81	13	147	15	90,74%	9,25%
ТОП	68	0	90	4	158	4	97,53%	2,46%
ИМАТИ „ШИФРУ“	14	54	68	26	82	80	50,61%	49,38%
ВЛОГ (НЕ БЛОГ)	22	46	27	70	49	116	29,69%	70,30%
ПОСТОВАТИ	51	27	66	28	117	55	68,02%	31,97%
ШЕВИТИ	43	25	70	24	113	49	69,75%	30,24%
ПРОВУЋИ КРОЗ ФИЛТЕР	48	20	54	40	102	60	62,96%	37,03%
ПИЦНУТИ	42	26	73	21	115	47	70,98%	29,01%
ГОТИВА	59	9	90	4	149	13	91,97%	8,02%
О'ЛАДИ	59	9	83	11	142	20	87,65%	12,34%
БЛЕЈА	53	15	72	22	125	37	77,16%	22,83%

БАЈА	58	10	82	12	140	22	86,41%	13,58%
БИЛДАТИ	56	12	84	10	140	22	86,41%	13,58%
СТАРИ/СТАРА	68	0	87	7	155	7	95,67%	4,32%
ЦУГА	65	3	84	10	149	13	91,97%	8,02%
ЦВИКЕ	64	4	86	8	150	12	92,59%	7,40%
ПАПУЧАР	53	15	86	8	139	23	85,80%	14,19%
ДЕРПЕ	45	23	85	9	130	32	80,24%	19,75%
ЋУЗА	39	29	81	13	120	42	74,07%	25,92%
ДЕГЕНЕРИК	52	16	84	10	136	26	83,95%	16,04%
ПАЦИЈЕНТ	51	17	88	6	139	23	85,80%	14,19%
ЋУСКАТИ	57	11	81	13	138	24	85,18%	14,81%
МУТАВАЦ	48	20	78	16	126	36	77,77%	22,22%
СКРИНШОТОВАТИ	53	15	83	11	136	26	83,95%	16,04%
ФРАЈЕР	68	0	89	5	157	5	96,91%	3,08%
'ЧКА	55	13	77	17	132	30	81,48%	18,51%
ГЛУВАРИТИ	50	18	68	26	118	44	72,83%	27,16%
ИСПАЛИТИ (НЕКОГА)	66	2	74	20	140	22	86,41%	13,58%
ДРПАТИ	45	23	83	11	128	34	79,01%	20,98%
КЕЊАЦ	43	25	73	21	116	46	71,60%	28,39%
БАЉЕЗГАТИ	41	27	70	24	111	51	68,51%	31,48%
ДРОБИТИ	45	23	70	24	115	47	70,98%	29,01%
ЛОВА	68	0	89	5	157	5	96,91%	3,08%
КИКСАТИ	20	48	86	8	106	56	65,43%	34,56%
СМАРАТИ	66	2	87	7	153	9	94,44%	5,55%
КЛИНКА	48	20	89	5	137	25	84,56%	15,43%
АЛАПАЧА	15	53	74	20	89	73	54,93%	45,06%
КУЈА/КУЧКА	51	17	82	12	133	29	82,09%	17,90%
МЈУЗА	58	10	85	9	143	19	88,27%	11,72%
БЕЈБЕ	42	26	80	14	122	40	75,30%	24,69%
ФОТКА	66	2	85	9	151	11	93,20%	6,79%
НАБРИЈАН	57	11	84	10	141	21	87,03%	12,96%
НАВЛАКУША	39	29	78	16	117	45	72,22%	27,77%
ОДЈЕБАУС	33	35	77	17	110	52	67,90%	32,09%
ФАК!	61	7	83	11	144	18	60,49%	39,50%
ШИТ!	59	9	85	9	144	18	76,54%	23,45%
ПЕШКО	26	42	77	17	103	59	66,04%	33,95%
САБИТИ СЕ	28	40	66	28	94	68	94,44%	5,55%
СЕЉОБЕР	51	17	65	29	116	46	80,24%	19,75%

ЛЕЗИ-БЕЗИ	33	35	74	20	107	55	78,39%	21,60%
СКРОЛОВАТИ	39	29	73	21	112	50	82,09%	17,90%
СПАНЂАТИ СЕ	44	24	75	19	119	43	72,22%	27,77%
СУКНУТИ	36	32	84	10	120	42	88,27%	11,72%
ШАЈБАТИ	17	51	69	25	86	76	73,45%	26,54%
ШЉИВИТИ	41	27	64	30	105	57	88,27%	11,72%
ШМЕКАТИ	39	29	78	16	117	45	77,77%	22,22%
ШВАЛЕРАНЦИЈА	36	32	68	26	104	58	56,79%	43,20%
КРАВЕТИНА	53	15	82	12	135	27	67,90%	32,09%
ПАРТИ	66	2	90	4	156	6	85,80%	14,19%

3.0. Закључна разматрања

Бављење жаргонизмима у оквиру говора средњошколаца било је изузетно занимљиво. Сви задани циљеви испуњени су, те се након вишемјесечне анализе може донијети низ закључака.

Наиме, жаргонизми су анализирани у оквиру творбе ријечи, а потом су обрађени механизми којима настају жаргонизми у говору. Жаргонизми су посматрани и са стилистичког, али и са аспекта синонимије. У раду смо се прво позабавили самим термином *жаргон*, затим смо прешли на практични рад – анализу жаргонизама, која је показала који су то творбени форманти најучесталији. Издвојићемо суфиксе *-ирати* (нпр. *блефирати*, *трокирати*), као и глаголе са суфиксима *-овати/-евати/* (нпр. *киксати*, *лајковати*, *постовати*, *синовати*, *скриншотовати*, *шеровати*).

Можемо закључити да је највише жаргонизама настало механизмом метафоризације. Такви су, нпр.: *дегенерик*, *дробити*, *испалити*, *краветина*, *куја/ кучка*, *ложити се*, *мачор*, *мрак/страва*, *мутавац*, *о'лади*, *пацијент*, *провући кроз филтер*, *риба/ мачка/ кока*. Неки од ових жаргонизама су синоними, те их посматрамо под истим значењем. Ово закључујемо на основу добијених резултата у анкетама, гдје су ученици на сличан или исти начин дали објашњење за следеће лексеме: *дегенерик/пацијент/мутавац*, *краветина/куја/кучка*, *мрак/страва*, *краветина/ куја/ кучка*.

Много је посуђеница насталих преузимањем ријечи из неког страног језика (углавном енглеског) и додавањем домаћих творбених форманата. Обрађене су глаголске посуђенице (нпр. *билдати*, *киксати*, *лајковати*, *мувати се*, *постовати*, *синовати*, *скриншотовати*, *скроловати*, *шерати*, *шмекати*), као и именичке (нпр. *бос*, *бејбе*, *мјуза*, *парти*) и придјевске посуђенице (нпр. *топ*, *хот*).

Нешто мање смо обрадили вулгаризме, али то не значи да и они нису у активној употреби. Најфреквентнији су: *дрпати*, *јбг*, *јебозован*, *куја/кучка*, *курваја*, *ложити се*, *одјебаус*, *фак*, *'чка*, *шајбати*, *шевити*.

Занимљив је био и шатровачки говор, којег су ученици препознали, па су у анкети давали и неке своје примјере које смо навели у рјечнику. Из анкете биљежимо неколико шатровачких израза: *'ајде ћиКу* („*'ајде кући*“), *воЗдра* („*здраво*“), *дерПе* („*педер*“), *жеМо* („*може*“).

Треба споменути и специфичне моделе којима су настали неки од жаргонизама: сливање и слагање лексема. У поглављу у којем је обрађено сливање жаргонизме који су се нашли у анкети анализирали смо на основу творбених модела Р. Бугарског, те смо забиљежили примјере: *влог* и *но сикирики*. И за слагање наводимо два примјера: *крими-рад*

и *шверц-комери*. Занимљиво је да ове лексеме ученици тумаче као синонине, тј. дају иста објашњења за оба жаргонизма.

Бавећи се синонимијом међу жаргонизмима, можемо закључити како је језик заиста жива материја и да се сваким даном ствара већи број нестандартних ријечи које егзистирају у једном тренутку или периоду, а потом бивају заборављене. Бавећи се овим, дошли смо до закључка да је највише неправих синонима или блискозначница (нпр. *баљезгати/ дробити/ смарати, мутавац/ дегенерик/ пацијент, шевити/ дрпати/ шајбати* и сл.).

У оквиру стилистичке анализе наводили смо примјере реченица у којима су ученици употребљавали наведене жаргонизме. Контекст нам је помогао да жаргонизме сагледамо с фоностилистичког, лексикостилистичког, морфостилистичког и синтаксостилистичког аспекта. Највише примјера могли смо уклопити у синтаксостилистичку анализу, и то са примјерима непотпуних реченица:

- Јеси ли видио моју нову *фотку*?

- *Лајкуј*, јесам.

- *Скриниотуј* оно.

- Погледај шта је обукла!

- *Курваја! Мачка! Риба! Јебозновно!*

Сви резултати анкета су детаљно обрађени, те су табеларно и графички представљени. Резултати показују да ученици више познају жаргонизме него што их користе (мада је ово било неочекивано), и да врло мали број уопште зна шта то значи *жаргон*. Врло мало ученика је наводило примјере који нису били наведени у анкети (оно што је наведено приказано је у рјечнику). Били су поприлично лијени за формулисање реченица у којима користе наведене жаргонизме, али резултати које смо добили били су довољни да се уз примјер жаргонизма напише и примјер реченице. Бављење лексичком стилистиком и разговорним стилем у овом раду имало је за циљ да се прикаже како су жаргонизми заиста одлика разговорног стила, који је подложен мијењању, у зависности од групе која га користи.

4.0. Прилози

4.1. Анкета

Анкета за мастер рад на тему:

Жаргонизми у говору ученика новоградских средњих школа

1. Ученик сам: а) гимназије б) средње стручне школе
2. Пол: а) мушко б) женско
3. Ученик/ученица сам: а) првог разреда гимназије/средње стручне школе
б) другог разреда гимназије/средње стручне школе
в) трећег разреда гимназије/средње стручне школе
г) четвртог разреда гимназије/средње стручне школе
4. Да ли знаш шта значи употребљавати жаргон у свакодневной комуникацији?
Уколико знаш, напиши и наведи неколико примјера.

РИЈЕЧ	Познајеш ли ову ријеч/ синтагму? (ДА/НЕ)	Користиш ли ову ријеч/ синтагму у комуникацији с другима? (ДА/НЕ)	Напиши значење ове ријечи/ синтагме.	Напиши реченицу у којој користиш ову ријеч/ синтагму.	Да ли умјесто ове ријечи/ синтагме користиш неку другу, и коју?
сигурица					
лајковати					
бос					
бураз					
опичен					
мрак/страва					
бити ин/аут					
бити у шеми					
мувати се					
'ајде ћику					
лаганица					
синовати (seenovati)					
трокирати					
курваја					
жеМо					

но сикирики					
профа					
шверц-комерц					
спика					
исфурати					
шерати					
најкице					
бус					
риба/мачка/кока					
мачор					
воЗдра					
алкос					
јбг					
блефирати					
бгм					
ЛОЛ					
крими рад					
зимоћа					
ложити се					
јебозован					
хот					
топ					
имати „шифру“					
влог (не блог!)					
постовати					
шевити					
провући кроз филтер					
пицнути					
готива					

о'лади					
блеја					
баја					
билдати					
стари/стара					
цуга					
цвике					
папучар					
дерПе					
ћуза					
дегенерик					
пацијент					
ђускати					
мутавац					
скриншотовати					
фрајер					
'чка					
глуварити					
испалити (некога)					
дрпати					
кењац					
баљезгати					
дробити					
лова					
киксати					
смарати					
клинка					
алапача					
куја/кучка					
мјуза					

бејбе					
фотка					
набријан					
навлакуша					
одјебаус					
фак!					
шит!					
пешко					
сабити се					
сељобер					
лези-бези					
скроловати					
спанђати се (с неким)					
сукнути					
шајбати					
шљивити					
шмекати					
швалеранција					
краветина					
парти					

5. Прочитај редом следеће ријечи, те одговори на питања која су постављена у табели.
6. Наведи нестандартне ријечи/синтагме које иначе користиш у комуникацији с пријатељима, а нису дате у анкети.
7. Наведи значење тих ријечи/синтагми и примјер реченице у којој би је употребио.

4.2. Табеле

У следећим табелама наводимо појединачно, за сваку школу и за сваки разред, познавање и кориштење жаргонизама.

КОЛИКО УЧЕНИКА ПОЗНАЈЕ НАВЕДЕНЕ ЖАРГОНИЗМЕ?												
ЖАРГОНИЗМИ	СРЕДЊА СТРУЧНА ШКОЛА											
	I		II		III		IV		УКУПНО		%	
	ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ
СИГУРИЦА	14	9	18	6	26	3	13	5	59	35	62,76%	37,24%
ЛАЈКОВАТИ	23	0	24	0	28	1	17	1	68	26	72,94%	27,66%
БОС	17	6	18	6	27	3	14	4	76	18	80,85%	19,15%
БУРАЗ	23	0	24	0	29	0	17	1	93	1	98,93%	1,07%
ОПИЧЕН	23	0	24	0	29	0	17	1	93	1	98,93%	1,07%
МРАК/СТРАВА	20	3	24	0	29	0	16	2	89	5	94,68%	5,32%
БИТИ ИН/АУТ	18	5	23	1	27	2	13	5	81	13	86,17%	13,83%
БИТИ У ШЕМИ	21	2	18	6	27	2	14	4	80	14	85,10%	14,90%
МУВАТИ СЕ	22	1	24	0	28	1	17	1	91	3	96,80%	3,20%
'АЈДЕ ЋИКУ	23	0	18	6	26	3	17	1	84	10	89,36%	10,64%
ЛАГАНИЦА	23	0	24	0	27	2	17	1	91	3	96,80%	3,20%
СИНОВАТИ	13	10	21	3	27	2	12	6	73	21	77,66%	22,34%
ТРОКИРАТИ	20	3	16	8	25	4	16	2	77	17	81,91%	18,09%
КУРВАЈА	15	8	21	3	22	7	11	7	69	25	73,40%	26,60%
ЖЕМО	19	4	20	4	26	3	14	4	79	15	84,04%	15,96%
НО СИКИРИКИ	17	6	18	6	28	1	16	2	79	15	84,04%	15,96%
ПРОФА	23	0	22	2	29	0	17	1	91	3	96,80%	3,20%
ШВЕРЦ-КОМЕРЦ	19	4	21	3	27	2	17	1	84	10	89,36%	10,64%
СПИКА	23	0	17	7	26	3	11	7	77	17	81,91%	18,09%
ИСФУРАТИ	22	1	24	0	28	1	17	1	91	3	96,80%	3,20%
ШЕРАТИ	20	3	22	2	27	2	11	7	80	14	85,10%	14,90%
НАЈКИЦЕ	22	1	18	6	24	5	12	6	76	18	80,85%	19,15%
БУС	23	0	24	0	29	0	18	0	94	0	100%	0%
РИБА/МАЧКА/КОКА	23	0	24	0	28	1	17	1	92	2	97,87%	2,13%
МАЧОР	21	2	23	1	26	3	16	2	86	8	91,48%	8,52%
ВОЗДРА	21	2	21	3	27	2	16	2	85	9	90,42%	9,58%
АЛКОС	18	5	22	2	27	2	17	1	84	10	89,36%	10,64%
ЈБГ	23	0	21	3	29	0	17	1	90	4	95,74%	4,26%
БЛЕФИРАТИ	22	1	24	0	28	1	17	1	91	3	96,80%	3,20%
БГМ	17	6	23	1	26	3	16	2	82	12	87,23%	12,77%

ЛОЛ	16	7	21	3	25	4	14	4	76	18	80,85%	19,15%
КРИМИ РАД	17	6	21	3	23	6	15	3	76	18	80,85%	19,15%
ЗИМОЋА	17	6	14	10	26	3	15	3	72	22	76,59%	23,41%
ЛОЖИТИ СЕ	20	3	24	0	27	2	16	2	87	7	92,55%	7,45%
ЈЕБОЗОВАН	15	8	17	7	26	3	15	3	73	21	77,66%	22,34%
ХОТ	22	1	23	1	26	3	16	2	87	7	92,55%	7,45%
ТОП	22	1	24	0	28	1	17	1	91	3	96,80%	3,20%
ИМАТИ „ШИФРУ“	19	4	18	6	20	9	16	2	73	21	77,66%	22,34%
ВЛОГ (НЕ БЛОГ)	5	18	9	15	9	20	13	5	42	52	44,68%	55,32%
ПОСТОВАТИ	19	4	19	5	18	11	15	3	71	23	75,53%	24,47%
ШЕВИТИ	23	0	18	6	23	7	15	3	79	15	84,04%	15,96%
ПРОВУЋИ КРОЗ ФИЛТЕР	19	4	13	11	14	15	13	5	59	35	62,76%	37,24%
ПИЦНУТИ	21	2	21	3	26	3	16	2	84	10	89,36%	10,64%
ГОТИВА	23	0	24	0	28	1	18	2	93	1	98,93%	1,07%
О'ЛАДИ	20	3	24	0	27	2	17	2	88	6	93,61%	6,39%
БЛЕЈА	20	3	20	4	25	4	16	3	81	13	86,17%	13,83%
БАЈА	22	1	23	1	24	5	18	0	87	7	92,55%	7,45%
БИЛДАТИ	21	2	22	2	26	3	18	0	87	7	92,55%	7,45%
СТАРИ/СТАРА	22	1	23	1	29	0	17	2	91	3	96,80%	3,20%
ЦУГА	21	2	22	2	29	0	18	0	90	4	95,74%	4,26%
ЦВИКЕ	21	2	24	0	28	1	18	0	91	3	96,80%	3,20%
ПАПУЧАР	21	2	23	1	29	0	17	1	90	4	95,74%	4,26%
ДЕРПЕ	21	2	24	0	26	3	16	2	87	7	92,55%	7,45%
ЋУЗА	20	3	22	2	24	5	17	1	83	11	88,29%	11,71%
ДЕГЕНЕРИК	22	1	22	2	28	1	17	1	89	5	94,68%	5,32%
ПАЦИЈЕНТ	22	1	24	0	29	0	16	2	91	3	96,80%	3,20%
БУСКАТИ	21	2	24	0	27	2	17	1	89	5	94,68%	5,32%
МУТАВАЦ	21	2	24	0	26	3	16	2	87	7	92,55%	7,45%
СКРИНШОТОВАТИ	21	2	22	2	27	2	18	0	88	6	93,61%	6,39%
ФРАЈЕР	23	0	22	2	29	0	16	2	90	4	95,74%	4,26%
'ЧКА	22	1	23	1	26	3	16	2	87	7	92,55%	7,45%
ГЛУВАРИТИ	21	2	19	5	15	14	17	1	72	22	76,59%	23,41%
ИСПАЛИТИ (НЕКОГА)	21	2	8	16	28	1	18	0	75	19	79,78%	20,22%
ДРПАТИ	21	2	24	0	23	6	16	2	84	10	89,36%	10,64%
КЕЊАЦ	22	1	20	4	21	8	14	4	77	17	81,91%	18,09%
БАЉЕЗГАТИ	19	4	24	0	26	3	16	2	85	9	90,42%	9,58%

ДРОБИТИ	22	1	19	5	19	10	16	2	76	18	80,85%	19,15%
ЛОВА	23	0	22	2	29	0	15	3	89	5	94,68%	5,32%
КИКСАТИ	18	5	24	0	29	0	17	1	88	6	93,61%	6,39%
СМАРАТИ	22	1	23	1	29	0	18	0	92	2	97,87%	2,13%
КЛИНКА	23	0	24	0	29	0	14	4	90	4	95,74%	4,26%
АЛАПАЧА	16	7	24	0	25	4	17	1	82	12	87,23%	12,77%
КУЈА/КУЧКА	22	1	20	4	27	2	17	1	86	8	91,48%	8,52%
МЈУЗА	21	2	24	0	27	2	16	2	88	6	93,61%	6,39%
БЕЈБЕ	22	1	20	4	25	4	18	0	85	9	90,42%	9,58%
ФОТКА	23	0	23	1	28	1	17	1	91	3	96,80%	3,20%
НАБРИЈАН	21	2	24	0	27	2	15	3	89	5	94,68%	5,32%
НАВЛАКУША	20	3	24	0	21	8	16	2	81	13	86,17%	13,83%
ОДЈЕБАУС	22	1	21	3	28	1	17	1	88	6	93,61%	6,39%
ФАК!	22	1	20	4	28	1	15	3	85	9	90,42%	9,58%
ШИТ!	21	2	24	0	27	2	16	2	88	6	93,61%	6,39%
ПЕШКО	19	4	24	0	20	9	16	2	79	15	84,04%	15,96%
САБИТИ СЕ	20	3	12	12	22	7	16	2	70	24	74,46%	25,54%
СЕЉОБЕР	19	4	12	12	25	4	16	2	72	22	76,59%	23,41%
ЛЕЗИ-БЕЗИ	20	3	21	3	27	2	16	2	84	10	89,36%	10,64%
СКРОЛОВАТИ	19	4	17	7	29	0	18	0	83	11	88,29%	11,71%
СПАНЂАТИ СЕ	21	2	16	8	29	0	18	0	84	10	89,36%	10,64%
СУКНУТИ	20	3	23	1	28	1	17	1	88	6	93,61%	6,39%
ШАЈБАТИ	19	4	20	4	28	1	18	0	85	9	90,42%	9,58%
ШЉИВИТИ	15	8	14	10	26	3	16	2	71	23	75,53%	24,47%
ШМЕКАТИ	19	4	21	3	26	3	16	2	82	12	87,23%	12,77%
ШВАЛЕРАНЦИЈА	21	2	22	2	26	3	18	0	87	17	92,55%	7,45%
КРАВЕТИНА	23	0	24	0	29	0	18	0	94	0	100%	0%
ПАРТИ	23	0	24	0	27	2	18	0	92	2	97,87%	2,13%

КОЛИКО УЧЕНИКА КОРИСТИ НАВЕДЕНЕ ЖАРГОНИЗМЕ?												
ЖАРГОНИЗМ И	СРЕДЊА СТРУЧНА ШКОЛА											
	I		II		III		IV		УКУПНО		%	
	ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ
СИГУРИЦА	13	10	10	14	21	8	12	6	56	38	59,57 ^{38%}	40,43%
ЛАЈКОВАТИ	23	0	24	0	25	4	17	1	64	30	68,09%	31,91%
БОС	16	7	12	12	24	5	12	6	67	27	71,28%	28,72%
БУРАЗ	23	0	24	0	29	0	12	6	88	6	93,62%	6,38%
ОПИЧЕН	23	0	18	6	29	0	13	5	83	11	88,30%	11,7%
МРАК/СТРАВА	18	5	14	10	29	0	15	3	76	18	80,85%	19,15%
БИТИ ИН/АУТ	18	5	23	1	26	3	10	8	78	16	82,98%	17,02%
БИТИ У ШЕМИ	21	2	16	8	24	5	10	8	74	20	78,72%	21,28%
МУВАТИ СЕ	22	1	24	0	21	8	15	3	89	5	94,68%	5,32%
'АЈДЕ ЂИКУ	23	0	14	10	25	4	15	3	78	16	82,98%	17,02%
ЛАГАНИЦА	23	0	24	0	26	3	16	2	90	4	95,74%	4,26%
СИНОВАТИ	13	10	14	10	25	4	10	8	64	30	68,09%	31,91%
ТРОКИРАТИ	19	4	8	16	25	4	16	2	68	26	72,34%	27,66%
КУРВАЈА	15	8	20	4	22	7	10	8	67	27	28,72%	71,28%
ЖЕМО	19	4	19	5	24	5	13	5	77	17	81,91%	18,09% [^]
НО СИКИРИКИ	17	6	17	7	27	2	10	8	72	22	76,60%	23,4%
ПРОФА	23	0	20	4	29	0	17	1	89	5	94,68%	5,32%
ШВЕРЦ-КОМЕРЦ	16	7	20	4	23	6	17	1	80	14	85,11%	14,89%
СПИКА	23	0	15	9	26	3	10	8	74	20	78,72%	21,28%
ИСФУРАТИ	20	3	24	0	21	8	17	1	89	5	94,68%	5,32%
ШЕРАТИ	20	3	20	4	23	6	10	8	77	17	81,91%	18,09%
НАЈКИЦЕ	20	3	18	6	21	8	10	8	72	22	76,60%	23,40%
БУС	23	0	24	0	29	0	15	3	91	3	96,81%	3,19%
РИБА/МАЧКА/К ОКА	23	0	24	0	21	8	15	3	90	4	95,74%	4,26%
МАЧОР	19	4	22	2	20	9	14	4	81	13	86,17%	13,83%
ВОЗДРА	21	2	20	4	27	2	14	4	82	12	87,23%	12,77%

³⁸ Резултат на основу укупног броја ученика средње стручне школе – 94.

АЛКОС	17	6	20	4	27	2	17	1	81	13	86,17%	13,83%
ЈБГ	23	0	21	3	29	0	17	1	90	4	95,74%	4,26%
БЛЕФИРАТИ	20	3	24	0	24	5	17	1	85	9	90,43%	9,57%
БГМ	15	8	22	2	20	9	16	2	73	21	77,66%	22,34%
ЛОЛ	10	13	20	4	25	4	10	8	65	29	69,15%	30,85%
КРИМИ РАД	12	11	17	7	20	9	15	3	64	30	68,09%	31,91%
ЗИМОЋА	12	11	10	14	19	10	15	3	56	38	59,57%	40,43%
ЛОЖИТИ СЕ	17	6	24	0	27	2	16	2	84	10	89,36%	10,64%
ЈЕБОЗОВАН	10	13	15	9	26	3	15	3	66	28	70,21%	29,79%
ХОТ	20	3	20	4	26	3	15	3	81	13	86,17%	13,83%
ТОП	21	2	24	0	28	1	17	1	90	4	95,74%	4,26%
ИМАТИ „ШИФРУ“	16	7	17	7	20	9	15	3	68	26	72,34%	27,66%
ВЛОГ (НЕ БЛОГ)	2	21	6	18	9	20	10	8	27	70	28,72%	71,28%
ПОСТОВАТИ	18	5	15	9	19	10	15	3	66	28	70,21%	29,79%
ШЕВИТИ	20	3	16	8	14	15	15	3	70	24	74,47%	25,53%
ПРОВУЊИ КРОЗ ФИЛТЕР	17	6	10	14	19	10	13	5	54	40	57,45%	42,55%
ПИЦНУТИ	19	4	20	4	28	1	15	3	73	21	77,66%	22,34%
ГОТИВА	20	3	24	0	25	4	18	0	90	4	95,74%	4,26%
О'ЛАДИ	17	6	24	0	21	8	17	1	83	11	88,30%	11,7%
БЛЕЈА	17	6	20	4	24	5	16	2	72	22	76,60%	23,40%
БАЈА	20	3	23	1	26	3	18	0	82	12	87,23%	12,77%
БИЛДАТИ	20	3	22	2	29	0	18	0	84	10	89,36%	10,64%
СТАРИ/СТАРА	20	3	23	1	29	0	17	1	87	7	92,55%	7,45%
ЦУГА	17	6	22	2	29	0	18	0	84	10	89,36%	10,64%
ЦВИКЕ	17	6	24	0	27	2	18	0	86	8	91,49%	8,51%
ПАПУЧАР	21	2	23	1	29	0	16	2	86	8	91,49%	91,49%
ДЕРПЕ	20	3	24	0	26	3	15	3	85	9	90,43%	9,57%
ЋУЗА	20	3	22	2	24	4	17	1	81	13	86,17%	13,83%
ДЕГЕНЕРИК	19	4	22	2	28	1	16	2	84	10	89,36%	10,64%
ПАЦИЈЕНТ	20	3	24	0	29	0	15	3	88	6	93,62%	6,38%
ЋУСКАТИ	20	3	24	0	20	9	17	1	81	13	86,17%	13,83%
МУТАВАЦ	18	5	24	0	20	9	10	8	78	16	82,98%	17,02%
СКРИНШОТОВ АТИ	17	6	22	2	27	2	18	0	83	11	88,30%	11,70%
ФРАЈЕР	23	0	22	2	29	0	16	2	89	5	94,68%	5,32%

ЧКА	20	3	23	1	21	8	15	3	77	17	81,91%	18,09%
ГЛУВАРИТИ	21	2	19	5	15	14	17	1	68	26	72,34%	27,66%
ИСПАЛИТИ (НЕКОГА)	20	3	8	16	28	1	18	0	74	20	78,72%	21,28%
ДРПАТИ	20	3	24	0	23	6	16	2	83	11	88,30%	11,70%
КЕЊАЦ	19	4	20	4	21	8	13	5	73	21	77,66%	22,34%
БАЉЕЗГАТИ	17	6	24	0	15	14	14	4	70	24	74,47%	25,53%
ДРОБИТИ	20	3	17	7	19	10	14	4	70	24	74,47%	25,53%
ЛОВА	23	0	20	4	29	0	15	3	89	5	94,68%	5,32%
КИКСАТИ	16	7	24	0	29	0	17	1	86	8	91,49%	8,51%
СМАРАТИ	20	3	20	4	29	0	18	0	87	7	92,55%	7,45%
КЛИНКА	23	0	24	0	29	0	13	5	89	5	94,68%	5,32%
АЛАПАЧА	13	10	24	0	20	9	17	1	74	20	78,72%	21,28%
КУЈА/КУЧКА	20	3	20	4	25	4	17	1	82	12	87,23%	12,77%
МЈУЗА	19	4	24	0	27	2	15	3	85	9	90,43%	9,57%
БЕЉБЕ	20	3	19	5	25	4	18	0	80	14	85,11%	14,89%
ФОТКА	20	2	21	3	28	1	16	2	85	9	90,43%	9,57%
НАБРИЈАН	19	4	24	0	27	2	14	4	84	10	89,36%	10,64%
НАВЛАКУША	19	4	24	0	20	9	15	3	78	16	82,98%	17,02%
ОДЈЕБАУС	20	3	20	4	20	9	17	1	77	17	81,91%	18,09%
ФАК!	20	3	20	4	28	1	15	3	83	11	88,30%	11,70%
ШИТ!	19	4	24	0	27	2	15	3	85	9	90,43%	8,57%
ПЕШКО	17	6	24	0	20	9	16	2	77	17	81,91%	18,09%
САБИТИ СЕ	18	5	10	14	22	7	16	2	66	28	70,21%	29,79%
СЕЉОБЕР	15	8	10	14	25	4	15	3	65	29	69,15%	30,85%
ЛЕЗИ-БЕЗИ	20	3	20	4	19	10	15	3	74	20	78,72%	21,28%
СКРОЛОВАТИ	18	5	17	7	20	9	18	0	73	21	77,66%	22,34%
СПАНЉАТИ СЕ	20	3	16	8	21	8	18	0	75	19	79,79%	20,21%
СУКНУТИ	19	4	20	4	28	1	17	1	84	10	89,36%	10,64%
ШАЈБАТИ	13	10	20	4	18	11	18	0	69	25	73,40%	26,60%
ШЉИВИТИ	10	13	13	11	26	3	15	3	64	30	68,09%	31,91%
ШМЕКАТИ	17	6	20	4	26	3	15	3	78	16	82,98%	17,02%
ШВАЛЕРАНЦИ ЈА	10	13	20	4	20	9	18	0	68	26	72,34%	27,66%
КРАВЕТИНА	15	8	24	0	25	4	18	0	82	12	87,23%	12,77%
ПАРТИ	23	0	24	0	25	4	18	0	90	4	95,74%	4,26%

КОЛИКО УЧЕНИКА ПОЗНАЈЕ НАВЕДЕНЕ ЖАРГОНИЗМЕ?

ЖАРГОНИЗМИ	ГИМНАЗИЈА											
	I		II		III		IV		УКУПНО		%	
	ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ
СИГУРИЦА	12	5	19	1	12	2	17	0	60	8	88,23%	11,76%
ЛАЈКОВАТИ	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	100%	0%
БОС	15	2	19	1	11	3	17	0	62	6	91,17%	8,83%
БУРАЗ	17	0	20	0	13	1	17	0	67	1	98,52%	1,47%
ОПИЧЕН	17	0	20	0	13	1	17	0	67	1	98,52%	1,47%
МРАК/СТРАВА	16	1	20	0	14	0	16	1	66	2	97,05%	2,94%
БИТИ ИН/АУТ	16	1	19	1	14	0	16	1	65	3	95,58%	4,41%
БИТИ У ШЕМИ	13	4	19	1	11	3	15	2	58	10	85,29%	14,70%
МУВАТИ СЕ	16	1	20	0	13	1	16	1	65	3	95,58%	4,41%
'АЈДЕ ЂИКУ	14	3	19	1	11	3	17	0	61	7	89,70%	10,29%
ЛАГАНИЦА	17	0	20	0	12	2	16	1	65	3	95,58%	4,41%
СИНОВАТИ	17	0	19	1	13	1	17	0	66	2	97,05%	2,94%%
ТРОКИРАТИ	13	4	19	1	6	8	17	0	55	13	80,88%	19,11%
КУРВАЈА	14	3	19	1	12	2	17	0	62	6	91,17%	8,82%
ЖЕМО	17	0	20	0	13	1	17	0	67	1	98,52%	1,47%
НО СИКИРИКИ	17	0	20	0	13	1	17	0	67	1	98,52%	1,47%
ПРОФА	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	100%	0%
ШВЕРЦ-КОМЕРЦ	14	3	20	0	10	4	17	0	61	7	89,70%	10,30%
СПИКА	17	0	20	0	12	2	17	0	66	2	97,05%	2,94%
ИСФУРАТИ	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	100%	0%
ШЕРАТИ	16	1	20	0	11	3	17	0	64	4	94,11%	5,88%
НАЈКИЦЕ	16	1	18	2	11	3	17	0	62	6	91,17%	8,82%
БУС	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	100%	0%
РИБА/МАЧКА/К ОКА	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	100%	0%
МАЧОР	17	0	20	0	11	3	17	0	65	3	95,58%	4,41%
ВОЗДРА	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	100%	0%
АЛКОС	17	0	19	1	13	1	17	0	66	2	97,05%	2,9%
ЈБГ	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	100%	0%
БЛЕФИРАТИ	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	100%	0%
БГМ	17	0	18	2	12	2	17	0	64	4	94,11%	5,8%8
ЛОЛ	17	0	20	0	13	1	17	0	67	1	98,52%	1,47%

КРИМИ РАД	15	2	20	0	10	4	17	0	62	6	91,17%	8,82%
ЗИМОЋА	16	1	18	2	8	6	17	0	59	9	86,76%	13,23%
ЛОЖИТИ СЕ	16	1	18	2	10	4	17	0	61	7	89,70%	10,29%
ЈЕБОЗОВАН	14	3	20	0	14	0	17	0	65	3	95,58%	4,41%
ХОТ	17	0	20	0	12	2	17	0	66	2	97,05%	2,94%
ТОП	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	100%	0%
ИМАТИ „ШИФРУ“	16	1	18	2	7	7	11	6	52	16	76,47%	23,52%
ВЛОГ (НЕ БЛОГ)	16	1	17	3	9	5	13	4	55	13	80,88%	19,11%
ПОСТОВАТИ	17	0	20	0	11	3	15	2	63	5	92,64%	7,35%
ШЕВИТИ	17	0	19	1	12	2	13	4	61	7	89,70%	10,24%
ПРОВУЋИ КРОЗ ФИЛТЕР	16	1	14	6	9	5	16	1	55	13	80,88%	19,11%
ПИЦНУТИ	17	0	18	2	11	3	16	1	62	6	91,17%	8,82%
ГОТИВА	17	0	20	0	13	1	17	0	67	1	98,52%	1,47%
О'ЛАДИ	17	0	20	0	12	2	17	0	66	2	97,05%	2,94%
БЛЕЈА	16	1	20	0	11	3	16	1	63	5	92,64%	7,35%
БАЈА	17	0	20	0	13	1	16	1	66	2	97,05%	2,94%
БИЛДАТИ	17	0	20	0	13	1	17	0	67	1	98,52%	1,47%
СТАРИ/СТАРА	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	100%	0%
ЦУГА	17	0	20	0	14	0	16	1	67	1	98,52%	1,4%
ЦВИКЕ	17	0	20	0	13	1	17	0	67	1	98,52%	1,47%
ПАПУЧАР	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	100%	0%
ДЕРПЕ	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	100%	0%
ЋУЗА	17	0	19	0	12	2	16	1	64	3	95,52%	4,48%
ДЕГЕНЕРИК	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	100%	0%
ПАЦИЈЕНТ	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	100%	0%
ЋУСКАТИ	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	100%	0%
МУТАВАЦ	17	0	20	0	13	1	16	1	66	2	97,05%	2,94%
СКРИНШОТОВАТИ	17	0	20	0	13	1	17	0	67	1	98,52%	1,47%
ФРАЈЕР	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	100%	0%
'ЧКА	17	0	20	0	11	3	17	0	65	3	95,58%	4,41%
ГЛУВАРИТИ	16	1	20	0	12	2	16	1	64	4	94,11%	5,88%
ИСПАЛИТИ (НЕКОГА)	17	0	20	0	12	2	17	0	66	2	97,05%	2,94%
ДРПАТИ	15	2	18	2	11	3	14	3	58	10	85,29%	14,70%
КЕЊАЦ	16	1	20	0	10	4	14	3	60	8	88,23%	11,76%

БАЉЕЗГАТИ	16	1	20	0	11	3	16	1	63	5	92,64%	7,35%
ДРОБИТИ	15	2	20	0	13	1	17	0	65	3	95,58%	4,41%
ЛОВА	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	100%	0%
КИКСАТИ	16	1	17	3	11	3	15	2	59	9	86,76%	13,23%
СМАРАТИ	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	100%	0%
КЛИНКА	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	100%	0%
АЛАПАЧА	16	1	18	2	8	6	15	2	57	11	83,82%	16,17%
КУЈА/КУЧКА	16	1	20	0	12	2	17	0	65	3	95,58%	4,41%
МЈУЗА	16	1	20	0	10	4	17	0	63	5	92,64%	7,35%
БЕЈБЕ	16	1	20	0	13	1	17	0	66	2	97,05%	2,94%
ФОТКА	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	100%	0%
НАБРИЈАН	16	1	20	0	12	2	17	0	65	3	95,58%	4,41%
НАВЛАКУША	16	1	20	0	11	3	17	0	64	4	94,11%	5,88%
ОДЈЕБАУС	15	2	18	2	13	1	16	1	62	6	91,17%	8,82%
ФАК!	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	88,23%	11,76%
ШИТ!	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	100%	0%
ПЕШКО	12	5	10	10	9	5	15	2	46	22	91,17%	8,82%
САБИТИ СЕ	13	4	20	0	6	8	15	2	54	14	98,52%	1,47%
СЕЉОБЕР	15	2	20	0	12	2	17	0	64	4	98,52%	1,47%
ЛЕЗИ-БЕЗИ	15	2	17	3	8	6	13	4	53	15	97,05%	2,94%
СКРОЛОВАТИ	16	1	20	0	9	5	17	0	62	6	95,58%	4,41%
СПАНЂАТИ СЕ	17	0	20	0	13	1	16	1	66	2	85,29%	14,70%
СУКНУТИ	15	2	20	0	11	3	14	3	60	8	95,58%	4,41%
ШАЈБАТИ	12	5	18	2	3	11	14	3	47	21	89,70%	10,29%
ШЉИВИТИ	15	2	20	0	11	3	14	3	60	8	95,58%	4,41%
ШМЕКАТИ	13	4	20	0	11	3	16	1	60	8	97,05%	2,94%
ШВАЛЕРАНЦИЈ	16	1	20	0	12	2	16	1			80,88%	19,11%
А									64	4		
КРАВЕТИНА	17	0	20	0	9	5	17	0	63	5	91,16%	8,82%
ПАРТИ	17	0	20	0	12	2	17	0	66	2	98,52%	1,47%

КОЛИКО УЧЕНИКА КОРИСТИ НАВЕДЕНЕ ЖАРГОНИЗМЕ?

ЖАРГОНИЗМИ	ГИМНАЗИЈА											
	I		II		III		IV		УКУПНО		%	
	ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ
СИГУРИЦА	7	10	10	10	12	2	13	4	42	26	61,76%	38,23%
ЛАЈКОВАТИ	17	0	15	5	14	0	14	3	60	8	88,23%	11,76%
БОС	10	7	14	6	11	3	5	12	40	28	58,82%	41,17%
БУРАЗ	17	0	20	0	13	1	15	2	65	3	95,58%	4,41%
ОПИЧЕН	12	5	11	9	13	1	11	6	47	21	69,11%	30,88%
МРАК/СТРАВА	12	5	13	7	14	0	12	5	51	17	75,00%	25,00%
БИТИ ИН/АУТ	14	3	14	6	14	0	13	4	55	13	80,88%	19,11%
БИТИ У ШЕМИ	10	7	10	10	10	4	13	4	43	25	63,23%	36,76%
МУВАТИ СЕ	16	1	11	9	13	1	14	3	54	14	79,41%	20,58%
'АЈДЕ ЂИКУ	10	7	10	10	10	4	11	6	41	27	60,29%	39,70%
ЛАГАНИЦА	17	0	14	6	12	2	10	7	53	15	77,94%	22,05%
СИНОВАТИ	17	0	15	5	13	1	17	0	62	6	91,17%	8,82%
ТРОКИРАТИ	10	7	10	10	0	14	4	13	24	44	35,29%	64,70%
КУРВАЈА	10	7	11	9	12	2	10	7	43	25	63,23%	36,76%
ЖЕМО	17	0	15	5	13	1	17	0	62	6	91,17%	8,82%
НО СИКИРИКИ	7	10	14	6	13	1	3	14	37	31	54,41%	45,58%
ПРОФА	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	100%	0%
ШВЕРЦ-КОМЕРЦ	3	14	13	7	10	4	10	7	36	32	52,94%	47,05%
СПИКА	6	11	12	8	10	4	7	10	35	33	51,47%	48,52%
ИСФУРАТИ	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	100%	0%
ШЕРАТИ	16	1	11	9	14	0	9	8	50	18	73,52%	26,47%
НАЈКИЦЕ	10	7	4	16	10	4	3	14	27	41	39,70%	60,29%
БУС	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	100%	0%
РИБА/МАЧКА/КОКА	17	0	20	0	14	0	16	1	67	1	98,52%	1,47%
МАЧОР	12	5	20	0	10	4	8	9	50	18	73,52%	26,47%
ВОЗДРА	15	2	14	6	14	0	11	6	54	14	79,41%	20,58%
АЛКОС	17	0	13	7	13	1	12	5	55	13	80,88%	19,11%
ЈБГ	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	100%	0%
БЛЕФИРАТИ	7	10	13	7	14	0	7	10	41	27	60,29%	39,70%
БГМ	3	14	4	16	10	4	2	15	19	49	27,94%	72,05%
ЛОЛ	17	0	16	4	10	4	11	6	54	14	79,41%	20,58%
КРИМИ РАД	3	14	16	4	5	9	12	5	36	32	52,94%	47,05%
ЗИМОЂА	2	15	11	9	5	9	13	4	31	37	45,58%	54,41%

ЛОЖИТИ СЕ	16	1	15	5	10	4	13	4	54	14	79,41%	20,58%
ЈЕБОЗОВАН	14	3	19	1	10	4	11	6	54	14	79,41%	20,58%
ХОТ	17	0	20	0	12	2	17	0	66	2	97,05%	2,94%
ТОП	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	100%	0%
ИМАТИ „ШИФРУ“	3	14	6	14	2	12	3	14	14	54	20,58%	79,41%
ВЛОГ (НЕ БЛОГ)	8	9	3	17	8	6	3	14	22	46	32,35%	67,64%
ПОСТОВАТИ	17	10	14	6	10	4	10	7	51	27	65,38%	34,61%
ШЕВИТИ	15	2	10	10	10	4	8	9	43	25	63,23%	36,76%
ПРОВУЋИ КРОЗ ФИЛТЕР	14	3	17	3	7	7	10	7	48	20	70,58%	29,41%
ПИЦНУТИ	14	3	8	12	10	4	10	7	42	26	61,76%	38,23%
ГОТИВА	17	0	15	5	10	4	17	0	59	9	86,76%	13,23%
О'ЛАДИ	17	0	16	4	9	5	17	0	59	9	86,76	13,23
БЛЕЈА	14	3	17	3	7	7	15	2	53	15	77,94	22,05
БАЈА	17	0	17	3	10	4	14	3	58	10	85,29	14,70
БИЛДАТИ	17	0	14	6	9	5	16	1	56	12	82,35%	17,64%
СТАРИ/СТАРА	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	100%	0%
ЦУГА	17	0	20	0	14	0	14	3	65	3	95,58%	4,41%
ЦВИКЕ	16	1	20	0	12	2	16	1	64	4	94,11%	5,88%
ПАПУЧАР	14	3	20	0	9	5	10	7	53	15	77,94%	22,05%
ДЕРПЕ	12	5	16	4	9	5	8	9	45	23	66,17%	33,82%
ЋУЗА	7	10	14	6	12	2	6	11	39	29	57,35%	42,64%
ДЕГЕНЕРИК	8	9	13	7	14	0	17	0	52	16	76,47%	23,52%
ПАЦИЈЕНТ	7	10	14	6	14	0	16	1	51	17	75,00%	25,00%
БУСКАТИ	17	0	12	8	14	0	14	3	57	11	83,82%	16,17%
МУТАВАЦ	10	7	11	9	13	1	14	3	48	20	70,58%	29,41%
СКРИНШОТОВАТИ	3	14	20	0	13	1	17	0	53	15	77,94%	22,05%
ФРАЈЕР	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	100%	0%
'ЧКА	15	2	20	0	10	4	10	7	55	13	80,88%	19,11%
ГЛУВАРИТИ	14	3	17	3	7	7	12	5	50	18	73,52%	26,47%
ИСПАЛИТИ (НЕКОГА)	17	0	20	0	12	2	17	0	66	2	97,05%	2,94%
ДРПАТИ	14	3	16	4	5	9	10	7	45	23	66,17%	33,82%
КЕЊАЦ	9	8	14	6	10	4	10	7	43	25	63,23%	36,76%
БАЉЕЗГАТИ	10	7	15	5	10	4	6	11	41	27	60,29%	39,70%
ДРОБИТИ	11	6	16	4	12	2	6	11	45	23	66,17%	33,82%
ЛОВА	17	0	20	0	14	0	17	0	68	0	100%	0%
КИКСАТИ	3	14	13	7	2	12	2	15	20	48	29,41%	70,58%

СМАРАТИ	17	0	20	0	12	2	17	0	66	2	97,05%	2,94%
КЛИНКА	10	7	15	5	14	0	9	8	48	20	70,58%	29,41%
АЛАПАЧА	2	15	3	17	0	14	10	7	15	53	22,05%	77,94%
КУЈА/КУЧКА	15	2	20	0	7	7	9	8	51	17	75,00%	25,00%
МЈУЗА	13	4	20	0	8	6	17	0	58	10	85,29%	14,70%
БЕЈБЕ	7	10	11	9	7	7	17	0	42	26	61,76%	38,23%
ФОТКА	15	2	20	0	14	0	17	0	66	2	97,05%	2,94%
НАБРИЈАН	14	3	20	0	6	8	17	0	57	11	83,82%	16,17%
НАВЛАКУША	11	6	11	9	7	7	10	7	39	29	57,35%	42,64%
ОДЈЕБАУС	10	7	9	11	4	10	10	7	33	35	48,52%	51,47%
ФАК!	17	0	20	0	7	7	17	0	61	7	61,76%	38,23%
ШИТ!	17	0	19	1	6	8	17	0	59	9	88,23%	11,76%
ПЕШКО	10	7	3	17	5	9	8	9	26	42	58,82%	41,17%
САБИТИ СЕ	10	7	11	9	0	14	7	10	28	40	95,58%	4,41%
СЕЉОБЕР	15	2	14	6	12	2	10	7	51	17	69,11%	30,88%
ЛЕЗИ-БЕЗИ	13	4	7	13	6	8	7	10	33	35	75,00%	25,00%
СКРОЛОВАТИ	10	7	13	7	6	8	10	7	39	29	80,88%	19,11%
СПАНЂАТИ СЕ	15	2	15	5	10	4	4	13	44	24	63,23%	36,76%
СУКНУТИ	4	13	16	4	7	7	9	8	36	32	79,41%	20,58%
ШАЈБАТИ	2	15	6	14	0	14	9	8	17	51	60,29%	39,70%
ШЉИВИТИ	9	8	14	6	5	9	13	4	41	27	77,94%	22,05%
ШМЕКАТИ	7	10	16	4	6	8	10	7	39	29	91,17%	8,82%
ШВАЛЕРАНЦИЈА	11	6	10	10	10	4	5	12	36	32	35,29%	64,70%
КРАВЕТИНА	10	7	20	0	6	8	17	0	53	15	63,23%	36,76%
ПАРТИ	17	0	20	0	12	2	17	0	66	2	91,17%	8,82%

5.0. Рјечник

5.1. Напомене

Рјечник који ћемо у наставку приказати даће потпунији увид у прикупљене жаргонизме и њихова значења. У овом раду постоје и врсте шатровачког говора, тачније начина говора, гдје се мијења или сасвим мијеша редослијед слогова. У случају књижевних ријечи које имају и жаргонско значење, узимано је у обзир жаргонско. Тамо гдје се ради о синонимима, ради уштеде простора, упућује се на један од њих. У изради рјечника користићемо и неке скраћенице:

нар. – некњижевна ријеч или израз народског карактера

оп. – ријеч, односно израз у општијој жаргонској употреби, а може се чути у више разних социјалних група

фам. – фамилијарни жаргон

ш. – шатровачка ријеч или израз

н. – наркомански жаргон

ом. – ријеч или израз, по правилу новији, који се може чути међу младима

ђ. – ђачки жаргон

сп. – спортски жаргон (не стриктно стручни)

Ако су у загради дате двије ознаке, оне не морају бити међусобно равноправне, само су најчешће. У доста случајева, ознака има само приближну вриједност – *ом.* ријеч је у некој породици *фам.* или обратно.

Остале скраћенице:

асоц. – асоцијација на (односи се на ријеч или израз који слиједи)

аугм. – аугментатив

в. – види

вulg. - вулгарно

дем. – деминутив

ж. – женски род

зб. им. – збирна именица

им. – именица

инв. – инверзија

ирон. – иронично

јд. – једнина

м. – мушки род

мн. – множина

несвр. – глагол несвршеног вида

одн. – односно

прил. – прилог

пеј. – пејоративно

погрд. – погрдног значења

прил. – прилог

р. прид. – радни придјев

свр. – глагол свршеног вида

скраћ. – скраћено

трп. прид. – трпни придјев

фиг. – фигуративно

хип. – хипокористик

5.2. Рјечник

А

ала! узвик 'узвик за показивање досаде, љутње' (*ом.*). – Ала је досадно!

алапача алапаче ж. 'брбљивица, трачара, она која стално прича' (*погрд.*). – Види оне алапаче!

алкос алкоса м. 'алкохоличар' (*ом.*). – Онај алкос опет пије.

Б

баја баје м. 'мушкарац који се не понаша културно, ружног понашања' (*ом.*). – Понаша се као прави баја!

баљезгати баљезгам *несвр.* 'без везе нешто причати' (*погрд.*). – Баљезга у празно.

барити барим *несвр.* 'започињати везу' (*ом.*). – Он ме бари.

бгм рјечца 'заклињање, куњење, Бога ми, богами' (*скраћ.*). – Ма нисам ја то урадио, бгм.

бејбе бејб ж.³⁹ 'начин тепања код младих парова, бебо' (*ом.*). – Хеј, бејбе!

бити ин/аут изр. 'бити у тренду/ван тренда' (*ом.*). – Мачка је тотално ин! – Види шта је обукла! То је аут!

бити у шеми изр. *в. барити* (*ом.*)

блеја блеје ж. 'досада, беспосленост' (*ом.*). – Шта има? Ма, ево, блеја.

блефирати блефирам *несвр.* 'заваравати, претварати' (*он.*). – Не вјеруј му, блефира.

бос боса м. 'шеф, газда, онај који је главни' (*ом.*). – Он је бос!

³⁹ У рјечнику је наведена именица у вокативу „бејбе“, ми поред наводимо основни облик ове посуђенице у номинативу.

бураз бураза м. 'брат' (ом.). –Најброљи пријатељ, бураз, ма све!

бус буса м. 'аутобус' (оп, скраћ.). –Ево, чекам бус.

В

влог влога ж. 'видео блог' (скраћ.). –Поставила је нови влог.

воздра узвик 'поздрав, здраво' (ш.). –Воздра, пријатељу!

Г

глупнути глупнем несвр. 'бити глуп' (погрд, дем.). –Мало глупне, не замјери.

готива готиве ж. 'добар угођај, опуштена атмосфера' (ом.). –А јест нам готива!

Д

дегенерик дегенерика м. 'будала, лудак, глупан, блесан' (погрд, ом.). –А, који дегенерик!

дерпе дерпеа (педера) м. 'хомосексуалац' (ш, погрд.). –Види оних дерпеа!

до јаја изр. в. **готива**

дробити дробим несвр. в. **баљезгати** (ом.)

дрпати дрпам несвр. 'предсексуални однос' (ом.). –Само смо се мало дрпали, није било секса.

Ђ

ђускати ђускам несвр. 'плесати' (оп.). –Цијелу ноћ смо ђускали.

Ж

жемо могу несвр. 'може' (ш.). –Жемо, брате мој!

З

зимоћа зимоће ж. 'хладноћа, зима' (хип, оп.). –Напољу је зимоћа, утопли се!

И

имати шифру изр. 'бити луд' (оп.). –Овај има неку шифру!

искулирати искулирам свр. 'игнорисати, не обраћати пажњу' (ом.). –Искулирај, видиш да ни сам не зна шта прича.

испалити испалим свр. в. **искулирати** (ом.).

исфурати исфурам свр. в. **искулирати, испалити** (ом.).

Ј

јбг рјечца 'јебига, поштапалица' (ом., скр.). –А, јбг, такав ти је живот.

јебозован јебозовна, -о придјев 'доброг изгледа, атрактиван, згодан' (оп.). –Ау, баш је јебозован!

К

кева кеве ж. 'мајка' (ом., фам.). –Моја кева је најбоља.

кењац кењац м. 'досадан човјек, лажов' (*оп.*, *погрд.*). –Само лаже и петља, кењац!

киксати киксам несвр. 'направити погрешку' (*оп.*). –Киксала сам на тесту.

клинкa клинке ж. 'млада дјевојка, незрела дјевојка' (*оп.*, *хип.*). –Још си ти клинка за мене.

кока коке ж. 'згодна дјевојка, кока' (*оп.*). –Види ону коку ал' је добра!

косити се косим (се) 'љутити се' (*оп.*). –Шта се косиш ти?!

краветина краветине 'глупача' (*оп.*). –Како ме нервира, краветина једна!

крими-рад крими-рада м. 'илегална радња' (*оп.*). –Води мутне послове, бави се крими-радом!

кужити кужим несвр. 'схватити' (*ом.*). –Ааа, скужила сам!

куја кује ж. 'жена промискуитетног понашања' (*оп.*, *вулг.*). –Види шта ради она куја.

кулирати кулирам несвр. 'игнорисати, пустити мозак на пашу' (*ом.*). –Баш ми је супер – кулирам!

курваја курваје ж. *в.* **куја** (*вулг.*).

кучка кучке ж. *в.* **куја, курваја** (*вулг.*).

Л

лаганица лаганице ж. *в.* **готива, до јаја** (*оп.*).

лајковати лајкујем несвр. 'означити на друштвеним мрежама нешто са „свиђа ми се“' (*ом.*).

лезба лезбе ж. 'хомосексуалка' (*погрд.*). –Види оних лезбача!

лезбача лезбаче ж. *в.* **лези-бези, лезба** (*погрд.*).

лези-бези лези бези ж. *в.* **лезба, лезбача** (*погрд.*).

лик лика м. 'човјек, особа' (*ом.*). –Ало, лице!

лова лове ж. 'новац' (*оп.*). –Имаш ли лове да ми посудиш?

ложити се ложим се несвр. 'интересовати се, свиђати се, имати сексуалне претензије према некоме' (*ом.*). –Баш се ложим на њу.

ЛЮЛ изр. 'гласно се смијати (енгл. laugh out loud)' (*ом.*, *скр.*). –ЛЮЛ!

лудило лудила с. 'супер, одлично' (*ом.*). –Баш нам је лудило!

Љ

љаксе љаксеа м. 'сељак, сељачина' *в.* **баја** (*ш.*, *ом.*).

М

мазија мазије ж. 'зима, хладноћа' (*ш.*). –Мазија вани!

матер матере ж. 'мајка' (*фам.*). –Матере ми, нисам ја!

мати мати ж. – *в.* **матер** (*фам.*).

мачка мачке ж. – *в.* **кока** (*оп.*)

мачор мачора м. 'згодан мушкарац, доброг изгледа' (оп.). –Презодан је, прави мачор!

мјуза мјузе ж. 'музика' (ом.). –Појачај ту мјузу!

мрак мрака м. в. **лудило** (ом.).

мувати се – в. бити у шеми, барити

мутавац – в. дегенерик

Н

набријан набријана, -о придјев 'нервозан' (ом.). –Остави га, видиш да је набријан.

навлакуша навлакуше ж. 'лаж, нешто сумњиве природе' (оп.). –Не купуј то, то је навлакуша.

најкице најкице ж. 'патике' (ом.). –Види моје нове најкице.

наркић наркића м. 'наркоман' (н.). –Наркић шмрче коку.

но сикирики изр. 'без секирације' (ом.). –Само но сикирики.

Њ

њањаво њањав, -а придјев 'килаво' (оп.). –Никаква сам данас, баш њањава.

О

одјебаус узвик 'одјеби, оставу ме на миру' (вулг.). –Ај одјеби, досадан си!

о'лади узвик 'пусти ме с миром' (оп.). –Ај о'лади!

опичен опичена, -о придјев 'луд, блесав' (оп.). –Е, јест опичен!

П

пацијент пацијента м. – в. дегенерик, мутавац (оп.).

панглу придјев – 'глупан' (ш.). –Баш си панглу.

папучар папучара м. 'мушкарац који се покорава жени, папучић' – мушкарац који се покорава жени, папучић (оп.). –Не смије од жене – папучар!

парти партија м. 'забава, журка' (ом.). –Идемо вечерас на парти.

пешко пешка м. в. **дерпе** (ом.).

пицнути се пицнем се свр. 'средити се, дотјерати се, уљепшати се' (ом.). –Пицнула сам се мало за вечерас.

плакуу⁴⁰ 'плакати' плакати (ом., ирон.). –Ммм, плакуу.

постовати постујем несвр. 'ставити неку објаву на друштвену мрежу, објавити' (ом.). –Постовала сам нову фотку,

поуу⁴¹ 'поздрав' (ом.). –Поуу, видимо се!

⁴⁰ Користи се само у овом облику.

⁴¹ Користи се само у овом облику.

провући кроз филтер изр. 'уљепшати фотографију' (ом.). –Провуци ту фотку мало кроз филтер прије него је ставиш.

профа профе м. 'професор' (ћ., скр.). –Иде профа!

Р

риба рибе ж.– в. **кока, мачка** (оп.).

С

сабити се сабијем се свр. 'напити се, алкохолисати се' (ом.). –А јесам се синоћ сабио!

сељобер сељобера м. в. **баја, љаксе** (погрд.).

сигурица сигурице ж. 'сигуран добитак' (сп.). –Овај тикет је сигурица.

синовати синујем свр. 'прегледати поруку' (ом.). –Синовала ми је поруку.

скриншотовати скриншотујем свр. 'направити снимак/фотографију екрана' (ом.). – Скриншотуј тај чет!

скроловати скролујем свр. 'превлачити мишем ка доље или горе' (ом.). –Скролуј тај текст.

смарати се смарам се несвр. 'досађивати се' (ом.). –Баш се смарам.

смор смора м. 'досада' (ом.). –А јест смор данас.

спанђати се спанђам се свр. 'ступити у везу' (ом.). –Синоћ смо се спанђали.

спика спике ж. 'прича' (ом.). –Има глупу спикку.

стара старе ж. 'мајка' в. **мати, матер** (ом., фам.).

стари старог м. 'отац' (ом., фам.). –Идем видјети шта стари каже на то.

страва страве ж. в. **лудило, мрак** (ом.)

сукнути сукнем свр. 'слагати' (оп.). –Често зна сукнути.

Т

тозла с. 'злато' (ш.). –Ти си моје тозла!

топ узвик 'врх, одлично' (ом.). –Ма, топ си!

триповати трипујем несвр. 'умишљати, размишљати' (ом.). –Ало, шта трипујеш ти?!

трокирати трокирам несвр. 'блокирати' (оп.). –Не знам сад, трокирао сам.

Ћ

ћале ћалета м. в. **стари** (ом., фам.).

(ајде) **ћику** изр. 'иди кући' (ш.). –Гдје ћеш? Идем ћику.

ћуза ћузе ж. 'затвор' (оп.). –Има још двије године у ћузи.

У

ушикати се ушикам се свр. в. **сабити се** (ом.).

Ф

фак узвик 'срање' (ом., вулг.). –Ау, фак!

фан -, м. 'обожавалац' (ом.). –Ја сам његов највећи фан.

факат рјечца 'заиста' (ом.). –Факат је тако.

фег фега, м. в. **пешко, дерпе** (погрд.).

фотка фотке ж. 'фотографија' (ом.). –Дај да видим нашу фотку!

фрајер фрајера м. 'шармантан мушкарац' (ом.). –Види га, прави је фрајер.

Х

хаос узвик в. **лудило, мрак, страва** (ом.).

хот придјев 'секси' (ом.). –Баш је хот!

Ц

цвике pl. tantum 'наочале' (ом.). –Види моје нове цвике!

цуга цуге ж. 'пиће' (ом.). –Јесте ли купили цугу?

Ч

'чка 'чке ж. 'женски полни орган, жена атрактивног изгледа' в. **риба, мачка, кока** (вулг.).

чкома -, ж. 'мачка, жена атрактивног изгледа' (ш.). –Каква жена, права чкома!

Ш

шајбати шајбам несвр. 'имати сексуални однос' (вулг.). –Било је шајбања синоћ.

швалеранција швалеранције ж. 'варање партнера, превара' (ом.). –Отишао је у швалеранцију.

шверц-комерц шверц-комерца м. в. **крими рад** (ом.). –Бави се шверц-комерцом.

шевити шевим несвр. в. **шајбати** (вулг.).

шерати шерам несвр. 'подијелити' (ом.). –Шеровала сам слику јуче.

шит узвик в. **фак** (вулг.).

шљивити шљивим несвр. 'не марити, игнорисати' (ом.). – Не шљивим га ни два посто.

шмекасти шмекам несвр. 'одмјеравати некога према физичком изгледу' (ом.). –Примијетим да ме шмека.

6.0. Литература

РЈЕЧНИЦИ

Андрић 1976: Андрић, Драгослав, *Двосмерни речник српског жаргона и жаргону сродних речи и израза*, Београд: Београдски издавачко-графички завод.

Анић/Клаић/Домовић 2002: Анић, Šime, Клаић, Никола, и Домовић Želimir, *Рјечних страних ријечи*, Загреб: Sani-plus.

Englesko-hrvatski rječnik 1995: Загреб: Školska knjiga.

Imami 2003: Imami, Petrit, *Beogradski frajerski rečnik*, Београд: NNK International.

Клајн/Шипка 2006: Клајн, Иван и Милан Шипка, *Велики речник страних речи и израза*, Нови Сад: Прометеј.

Нјемацко-хрватски рјечник 1994: Загреб: Školska knjiga.

Речник српскохрватског књижевног језика (књига IV) 1971: Нови Сад: Матица српска.

Речник српскога језика 2011: Нови Сад: Матица српска.

Skok 1971: Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, Загреб: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.

ГРАМАТИКЕ

Клајн/Пипер 2012: Клајн, Иван и Предраг Пипер, *Нормативна граматика српског језика*, Нови Сад: Матица српска.

Станојчић/Поповић 2016: Станојчић, Живојин и Љубомир Поповић, *Грамматика српског језика за гимназије и средње школе*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

ОСТАЛА ЛИТЕРАТУРА

Бугарски 1972: Бугарски, Ранко, *Језик и лингвистика*, Београд: НОЛИТ.

Бугарски 2003: Бугарски, Ранко, *Жаргон – лингвистичка студија*, Београд: Библиотека XX век.

Бугарски 2005: Бугарски, Ранко, *Језик и култура*, Београд: XX век.

Будагов 1981: Будагов, Р. А, *Развитак и усавршавање језика*, Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства.

Guillarme 1973: Guillarme, Gustave, *Principi teorijske lingvistike*, Загреб: Globus.

Де Сосир 1977: Де Сосир, Фердинанд, *Опита лингвистика*, Београд: НОЛИТ.

Драгићевић 2007: Драгићевић, Рајна, *Лексикологија српског језика*, Београд: Завод за уџбенике

Драгићевић 2010: Драгићевић, Рајна, *Вербалне асоцијације кроз српски језик и културу*, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије.

Ђорђевић и остали аутори 2014: Ђорђевић, Часлав и остали аутори, *Књижевност и граматика*, Нови Сад: Веницловић.

Ивић и остали аутори 2011: Ивић, Павле и остали аутори, *Српски језички приручник*, Београд: Београдска књига.

Катнић Бакаршић 2001: Катнић Бакаршић, Марина, *Лингвистичка стилистика*, Сарајево: Научна и универзитетска књига.

Клајн 2002: Клајн, Иван, *Творба речи у савременом српском језику*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Чомски 1979: Чомски, Ноам, *Грамматика и ум*, Београд: НОЛИТ.

ЛИТЕРАТУРА ПРЕУЗЕТА С ИНТЕРНЕТА

Neologizmi i časopisima za mlade (<https://repository.ffri.uniri.hr>)

Haig, Matt 2001: *E-mail Essentials: How to Make the most of E-communications* (<https://booksgoogle.com>)

www.baguje.com

www.jezikoslovac.com

www.vreme.com